
Oulun Osuuspankin
TASEKIRJA 2015

TASEKIRJAN SISÄLLYSLUETTELO

sivu

1-21 Toimintakertomus

22-24 Osuuspankin konsernin tuloslaskelma ja tase

25-26 Osuuspankin tuloslaskelma ja tase

27-30 Rahoituslaskelma

**Osuuspankin ja konsernin tuloslaskelman ja taseen liitteenä
annettavat tiedot**

31-43 Osuuspankin tilinpäätöksen merkittävimmät laatimisperiaatteet

44-78 Liitetiedot

**79-87 Luettelo kirjanpitokirjoista, tositteiden lajeista sekä selvitys
niiden säilytystavoista**

88 Hallituksen allekirjoitus

88 Hallintoneuvoston lausunto

88 Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Oulun Osuuspankin korkokate kasvoi ja pankin liikevoitto 35,5 miljoonaa euroa oli pankin historian toiseksi paras. Edellisvuoden liikevoitto (52,0) oli historian paras ja siitä merkittävän osan muodosti Pohjola Pankin osakkeiden myyntivoitto. Tilikaudella kirjattiin vertailukautta vähemmän arvonalentumistappioita luotoista ja muista sitoumuksista. Arvonalentumisten määrä suhteutettuna luotto- ja takauksentaan pysyi edelleen matalalla tasolla. Luottokannan ja talletuskannan kasvu oli edellisvuotta parempi. Luottokanta kasvoi 3,4 prosenttia ja oli vuoden lopussa 2 004,4 miljoonaa euroa. Talletuskannan kasvu oli 3,4 prosenttia päätyen 1 559,2 miljoonaan euroon. CET 1 vakavaraisuussuhde oli edellisvuotta parempi.

Avainlukuja

Avainlukuja	2015	2014	Muutos
Liikevoitto, milj. euroa	35,5	52,0	-31,7
Kulujen suhde tuottoihin, %	45,9	37,6	8,4
Oman pääoman tuotto (ROE), %	9,6	16,7	-7,1
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	32,3	27,3	5,0
Henkilöstö keskimäärin	286	284	2
Jäsenet	66 831	63 732	3 099

OP Ryhmä

Oulun Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Oulun Osuuspankki kuuluu OP Ryhmään, joka on johtava suomalainen finanssiryhmä. Se koostuu itsenäisistä osuuspankeista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta (aik. OP-Pohjola osk) tytäryhtiöineen. OP Ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta vastaavat OP Osuuskunta sekä sen tytäryhtiöt OP-Palvelut Oy ja OP-Prosessipalvelut Oy. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Oulun Osuuspankki on OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset yhdessä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yhteisöjen kanssa muodostavat osuuspankkien yhteenliittymän, josta säädetään laissa osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista ja laissa talletuspankkien yhteenliittymästä. Lakien mukaan keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista ja niiden vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenliittymän tasolla. OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin.

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu jäi vaisuksi vuonna 2015, kun kehittyvien markkinoiden kasvu kangerteli. Raaka-aineiden hinnat laskivat ja inflaatio hidastui maailmanlaajuisesti. Euroalueella kasvu pristinä kohtuulliseen vauhtiin. Neuvottelut Kreikan uudesta tukipaketista olivat vaikeita ja maa oli lähellä erota eurosta kesällä.

EKP lisäsi rahapoliittista elvytystä inflaation hidastuttua. Keskuspankki aloitti valtionlainojen ostot maaliskuussa, minkä seurauksena lyhyimmät markkinakorot painuivat negatiivisiksi. EKP kertoi joulukuussa uusista toimista. Talletuskorkoa laskettiin ja arvopaperien osto-ohjelmaa pidennettiin maaliskuuhun 2017 asti. Markkinakorot laskivat edelleen hieman.

Suomen talouskuva pysyi heikkona. Kokonaistuotanto polki paikallaan ja työttömyys nousi. Investoinnit laskivat ja vienti väheni edelleen. Myönteistä oli kotitalouksien kulutuksen kasvu. Vuoden loppua kohden rakentamisen aktiviteetti piristyi. Asuntokauppa vilkastui hieman, mutta asuntojen hinnat laskivat vajaan prosentin.

Kotitalousluottokannan kasvu vahvistui viime vuoden aikana runsaaseen kahteen prosenttiin. Yritys- ja asuntoyhteisöluottokanta kasvoi noin seitsemän prosenttia. Luotonkysynnän hienoisesta positiivisesta vireestä odotetaan jatkuvan. Talletuskannan myönteinen kehitys jatkui läpi vuoden yritys- ja julkisyhteisöjen talletusten kasvun siivittämänä. Rahasto- ja vakuutussäästöt nousivat viime vuonna selvästi hyvän markkinakehityksen sekä nettomerkitöiden lisääntymisen ansiosta.

Oulun talousalueella ICT- toimialan vaikeudet on pääosin voitettu. Vuoden 2015 aikana toimialalle syntyi runsaasti uusia työpaikkoja kansainvälisten ja kansallisten yritysten perustamiin toimipisteisiin sekä uusiin yrityksiin. Oulun ja koko kaupunkiseudun väestökasvu on jatkunut tasaisena. Oulun keskustan kehittämisen ensimmäinen vaihe, Kivisydän pysäköintilaitos valmistui syksyllä. Lähi-vuosina yksityiset toimijat investoivat keskustaan useita satoja miljoonia euroja uutta liike- ja toimistotilaa sekä asuntoja.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Oulun Osuuspankki myi Tuotto-osuuksia vuoden aikana 77,8 miljoonalla eurolla (86,0). Tuotto-osuus on asiakasomistajan vapaaehtoinen sijoitus osuuspankin omaan pääomaan. Tuotto-osuudet voidaan lukea pankin ydinvakavaraisuuteen. Tuotto-osuuden tuottotavoite vuodelle 2015 oli 3,25 prosenttia. OP Ryhmän hallintoneuvosto on vahvistanut myös vuodelle 2016 tuottotavoitteeksi 3,25 prosenttia. Oulun Osuuspankki on sijoittanut osan Tuotto-osuuksista saamastaan pääomasta OP Osuuskunnan osuuspääomaan.

Kesäkuussa Oulun Osuuspankki myi osuutensa OP Ryhmään kuuluvista OP-Henkivakuutus Oy:n ja OP Korttityhtiö Oyj:n osakkeista OP Osuuskunnalle. Kauppahinnat perustuivat ulkopuolisen tekemisiin arvioihin. Myyneistä pankki sai yhteensä 6,0 miljoonan euron suuruisen myyntivoiton.

Syyskuussa Oulun Osuuspankki sai OP Ryhmän sisäiseltä vakuutusyhtiöltä OVY Vakuutus Oy:ltä 10,6 miljoonaa euroa lisäosinkoa. OVY Vakuutus Oy on päättänyt asteittain lopettaa osan vakuutustoiminnastaan ja palauttaa yhtiöön kertyneet omat varat osakkailleen.

Marraskuussa pankki aloitti uuden toimintamallin OP Ryhmään kuuluvan OP-Asuntoluottopankki Oyj:n kanssa. Mallissa Oulun Osuuspankki saa rahoitusvelkoihin merkittävän ns. väliluoton OP-Asuntoluottopankki Oyj:ltä, kun Osuuspankin taseessa olevia asuntovakuudellisia luottoja merkitään OP-Asuntoluottopankki Oyj:n joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi. Vakuutena olevien luottojen määrä on ilmoitettu liitetiedossa 37, vakuudeksi annettu omaisuus.

Oulun Osuuspankin, Kemin Seudun Osuuspankin, Tornion Osuuspankin sekä Oulaisten Osuuspankin yhteinen hanke uuden osuuspankin, Pohjankaaren Osuuspankin, perustamiseksi kariutui Kemin Seudun ja Oulaisten Osuuspankin edustajiston kokouksissa.

Oulun Osuuspankin pitkäaikaisen pankinjohtaja **Sakari Haapakosken** jäädessä eläkkeelle 29.2.2016 johtoryhmää täydennettiin kahdella uudella pankinjohtajalla. **Juhani Korhonen** aloitti pankinjohtajana 1.12.2015 ja **Jari Anttila** aloittaa 25.1.2016. Samassa yhteydessä aloitettiin myös henkilöasiakasliiketoiminnan uudelleenorganisointi. Jo aiemmin huhtikuussa pankissa aloitti pankinjohtajana **Teija Mäenpää**, joka on myös johtoryhmän jäsen. Uudistuneessa johtoryhmässä on yhteensä kuusi jäsentä.

Hallituksen kokoonpanoa täydennettiin elokuussa 2015, kun hallintoneuvosto valitsi hallituksen uudeksi jäseneksi toimitusjohtaja **Mari Vähäsarjan**.

Lokakuun alussa avattiin Oulun keskustan alle rakennettu maanalainen pysäköintilaitos, Kivisydän, josta on käynti henkilöliikennehissillä myös pankin pääkonttoriin, Isokatu 14:ään.

Oulun Osuuspankilla ei ollut muita olennaisia tapahtumia tilikaudella.

Konsernirakenne ja siinä tapahtuneet muutokset tilikauden aikana

Oulun Osuuspankin konserniin kuului pankin lisäksi tytäryrityksenä As Oy Oulun Kalevankulma. Pankki on laatinut konsernitilinpäätöksen, johon on yhdistelty emopankin tilinpäätöksen lisäksi tytäryhtiön tilinpäätös Finanssivalvonnan Määräykset ja ohjeet 1/2013 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus edellyttämässä laajuudessa. Koska konsernitilinpäätöksen luvut eivät poikkea olennaisesti emo-osuuspankin tilinpäätöksestä, tässä toimintakertomuksessa käsitellään osuuspankin ja sen konsernin toimintaa emo-osuuspankin tilinpäätöksen lukujen perusteella. Merkittävimmät konsernin erät on kerrottu jäljempänä kappaleessa Osuuspankin konserni.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Oulun Osuuspankilla ei ole ollut olennaisia tapahtumia tilikauden päättymisen jälkeen.

Osuuspankin tulos

Liikevoittoon vaikuttaneiden keskeisimpien tuotto- ja kuluerien kehitys kolmelta viimeiseltä vuodelta sekä vuoden 2015 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Tulosanalyysi	2015	2014	Muutos, %	2013
Milj. euroa				
Tuotot				
Korkokate	22,8	16,0	42,7	21,1
Muut tuotot				
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	19,8	6,5	204,3	5,3
Palkkiotuotot, netto	14,8	13,9	6,7	12,3
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	0,1	0,1	-16,3	0,0
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	5,9	46,9	-87,4	0,0
Suojauslaskennan nettotulos	-	-		-
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	2,9	1,6	79,1	1,7
Liiketoiminnan muut tuotot	1,0	0,8	22,4	0,6
Yhteensä	44,5	69,9	-36,2	20,0
Tuotot yhteensä	67,3	85,8	-21,5	41,1
Kulut				
Henkilöstökulut	14,2	13,6	4,6	14,0
Muut hallintokulut	11,0	10,6	3,1	9,5
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	0,6	0,7	-14,2	0,7
Liiketoiminnan muut kulut	5,1	7,3	-29,4	7,3
Kulut yhteensä	30,9	32,2	-4,0	31,6
Arvonalentumiset luotoista ja muista sitoumuksista	0,9	1,5	-43,5	0,6
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-	-		-
Liikevoitto (-tappio)	35,5	52,0	-31,7	9,0

Liikevoitto pieneni vertailukaudesta. Edellisvuoden liikevoittoa paransi merkittävästi Pohjolan osakkeiden 46,8 miljoonan euron myyntivoitto. Korkokate kasvoi luottokannan kasvun sekä talletusvarainhankinnan kustannusten laskun ansiosta. Korkokatteen alhaiseen tasoon vaikutti vuosina 2015 ja 2014 korkokuluihin kirjatut kertaluonteiset konvertointikustannukset, jotka aiheutuivat pankin vaihtaessa pitkää kiinteäkorkoista keskuspankkirahoitusta vaihtuvakorkoiseksi. Tehdyillä kon-

vertoinneilla muokattiin pankin varainhankintaa pidempiaikaiseksi sekä varauduttiin mahdollisesti pitkään jatkuvaan matalien markkinakorkojen jaksoon

Tuottoja oman pääoman ehtoista sijoituksista kasvatti OVY Vakuutus Oy:ltä saatu lisäosinko. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoja kasvatti OP-Henkivakuutus Oy:n ja OP Korttiyhtiö Oy:n osakkeiden myynti OP Osuuskunnalle. Vertailukaudella myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottoja kasvatti Pohjola Pankki Oy:n osakkeiden myynti OP Osuuskunnalle. Toteutetut osakemyynnit liittyvät OP Ryhmän liiketoiminnan uudelleen organisointiin, jossa OP Osuuskunta omistaa ryhmän liike- ja palvelutoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt.

Henkilöstökulut kasvoivat hieman. Muut hallintokulut kasvoivat pääasiassa muiden henkilökuntakulujen ja atk-kulujen nousun vuoksi. Liiketoiminnan muut kulut laskivat lähinnä viranomaismaksujen vähennyksen myötä. Kulut yhteensä pienenevät 1,3 miljoonaa euroa 30,9 miljoonaan euroon (32,2). Arvon alentumiset luotoista ja muista sitoumuksista laskivat vertailukaudesta ja pysyivät matalalla tasolla suhteutettuna luotto- ja takauskantaan.

Oulun Osuuspankin palkkiotuotot kasvoivat vertailuvuodesta 6,4 prosenttia. Palkkiot luotonannosta, maksuliikkeestä, omaisuudenhoidosta, takauksista ja vakuutusten välityksestä kasvoivat. Pankin palkkiotuottoihin sisältyy vähennyksenä omistajajäsenille myönnetty OP-bonukset. Päätyneen tilikauden aikana OP-bonuksia kertyi Oulun Osuuspankin omistaja-asiakkaille yhteensä 8,0 miljoonaa euroa (7,8). OP-bonusten kirjauskäytäntö muuttui vuonna 2014. Tämän seurauksena OP-bonukset huomioidaan sen OP Ryhmään kuuluvan yrityksen kuluna, jonka tuotteista bonukset kertyvät.

Palkkiotuottoja kertyi seuraavasti:

Palkkiotuotot	2015	2014	Muutos, %
Milj. euroa			
Talletuksista	0,2	0,2	-9,4
Luotonannosta	6,4	6,2	4,0
Maksuliikkeestä	6,0	5,9	2,7
Arvopapereiden välityksestä ja liikkeeseen laskusta	1,3	1,3	0,1
Omaisuudenhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	2,3	2,2	4,6
Takauksista	0,2	0,1	18,4
Vakuutusten välityksestä	4,5	4,1	11,0
Muut	2,2	2,2	0,0
Yhteensä	23,2	22,2	4,3
OP-bonukset	-6,3	-6,4	-0,9
Palkkiotuotot yhteensä	16,8	15,8	6,4
Palkkiokulut	2,0	2,0	4,1
Palkkiotuotot, netto	14,8	13,9	6,7

Luottojen nettomääräiset arvonalentumistappiot supistuivat edellisvuodesta. Luotoista ja takaus- saamisista kirjattiin arvonalentumistappioita seuraavasti:

Luottojen ja takaussaamisten arvonalentumistappiot	2015	2014	Muutos, %
Milj. euroa			
Arvonalentumisten bruttomäärä	2,0	3,7	-47,3
Vähennykset	-1,1	-2,2	-49,9
Arvonalentumisten nettomäärä	0,9	1,5	-43,5
Arvonalentumiset luotto- ja takauskan- nasta %	0,04	0,08	-50,0

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Keskeisimpien tase- ja sitoumuserien kehitys kolmelta vuodelta ja vuoden 2015 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä				
Milj. euroa	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %	31.12.2013
Tase	2 728,7	2 614,5	4,4	2 499,1
Luotot	2 004,4	1 939,3	3,4	1 906,7
Saamistodistukset	77,5	97,6	-20,6	95,1
Osakkeet ja osuudet	335,6	242,7	38,2	136,0
Talletukset	1 559,2	1 508,1	3,4	1 477,3
Oma pääoma	325,0	224,1	45,0	173,5
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	183,0	160,7	13,9	151,5

Antolainauksen kehitys

Uusia luottoja nostettiin vuoden aikana 542,1 miljoonaa euroa eli 41,7 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Luottokanta yhteensä vuoden lopussa oli 2 004,4 miljoonaa euroa (1 939,3¹). Luottokanta kasvoi edellisvuotta nopeammin, samoin asuntoluottojen kasvuvauhti oli edellisvuotta parempi. Osuuspankki välittää asiakkaille myös OP Ryhmän kiinnitysluottopankin, OP-Asuntoluottopankki Oyj:n (OPA) myöntämiä asuntoluottoja. OP Ryhmän strategian mukaisesti Oulun Osuuspankki siirsi myöntämiään asuntoluottoja OPAlle tilikauden aikana 119,2 miljoonaa euroa. OPA on erikoistunut asuntoluottoihin kohdistuvaan pitkään varainhankintaa, jota se välittää suoraan asiakkaille tai vaihtoehtoisesti osuuspankeille ns. väliluottoina.

Yli 90 pv erääntyneet saamiset tilikauden aikana kehittyivät seuraavasti:

Yli 90 pv erääntyneet saamiset			
Milj. euroa	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	7,5	5,9	26,8
Prosenttia luotto- ja takauskannasta	0,3	0,2	25,0

Yli 90 päivää erääntyneisiin saamisiin on luettu kaikki sellaiset antolainausaamiset, joiden pääoma tai korko on ollut kokonaan tai osittain erääntyneenä ja maksamattomana yli 90 päivää.

Kiinteistöomistukset

Osuuspankin kiinteistöomistukset muodostuvat omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja sijoituskiinteistöistä.

Kiinteistöomistukset		
Milj. euroa	31.12.2015	31.12.2014
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	22,7	23,7
Prosenttia taseesta	0,8	0,9
Sijoituskiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	31,4	33,5
Prosenttia taseesta	1,2	1,3
Käypä arvo	40,3	42,9
Nettotuotto, %	7,8	7,1
Kiinteistöihin sitoutunut pääoma yhteensä	54,1	57,2
Prosenttia taseesta	2,0	2,2

Kiinteistöyhteisöjen sitoutunut pääoma muodostuu osakehuoneiston kirjanpitoarvosta ja osakehuoneistoon kohdistuvasta lainaosuudesta.

¹ Suluissa vertailulukku 31.12.2014.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt

Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi on luettu kiinteistöt, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi on luettu myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on ollut yli viisi prosenttia pinta-alasta.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden tasearvoa määritettäessä on otettu lähtökohdaksi hyödykkeen arvo suhteessa liiketoiminnan tulonodotuksiin. Arvonkorotuksia oli tilikauden lopussa 1,5 miljoonaa euroa.

Tilikauden aikana myytiin omassa käytössä olevia kiinteistöjä kirjanpitoarvoltaan 0,1 miljoonaa euroa. Oman käytön kiinteistöhankintoja ei tehty.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen ja omaisuuden arvonnousujen hankkimiseksi. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöstä osa on vuokrattu ja oman käytön osuus on ollut vähäinen (alle viisi prosenttia), kiinteistö on luokiteltu sijoituskiinteistöksi.

Sijoituskäytössä olevia liike-, toimisto- ja teollisuuskiinteistöjä arvostettaessa kiinteistökohtaisena vähimmäistuottovaatimuksena tasearvoa määritettäessä on käytetty 5,5 prosenttia. Sijoituskiinteistöistä peruttiin arvonalennuksia myynnin yhteydessä tilikauden aikana 0,1 miljoonaa euroa.

Tilikauden aikana myytiin sijoituskiinteistöjä kirjanpitoarvoltaan 1,5 miljoonaa euroa ja ostettiin sijoituskiinteistöjä kirjanpitoarvoltaan 0,2 miljoonaa euroa.

Muun sijoitustoiminnan kehitys

Saamiset luottolaitoksilta, joista valtaosan muodostavat saamiset Pohjola Pankki Oyj:ltä, olivat 259,4 miljoonaa euroa (270,8). Lisäksi Oulun Osuuspankki on tehnyt sijoituksia OP Osuuskunnan liikkeeseen laskemaan joukkovelkakirjalainaan yhteensä 70,0 miljoonaa euroa (70,0). Sijoitus sisältyy tase-erään saamiset yleisöltä.

Vuoden lopussa Oulun Osuuspankilli oli sijoituksia keskusyhteisön osuuspääomaan yhteensä 332,1 miljoonaa euroa (235,0).

Muiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kuin kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden kirjanpitoarvo 1,7 miljoonaa euroa oli edellisvuoden tasolla.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleisön talletusten ja muiden velkojen kehitys on kuvattu alla olevassa taulukossa. Muut velat muodostuvat markkinarahaveloista ja valtion varoista välitetyistä lainoista.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			
Milj. euroa	31.12.2015	31.12.2014	Muutos, %
Talletukset			
Maksuliiketililit	743,2	705,2	5,4
Säästämistilit	73,5	68,5	7,4
Sijoittamistilit	737,2	735,6	0,2
Valuuttatalletukset	5,2	5,3	-0,5
Yhteensä	1 559,2	1 508,1	3,4
Muut velat	30,7	31,0	-1,2
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	1 589,8	1 539,2	3,3

Muun vieraan pääoman ja sitoumusten kehitys

Velat luottolaitoksille, jotka muodostuvat veloista Pohjola Pankki Oyj:lle ja ns. väliluotosta OP-Asuntoluottopankki Oyj:lle, vähenivät 713,0 miljoonaan euroon (739,5).

Oulun Osuuspankilla ei ole liikkeeseen laskettuja joukkovelkakirjalainoja tai pääomalainoja.

Muut vieraan pääoman erät muodostuvat lähinnä lyhytaikaisista maksujenvälityseristä sekä tuottojen ja kulujen jaksotuksiin liittyvistä tilinpäätösvaiheen siirtyvistä eristä.

Oma pääoma ja varaukset

Oulun Osuuspankin koko oman pääoman määrä kasvoi 45,0 prosenttia 325,0 miljoonaan euroon (224,1).

Osuuspääoma

Osuuspääoma kasvoi 74,5 prosenttia 173,8 miljoonaan euroon (99,6). Omistajajäsenillä oli vuoden lopussa sijoituksia jäsenosuuksiin 6,9 miljoonaa euroa (6,6), lisäosuuksiin 3,1 miljoonaa euroa (7,1) ja Tuotto-osuuksiin 163,8 miljoonaa euroa (86,0). Tuotto-osuuksien liikkeeseen laskuista uusien merkintöjen osuus oli 122,7 miljoonaa euroa, josta irtisanottujen osuus 15,0 miljoonaa euroa. Vanhoja lisäosuuksia on muunnettu Tuotto-osuuksiksi 41,1 miljoonaa euroa. Irtisanotut lisäosuudet 1,4 miljoonaa euroa (4,8) esitetään taseessa velkana.

Oulun Osuuspankki maksoi korkoja lisäosuosuuspääomalle ja tuotto-osuudelle vuodelta 2014 yhteensä 1 594 587,33 euroa.

Osuuspankilla voi osuuskuntalain ja osuuspankin sääntöjensä mukaan olla jäsenen oikeudet tuottavia jäsenosuuksia ja vapaaehtoisina osuuksina Tuotto-osuuksia sekä lisäosuuksia. Oulun Osuuspankin osuuspääomassa on jäsenosuuksia 68 810 kappaletta. Jokaisella jäsenellä on velvollisuus ottaa yksi osuuspankin jäsenosuus ja maksaa siitä merkintähintana 100 euron suuruinen jäsenosuusmaksu. Tuotto-osuuksia on Oulun Osuuspankin osuuspääomassa 1 637 784 kappaletta. Tuotto-osuuksia voivat merkitä vain osuuspankin jäsenet ja niiden antamisesta päättää osuuspankin hallitus. Tuotto-osuuden nimellisarvo ja siitä osuuspankille merkintähintana maksettava Tuotto-osuusmaksu on 100 euroa. Jäsenosuudet ja Tuotto-osuudet ovat osuuspankin purkautuessa huomommalla etusijalla kuin lisäosuudet. Osuuspankin osuuspääomassa on lisäosuuksia 45 114 kappaletta. Lisäosuuksia koskevat määräykset sisältyvät nykyistä edeltävän osuuskuntalain (1488/2001) 11 lukuun sekä soveltuvin osin voimassa olevaan osuuskuntalakiin. Osuuspankki ei voi enää antaa uusia lisäosuuksia. Olemassa olevat lisäosuudet voidaan omistajan hakemuksesta muuntaa Tuotto-osuuksiksi.

Osuusmaksut, Tuotto-osuusmaksut ja lisäosuusmaksut palautetaan osuuspankin sääntöjen, osuuskuntalain ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaisesti ja sanotuissa laeissa mainituin edellytyksin jäsenyyden päätyttyä tai irtisanottaessa lisäosuus tai Tuotto-osuus. Jäsenosuusmaksu ja Tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai Tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden.

Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen ja Tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Osuuspankki voi myöhemmin päättää edellä mainitun kiellon kumoamisesta. Palauttamista koskevasta kiellosta ja sen kumoamisesta päättää tarvittaessa pankin hallitus. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Lisäosuusmaksut palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen

seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

Osuuspankilla on oikeus lunastaa kaikki Tuotto-osuudet. Lunastusoikeuden käyttämisestä päättää osuuspankin hallitus. Lunastukseen vaaditaan keskusyhteisön lupa sekä valvojan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Vapaaehtoiset varaukset

Luottotappiovarausta kasvatettiin 3,1 miljoonaa euroa. Pankin taseessa on EVL:n mukaista luottotappiovarausta yhteensä 78,5 miljoonaa euroa.

Omat varat ja vakavaraisuus

Osuuspankin vakavaraisuus lasketaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisesti.

Osuuspankin luottoriskin pääomavaateen laskennassa käytetään sisäisten luokitusten menetelmää. Markkinariskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä. Myös operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.

OP Ryhmä julkistaa ns. Pilari III:n mukaiset tarkemmat vakavaraisuustiedot tilinpäätöksessään. OP Ryhmän tilinpäätös on luettavissa www.op.fi verkkopalvelussa.

Osuuspankin omat varat muodostuivat seuraavasti:

Omat varat	31.12.2015	31.12.2014
Miljoonaa euroa		
Ydinpääoma (CET1)		
Oma pääoma*	321,9	217,1
Lisäosuuspääoman omiin varoihin luettava määrä	4,5	11,8
Tilinpäätössiirrot vähennettynä laskennallisella verovelalla	62,8	60,3
Osuus tuloksesta, jota ei ole tarkastettu	-29,8	-
Suunniteltu voitonjako	-	-1,6
Käyvän arvon rahasto rahavirran suojauksesta	-7,1	-7,5
Aineettomat hyödykkeet	-0,3	-0,1
Laskennalliset verosaamiset, jotka ylittävät 10 % ydinpääomasta	-	-
Käyvän arvon arvostusten siirtymäsäännös	-	-2,2
Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen alijäämä	-8,2	-8,0
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	343,8	269,8
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)		
Pääomalainoista omiin varoihin luettava määrä	-	-
Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä	343,8	269,8
Toissijainen pääoma (T2)		
Perpetuaalilainat	-	-
Debentuurilainat	-	-
Arvon alentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen ylijäämä	-	-
Käyvän arvon arvostusten siirtymäsäännös	-	2,2
Omat varat yhteensä	343,8	272,0

* pl. lisäosuuspääoma ja arvonkorotusrahastoon liittyvä laskennallinen verovelka

Tilikauden tulosta ei ole luettu omiin varoihin. Osuuspankin lisäosuuspääomasta on luettavissa ydinpääomiin korkeintaan 70 prosenttia 31.12.2012 liikkeeseen lasketusta määrästä siirtymäsäännöksen puitteissa. Realisoitumattomat arvostukset on luettu ydinpääomaan. Vertailuvuonna negatiiviset realisoitumattomat arvostukset luettiin ydinpääomaan (CET1) ja positiiviset toissijaiseen pääomaan (T2). Arvonalentumisten ja odotettujen tappioiden erotuksen alijäämä vähennetään kokonaisuudessaan ydinpääomasta (CET1).

Riskipainotetut erät		
Milj. euroa	31.12.2015	31.12.2014
Luottoriski		
Standardimenetelmä (SA)		
Yritysvastuut	12,1	8,6
Vähittäisvastuut	-	-
Luottolaitos- ja sijoituspalveluvastuut	-	-
Muut vastuut	0,1	0,1
Sisäisen luottoluokituksen menetelmä (IRB)		
Yritysvastuut ¹⁾	533,3	538,0
Yritysvastuut – pk-yritykset	293,2	315,8
Yritysvastuut - Muut	240,0	222,2
Vähittäisvastuut ²⁾	87,3	91,1
Kiinteistövakuudelliset	62,4	65,5
Muut vähittäisvastuut	24,9	25,6
Luottolaitos- ja sijoituspalveluyritysvastuut ¹⁾	-	-
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	329,9	242,8
Muut erät	30,4	42,5
Luottoriski yhteensä	993,0	923,1
Selvitysrisi	-	-
Markkinariski³⁾	-	-
Operatiivinen riski	70,3	72,2
Yhteensä	1 063,3	995,3

1) Luottolaitos- ja sijoituspalveluyritysvastuisiin sekä yritysvastuisiin sovelletaan nk. IRB:n perusmenetelmää (FIRB), eli pankki soveltaa näiden vastuiden riskipainojen laskennassa omia maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) estimaatteja.

2) Vähittäisvastuiden riskipainoja laskettaessa pankki soveltaa omia estimaatteja maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD), tappio-osuudelle (LGD) ja luottovasta-arvokertoimelle (CF).

3) Valuuttakurssiriski

Vakavaraisuussuhdeluvut		
(%)	31.12.2015	31.12.2014
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	32,3	27,1
Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde	32,3	27,1
Vakavaraisuussuhde	32,3	27,3
Osuuspankkien yhteenliittymän ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET1)	*18,6	15,1

*syyskuussa 2015

Omien varojen vähimmäismäärä yhteensä oli 85,1 miljoonaa euroa (79,6). Omien varojen vähimmäismäärä on 8 prosenttia riskipainotetuista eristä. Lakisääteinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhteelle 4,5 prosenttia. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus nostaa käytännössä alarajan ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhteelle 7 prosenttiin ja vakavaraisuussuhteelle 10,5 prosenttiin, jolloin omien varojen vähimmäismäärä oli 111,6 miljoonaa euroa.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1) yhteensä}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä}} \times 100$

Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä}} \times 100$

Vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Riskipainotetut erät yhteensä}} \times 100$

Oulun Osuuspankin konserni

Osuuspankin konsernin liikevoitto pieneni 31,7 prosenttia ja oli 35,7 miljoonaa euroa (52,3). Konsernin tase oli vuoden lopussa 2 729,2 miljoonaa euroa (2 614,3).

Konsernin ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET 1) oli 32,1 prosenttia (27,2). Konsernin ensisijaisen pääoman vakavaraisuussuhde oli 32,1 prosenttia (27,2) ja vakavaraisuussuhde 32,1 prosenttia (27,4). Ydinpääoma (CET 1) oli yhteensä 341,6 miljoonaa euroa (270,3), ensisijainen pääoma (T1) yhteensä 341,6 miljoonaa euroa (270,3) ja omat varat yhteensä 341,6 miljoonaa euroa (272,3). Konsernin riskipainotetut erät olivat yhteensä 1 063,7 miljoonaa euroa (995,1) ja omien varojen vähimmäismäärä 85,1 miljoonaa euroa (79,6).

Konsernin oman pääoman tuotto (ROE) tilikaudelta oli 9,7 prosenttia (16,1), koko pääoman tuotto (ROA) 1,2 prosenttia (1,7), omavaraisuusaste 14,2 prosenttia (10,9) ja kulujen suhde tuottoihin 45,6 prosenttia (37,4). Tunnuslukujen laskukaavat on esitetty Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut -kappaleen yhteydessä.

Keskinäinen vastuu

Yhteenliittymälainsäädännön mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki Pohjola Pankki Oyj, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitoksen konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. OP Osuuskunnan jäseniä olivat vuoden lopussa 180 osuuspankkia sekä Pohjola Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oy, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Korttityhtiö Oyj ja OP-Prosessipalvelut Oy. Talletuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti, ja keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista.

Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat keskinäisessä vastuussa niistä selvitystilassa tai konkurssissa olevan keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen veloista, joita ei saada suoritetuksi sen varoista. Vastuu jakautuu keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten kesken viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa.

Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että yhteenliittymälaissa säädetyn selvitystilän edellytykset täyttyvät, keskusyhteisöllä on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan keskusyhteisön säännöissä mainituin perustein ylimääräisiä maksuja tilikauden aikana enintään viisi tuhannesosaa jäsenluottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta käytettäväksi jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin.

Talletussuoja ja sijoittajien turva

Rahoitusvakuusviranomaisesta annetun lain mukaan talletuspankin on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP Ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP Ryhmän talletuspankeilta enintään 100 tuhanteen euroon asti. OP Ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit, Pohjola Pankki Oyj ja Helsingin OP Pankki Oy. Suomen talletussuojajärjestelmää ja sitä koskevaa lainsäädäntöä on muutettu 1.1.2015 alkaen. OP Ryhmälle tulevia uuden järjestelmän mukaisia maksuja on kuvattu tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa kohdassa 1.18 Viranomaismaksut.

Sijoittajien korvausrahasto maksaa korvauksia ei-ammattimaisille sijoittajille silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty suorittamaan muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi suojan piirissä olevia sijoittajien selviä ja riidattomia saamia sopimuksen mukaisesti. Korvauksen määrä on 90 prosenttia saamisen määrästä, enintään 20 tuhatta euroa. Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan OP Ryhmään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2015			2014			2013		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Oman pääoman tuotto (ROE), %	9,6	16,7	3,5						
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,2	1,7	0,3						
Omavaraisuusaste, %	14,2	10,9	9,2						
Kulu-tuotto-suhde, %	45,9	37,6	76,8						

Tunnuslukujen laskukaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste, %

$$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verolla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Kulu-tuotto-suhde, %

Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut _____ x 100
 Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista +
 Nettopalkkiotuotot + Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan
 nettotuotot + Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot +
 Suojauslaskennan nettotulos + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot +
 Liiketoiminnan muut tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)

* Tilinpäätössiirtoihin sisältyvä verovaikutus huomioitu

Riskienhallinta

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiasema

Riskienhallinta perustuu liiketoimintapäätöksiä tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja varovaisuuteen sekä systemaattiseen riskien mittaamiseen, arviointiin ja rajoittamiseen. Riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa, ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi pankin kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta.

Osuuspankin riskienhallinta on järjestetty OP Osuuskunnan jäsenpankeilleen antamien yleisten ohjeiden mukaisesti.

Osuuspankin hallintoneuvosto vahvistaa ryhmätasoiset sisäisen valvonnan sekä riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteet sekä valvoo niiden toteuttamista. Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta avustaa hallintoneuvostoa sen valvontavelvollisuuden toteuttamisessa. Lisäksi se arvioi osaltaan pankin riskiasemaa ja riskienhallinnan riittävyttä.

Hallitus vahvistaa riskienhallintaa koskevat sisäiset menettelytavat ja toimintaohjeet sekä vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävydestä. Lisäksi hallitus vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet sekä vakavaraisuutta ja eri riskilajeja koskevat limiitit sekä valvoo ja seuraa säännöllisesti pankin liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskiasemaa.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan toteutuksesta ja siihen liittyvien tehtävien organisoinnista. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle, hallintoneuvostolle ja OP Osuuskunnalle pankin liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskiasemasta.

Osuuspankin suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskinkantokyvyn riittävyttä suhteessa pankin riskeihin arvioidaan riskimittareiden ja taloudellisen pääomavaateen avulla.

Pääomasuunnittelulla varmistetaan, että pankilla on riittävä riskiperusteinen vakavaraisuus nykyisiin ja ennakoituihin riskeihin nähden. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että pankin kasvu-, kannattavuus- ja vakavaraisuustavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään johdonmukaisesti asetettu. Pääomasuunnitelma sisältää mm. tavoitteet pääomatasolle sekä varautumissuunnitelman vakavaraisuuteen vaikuttavien odottamattomien tilanteiden varalle. Omien varojen riittävyys turvataan ensisijaisesti pitämällä pankin kannattavuus kohtuullisella tasolla. Lisäksi pankki tarjoaa omistaja-asiakkaille merkittäväksi tuotto-osuuksia, jotka luetaan ydinpääomaan. Pankin riskinkantokyky on riittävä ja riskiasema on vakaa.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että asiakas ei mahdollisesti täytä luottosuhteesta syntyviä veloitteitaan eikä asetettu vakuus ole riittävä kattamaan pankin saamista. Luottoriskien hallinnan tarkoituksena on vähentää luottotappioiden todennäköisyyttä jo ennen luottopäätöstä sekä toisaalta rajoittaa ja estää jo tehtyihin luottopäätöksiin liittyvien riskien toteutuminen. Luottoriskiä hallitaan asiakassuhteen aktiivisella hoidolla, asiakasvalinnalla ja vakuuksin.

Osuuspankin luottoriskejä limitoidaan ja rahoitusprosessia valvotaan OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän puitteissa. Luotonanto tapahtuu ensisijaisesti asiakkaan riittävän ja todennetun velanhoidokyvyn perusteella. Luottopäätökset perustuvat päätöksenteko-ohjeisiin, asiakkaan luottokelpoisuusluokkaan, maksukykyyn ja vakuuksiin, joiden tulee yleensä olla turvaavat. Vakuudeton luotonanto on mahdollista vain poikkeustapauksissa riskienhallintaa koskevien ohjeiden määrittämällä tavalla. Seurannassa kiinnitetään huomiota erityisesti luottosalkun laatuun sekä asiakas- ja toimialakohtaisiin keskittyimiin.

Pankin asiakasriskejä kattavat omat varat olivat joulukuussa 2015 yhteensä 343,8 miljoonaa euroa. Pankilla ei ole asiakaskokonaisuuksia, joiden asiakasriski (asiakasvastuut vähennyserät huomioiden) ylittäisi EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetyn 25 prosentin rajan asiakasriskejä kattavista omista varoista. Viiden suurimman asiakaskokonaisuuden asiakasriskien (asiakasvastuut vähennyserät huomioiden) yhteismäärä oli 34,8 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista. Sellaisia asiakaskokonaisuuksia, joiden asiakasriskien yhteismäärä ylitti 10 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista, ei ole.

Likviditeettiriski

Pankkitoiminnan likviditeettiriski koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että pankki ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista maksuista ilman vaikutusta liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.

Rakenteellista rahoitusriskiä seurataan sijoitusten ja luotonannon sekä niiden rahoituksen maturiteettirakenteen erolla. Maksuvalmiusriskiä seurataan pankin tulo- ja menokassavirtojen erona ja maksuvalmius hoidetaan Pohjola Pankki Oyj:n sekkitilin kautta. Rakenteellista rahoitusriskiä hallitaan OP Ryhmän likviditeetin hallintaa koskevien linjausten ja ohjeiden sekä OP Osuuskunnan johtokunnan osuuspankeille vahvistamien valvontarajojen avulla. Pankin rahoitusvarojen ja -velkojen jakauma on kuvattu liitetiedoissa.

Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan riskiä tappiosta tai tuoton menetyksestä, kun markkinahinta tai markkinahinnan volatilitteetti muuttuvat epäedulliseen suuntaan. Markkinariskeihin sisällytetään kaikkien taseen ja taseen ulkopuolisten erien korkoriski, hintariski ja kiinteistöriskit sekä sijoitustoiminnan luottosprediriski ja markkinoiden likviditeettiriski.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa, mitata, rajoittaa, seurata ja valvoa pankin markkinariskejä siten, että pankin kannattavuus tai vakavaraisuus ei vaarannu.

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu luotonannon ja talletusvarainhankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista tai korontarkistusajankohdista, joten korkotason muutokset realisoituvat korkokatteeseen. Osuuspankin korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti otto- ja antolainauksen tuotevalikoimalla ja -ehdoilla. Toissijaisesti pankki voi suojata taseensa korkoriskiä korkojohdannaisilla OP Ryhmässä käytössä olevien suojauksen toimintamallien mukaisesti. Johdannaisuojaus voidaan toteuttaa joko nimettyihin sopimuksiin kohdistettuna, rahavirran suojauksena tai ns. taloudellisena suojauksena.

Osuuspankki on tilikaudella soveltanut rahavirran suojauslaskentaa suojautuessaan korkokatteen vaihtelulta ja koronlaskun vaikutukselta tai pitkään jatkuvalla matalalla korkotasolla euribor-sidonnaisen luottokannan korkovirtoihin. Rahavirran suojauksessa osa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevista korkovirroista on vaihdettu koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Pankkiliiketoiminnassa valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten pankille aiheuttamaa tulosriskiä tai markkina-arvon muutosriskiä. Avoin valuuttapositio syntyy, kun samassa valuutassa olevien saamisten ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OP Ryhmässä valuuttariski keskittään Pohjola Pankkiin, ja yksittäisen osuuspankin valuuttapositio rajoittuu käytännössä matkavaluuttakassaan.

Osakeriskillä tarkoitetaan osakkeiden ja muiden vastaavien instrumenttien markkinakurssimuutosten aiheuttamaa tulosriskiä ja markkina-arvojen muutosriskiä. Osakesijoitukset ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä sijoituksia. Muu osakesijoitustoiminta on vähäistä.

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan osuuspankin ja sen konserniyhtiöiden omistuksessa oleviin kiinteistöihin tai kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvaa arvonalenemis-, tuotto- ja vahingoittumisriskiä. Kiinteistöt on vakuutettu käyvästä arvostaan. Pankin hallitus käsittelee kiinteistöomistukset ja niihin liittyvät riskit sekä investointi-, korjaus- ja muut toimenpiteet säännöllisesti. Seurannassa kiinnitetään huomiota muun muassa kiinteistöihin sitoutuneen pääoman määrään suhteessa pankin taseeseen ja sijoituskiinteistöjen sitoutuneelle pääomalle saatavaan nettotuottoon sekä käypiin arvoihin.

Vuoden 2015 lopussa kiinteistösijoituksiin (ml. omistukset kiinteistösijoitusyhtiöissä) sitoutuneen pääoman määrä oli 2,0 prosenttia taseen loppusummasta. Vuokrattavissa olevista tiloista oli 75,5 prosenttia vuokrattuna. Sijoituskiinteistöihin sitoutuneen pääoman tuotto oli 7,8 prosenttia eli hieman edellisvuotista korkeampi (7,1).

Operatiiviset riskit

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista tai virheellisistä menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä aiheutuu taloudellista tappiota tai muita haitallisia seuraamuksia. Compliance-riski on osa operatiivista riskiä. Compliance-riskillä tarkoitetaan ulkoisen sääntelyn, sisäisten menettelytapojen ja asiakassuhteessa asianmukaisten menettelytapojen ja eettisten periaatteiden noudattamatta jättämisestä aiheutuvaa riskiä. Sekä operatiivinen että compliance –riski voi ilmetä myös maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menettämisenä.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida mahdollisia ja toteutuneita operatiivisia riskejä sekä kehittää riskejä ennaltaehkäiseviä toimintatapoja ja yrityskulttuuria. Operatiiviset riskit arvioidaan ja riskitilanne raportoidaan säännöllisesti hallitukselle. Compliance-riskiä hallitaan mm. seuraamalla lainsäädännön muutoksia sekä ohjeistamalla ja kouluttamalla organisaatiota. Vuonna 2015 operatiivisista riskeistä osuuspankille aiheutuneet tappiot olivat vähäisiä.

Strategiset riskit

Strateginen riski syntyy väärän strategian valinnasta tai siitä, että valitulla strategialla ei saavuteta asetettuja tavoitteita. Strategista riskiä vähennetään jatkuvalla suunnittelulla, joka perustuu analyysiin ja ennusteisiin asiakkaiden tulevista tarpeista, eri toimialojen ja markkina-alueiden kehityksestä sekä kilpailutilanteesta.

Palveluverkko

Oulun Osuuspankin palveluverkosto koostuu monikanavaisesti verkko- ja mobiilipalveluista, puhelinpalveluista sekä konttoriverkostosta. Vuoden lopussa Oulun Osuuspankilla oli pääkonttorin lisäksi 11 sivukonttoria.

OP Ryhmä on investoinut mobiili- ja verkkopalveluiden kehittämiseen merkittävästi. Erityisesti mobiilipalveluiden merkitys kasvaa niin henkilö- kuin yritysasiakkaidenkin asioinnissa.

Jäsenistö

Pankin omistaja-asiakkaiden määrä kasvoi vuoden aikana 3 099 jäsenellä ja oli vuoden lopussa 66 831. Jäsenmäärän lisäys johtui toteutetusta ja aktiivisesta jäsenhankinnasta.

Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Osuuspankin palkka- ja palkkiopolitiikasta sekä palkkioiden maksamisesta päättää hallitus.

OP Ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitettua kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitettua henkilöstörahosta. Palkitsemisjärjestelmiä on selostettu tilinpäätöksen liitetiedossa 42.

Henkilöstö

Oulun Osuuspankin työsuhteessa olevan henkilöstön määrä oli vuoden 2015 päättyessä 285 eli 5 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Oulun Osuuspankin hallinnointijärjestelmä

Edustajisto

Oulu Osuuspankin omistajajäsenten päätösvaltaa käyttää jäsenten keskuudesta valittu edustajisto, johon kuuluu 60 edustajaa.

Edustajat valitaan osuuspankin vaalijärjestyksessä määrätyllä tavalla suhteellista vaalitapaa noudattaen jäsenalueittain joka neljäs vuosi hallintoneuvoston päättämänä ajankohtana. Vaalikelpoinen edustajistoon on henkilö, joka on hyväksytty jäseneksi viimeistään 4 kalenterikuukautta ennen äänestyksen alkamista ja joka vaalin alkaessa on täysivaltainen ja joka ei ole osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa oleva eikä osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön toimitusjohtaja taikka niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tehtävässä oloaikanaan ja tehtävän päättymisestä lukien seuraavan viiden vuoden aikana.

Vuosittain ennen toukokuun loppua pidettävä varsinainen edustajiston kokous käsittelee muun muassa seuraavat asiat:

- osuuspankin tuloslaskelman ja taseen vahvistaminen
- vastuuvapauden myöntäminen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle,
- ylijäämän käytöstä päättäminen,
- hallintoneuvoston jäsenten lukumäärästä, valinnasta ja palkkioista päättäminen
- tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista päättäminen.

Lisäksi edustajiston kokous päättää tarvittaessa kaikista osuuspankin sääntöjen muutoksista. Varsinaisen edustajiston kokouksen lisäksi voidaan pitää asioiden niin vaatiessa ylimääräisiä kokouksia. Edustajiston kokouksen koollekutsumisesta päättää pankin hallitus.

Jokaisella jäsenellä on edustajiston vaalissa yksi ääni ja jokaisella edustajiston jäsenellä on edustajiston kokouksessa yksi ääni.

Edustajiston varsinainen kokous pidettiin 24.3.2015. Lisäksi pidettiin kolme ylimääräistä edustajiston kokousta.

Hallintoneuvosto

Osuuspankilla on hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen. Lisäksi se vahvistaa osuuspankin ohjesäännön ja pankin riskienhallintaa koskevat periaatteet.

Hallintoneuvosto antaa edustajiston kokoukselle lausunnon edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Se voi myös antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Vaalivuonna hallintoneuvosto määrää edustajiston lukumäärän osuuspankin säännöissä mainituissa rajoissa ja vahvistaa kultakin jäsenalueelta valittavien edustajien lukumäärän sekä nimeää keskusvaalilautakunnan.

Hallintoneuvostoon kuuluu pankin sääntöjen mukaan vähintään 15 ja enintään 24 jäsentä. Jäsenmäärän vahvistaa edustajisto. Jäsenmäärä on tällä hetkellä 22. Jäsenet valitaan osuuspankin jäsenistä ja heidän tulee edustaa monipuolisesti jäsenkuntaa. Kunkin jäsenen toimikausi kestää kolme vuotta. Vuosittain jäsenistä on erovuorossa kolmannes. Hallintoneuvoston jäsenen eroamiskäsi on 68 vuotta, kuitenkin siten että tämän iän täyttänyt henkilö saa toimia tehtävässään seuraavan valintakokouksen päättymiseen saakka.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2015 yhteensä kolme kertaa. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi kehitysjohtaja **Tiina Rajala** ja varapuheenjohtajana maanviljelijä **Kaarlo Sutela**.

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta

Hallintoneuvostoa avustaa sen valvontatehtävässä hallintoneuvoston keskuudestaan valitsema nelijäseninen tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunnan on kiinnitettävä huomiota erityisesti siihen, että osuuspankkia ja sen konsernia johdetaan ammattitaitoisesti terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita noudattaen lain, sääntöjen, viranomaismääräysten ja annettujen ohjeiden sekä hallintoneuvoston vahvistamien vakavaraisuuden hallinnan periaatteiden mukaisesti.

Tarkastusvaliokunnalle on toimitettava viranomaisten, keskusyhteisön ja tilintarkastajan laatimat pankkia koskevat tarkastuskertomukset. Tarkastusvaliokunnan on esitettävä havaintonsa tarkastuskertomuksista ja muusta pankin hallinnosta ainakin kerran vuodessa hallintoneuvostolle. Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnassa ovat toimineet **Päivi Poukkanen**, **Helena Sipola**, **Perttu Säilynoja** ja **Antti Turkka** (puheenjohtaja).

Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta toimi 19.8.2015 saakka kaksijäsenisenä. Jäseninä toimivat **Kalevi Lämsä** ja **Päivi Poukkanen**.

Hallinnon valintoja valmistelevat valmisteleva työryhmä ja hallintoneuvoston työvaliokunta

Oulun Osuuspankissa toimi 19.8.2015 saakka valmisteleva työryhmä sekä hallintoneuvoston työvaliokunta.

Edustajiston päätettäväksi tulevia asioita, kuten esim. hallintohenkilöiden nimityksiä valmisteleva työryhmä. Työryhmä valittiin vuosittain. Edustajisto valitsi keskuudestaan työryhmään neljä jäsentä, hallintoneuvosto kaksi jäsentä ja hallitus kaksi jäsentä. Valmistelevaan työryhmään kuului yhteensä 8 jäsentä. Työryhmän kutsui koolle toimitusjohtaja. Vuonna 2015 valmistelevaan työryhmään kuuluivat edustajiston valitsemina jäseninä **Tuula Ervelius**, **Juha Huikari**, **Anna-Kaisa Lepistö**, **Oili Ojala** (24.3.2015 saakka) sekä **Veikko Meriläinen** (24.3.2015 alkaen), hallintoneuvoston valitsemina jäseninä **Pekka Laukkanen** ja **Mervi Siljander** sekä hallituksen valitsemina jäseninä **Pertti Tarvainen** ja **Petri Sahlström**.

Hallintoneuvostolla oli työvaliokunta, johon kuuluivat hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemat neljä jäsentä. Työvaliokunta kokoontui puheenjohtajan kutsusta käsittelemään niitä asioita, joista hallintoneuvosto teki päätökset.

Vuonna 2015 hallintoneuvoston työvaliokuntaan kuuluivat hallintoneuvoston puheenjohtaja **Tiina Rajala**, varapuheenjohtaja **Kaarlo Sutela**, jäsenet **Päivi Poukkanen**, **Riitta Rajamäki** ja **Mikko Salmi** sekä **Kalevi Lämsä** (23.4.2015 saakka).

Valmisteleva työryhmä ja hallintoneuvoston työvaliokunta toimivat talvella 2015 ja tekivät esitykset henkilövalinnoista vuoden 2015 kokouksille. Oulun Osuuspankin hallintoneuvosto päätti 19.8.2015 pitämässään kokouksessa, että valmistelevan työryhmän ja hallintoneuvoston työvaliokunnan toiminta päättyy ja jatkossa niiden toimivaltaan kuuluneet asiat valmistellaan uudessa nimitysvaliokunnassa.

Hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva nimitysvaliokunta

Oulun Osuuspankille valittiin syksyllä 2015 ensimmäisen kerran nimitysvaliokunta, johon kuuluu kahdeksan jäsentä. Toimikunnan tarkoituksena on avustaa osuuspankin eri toimielimiä henkilövalintojen tekemisessä ja varmistaa valintaprosessin tehokas valmistelu. Toimikunta tekee edustajistolle sekä hallintoneuvostolle esitykset niiden päätösvaltaan kuuluvista asioista. Valmisteleva toimikunta voi myös tehdä esitykset muista kokouksissa esille tulevista asioista, joita hallintoneuvosto tai hallitus on esittänyt sen valmisteltaviksi. Lisäksi toimikunta valmistelee esitykset eri hallintoelinten jäsenten vuosi-, kuukausi- ja kokouspalkkiosta sekä kulukorvausten perusteista. Nimitysvaliokuntaan ovat kuuluneet edustajiston valitsemina jäseninä **Tuula Ervelius**, **Juha Huikari**, **Lauri Mikkonen** ja **Risto Päckilä**. Edustajistosta valittavien jäsenten lisäksi nimitysvaliokuntaan ovat kuuluneet pankin hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajat **Tiina Rajala** ja **Pertti Tarvainen** sekä varapuheenjohtajat **Kaarlo Sutela** ja **Petri Sahlström**.

Hallitus

Hallitus johtaa osuuspankin toimintaa. Pankin sääntöjen mukaan hallituksen on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava sen asioita lakien ja pankin sääntöjen sekä hallintoneuvoston vahvistaman ohjesäännön mukaan. Hallituksella on yleinen toimivalta päättää kaikista pankin hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain tai sääntöjen mukaan eivät kuulu edustajistolle, hallintoneuvostolle tai toimitusjohtajalle. Hallitus vastaa pankin strategisesta johtamisesta sekä ohjaa ja valvoo pankin toimivaa johtoa. Hallituksen lakimääräisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että osuuspankin kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Oulun Osuuspankin sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat toimitusjohtaja toimiaikanaan sekä hallintoneuvoston valitsevat 3 – 6 muuta jäsentä, joiden tulee olla osuuspankin jäseniä. Hallituksen jäsenmäärä on tällä hetkellä 6. Hallituksen jäsenen toimikausi on yksi vuosi. Hallituksen jäsenen yläikäraja on 68 vuotta, kuitenkin siten, että tämän iän täyttänyt jäsen saa toimia tehtävässään uuden jäsenen valinnasta päättävän hallintoneuvoston kokouksen loppuun. Hallituksen jäsenenä olevan toimitusjohtajan osalta yläikäraja määräytyy osuuspankin ja toimitusjohtajan välisen toimitusjohtajien välisen mukaisesti.

Vuosittain ensimmäisessä jäsentensä valintaa seuraavassa kokouksessaan hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ei saa valita osuuspankin toimitusjohtajaa tai toimihenkilöä.

Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja saapuvilla on enemmän kuin puolet sen jäsenistä. Kertomusvuonna hallituksen kokouksia oli 16. Hallituksen puheenjohtajana toimi TTM **Pertti Tarvainen**. Hallituksen varapuheenjohtajana toimi dekaani **Petri Sahlström**. Hallituksen muita jäseniä olivat toimitusjohtaja **Sirkka-Liisa Mikkonen**, talousjohtaja **Teija Mäenpää** (24.2.2015 saakka), rehtori **Jussi Vimpari**, toimitusjohtaja **Mari Vähäsarja** (19.8.2015 alkaen) sekä toimitusjohtaja, kauppaneuvos **Timo Levo**.

Toimitusjohtaja

Pankin toimitusjohtajan on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava pankin päivittäistä hallintoa lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimiin, jotka pankin toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta pankin toiminnalle olennaista haittaa.

Toimitusjohtajan lakisääteisenä tehtävänä on huolehtia, että pankin kirjanpito on lain mukainen ja että pankin varainhoito on järjestetty luotettavalla tavalla.

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen valitsee pankin hallintoneuvosto. Toimitusjohtajana on toiminut kauppaneuvos **Timo Levo**. Toimitusjohtajan sijaisena on toiminut pankinjohtaja **Sakari Haapakoski**. Toimitusjohtajaa avustaa johtoryhmä, johon kuuluvat edellä mainittujen lisäksi **Timo Kaksonen, Juha Karjalainen, Juhani Korhonen** (1.12.2015 alkaen) ja **Teija Mäenpää** (27.4.2015 alkaen).

Hallinnointielinten jäsenet

Hallinto henkilöluettelo on liitteessä 2.

Muu tarkastustoiminta

OP Osuuskunnan sisäisen tarkastuksen tarkastajat suorittivat seuraavat tarkastukset:

- Maatalousrahoituksen myöntö- ja toimeenpanoprosessi
- Oulun Osuuspankin varallisuudenhoitoprosessin tarkastus OP Private –yksikössä
- Ryhmäpalvelut: Keskitetyt maksupalvelut
- Ryhmäpalvelut: Keskitetyt OP Private Back ja Middle Office –palvelut

Yllä kuvatun lisäksi Osuuspankkien sisäisen valvonnan tuki tekee vuosittain kaikista osuuspankeista vakavaraisuuden hallinnan arvion, jonka pankille nimetty tarkastaja esittelee vakavaraisuuden hallinnan seurantakokouksessa.

Tulevaisuuden näkymät

Maailmantalous kasvaa edelleen pitkäaikaista keskiarvoa hitaammin. Euroalueella talouden kohtuullinen kasvu jatkuu. Euribor-korot jäävät hieman vuoden 2015 loppua matalammiksi. Kotitalouksien kulutus ja investointien piristyminen pitävät yllä pientä talouskasvua Suomessa.

Vuosi 2015 oli Oulun Osuuspankin toimialueella käännevuosi, sillä nousun merkit vahvistuivat ja kasvun ennakoitaan voimistuvan tulevana vuonna. Oulun Osuuspankin tuloksen odotetaan säilyvän hyvällä tasolla korkotason alenevasta kehityksestä huolimatta. Pankki jatkaa edelleen toiminnan tehostamista uuden asiakkuusstrategian sekä uuden organisaation myötä.

Pankkiala on ollut sähköisten palvelujen edelläkävijä Suomessa. Teknologian kehittyminen ja erityisesti digitalisaation mahdollistamat uudet ratkaisut vaikuttavat lähivuosina merkittävästi kaikkien pankkien, myös Oulun Osuuspankin, toimintaan. Asiakkaat ovat ottaneet digitaaliset ratkaisut laajasti käyttöönsä, minkä seurauksena odotukset pankkipalvelujen saavutettavuudelle kasvavat. Myös päätöksenteon nopeus ja palveluaikojen laajentaminen korostuvat lähivuosina. Monet nykyiset manuaaliset toiminnot automatisoituvat, ja paperiset sopimukset jäävät pois käytöstä.

Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä

Konsernin jakokelpoinen ylijäämä 31.12.2015 oli 135 812 973,85 euroa. Oulun Osuuspankin jakokelpoinen ylijäämä oli 135 366 183,38 euroa, josta tilikauden ylijäämä oli 29 839 695,52 euroa.

Taseen osoittama ylijäämä ehdotetaan käytettäväksi siten, että lisäosuusmaksulle ei makseta korkoa ja Tuotto-osuudelle maksetaan korkoa 3,25 prosenttia, eli yhteensä 4 412 672,03 euroa. Tilikauden ylijäämästä jää 25 427 023,49 euroa edellisten tilikausien voittovarojen tilille.

Oulun Osuuspankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksukyky on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

Oulussa, tammikuun 26. päivänä 2016

OULUN OSUUSPANKKI

Hallitus

Pertti Tarvainen
puheenjohtaja

Petri Sahlström
varapuheenjohtaja

Sirkka-Liisa Mikkonen

Jussi Vimpari

Mari Vähäsarja

Timo Levo

**PALVELU-
VERKOSTO
31.12.2015**

TOIMIPAIKAT

Pääkonttori

- Asumisen maailma
- Isokadun konttori
- Oulun OP-
Kiinteistökeskus Oy
- OP Private Oulu
- OP Vakuutus
- Yrityskonttori

Isokatu 14
90100 OULU

Haukiputaan konttori

Revontie 8
90830 HAUKIPUDAS

Iin konttori

Haminantie
91100 II

Kaakkurin konttori

Metsokankaantie 5
90420 OULU

Kastellin konttori

Rantakastellintie 4
90230 OULU

Kempeleen konttori

Ollilantie 2
90440 KEMPELE

Kiimingin konttori

Terveystie 6
90900 KIIMINKI

Linnanmaan konttori

Prisma, Kauppalinnankatu 2
90570 OULU

Lumijoen konttori

Lumijoentie 7
91980 LUMIJOKI

Muhoksen konttori

Valtatie 30
91500 MUHOS

Pyhännän konttori

Manuntie 2
92930 PYHÄNTÄ

Ylikiimingin konttori

Harjutie
91300 YLIKIIMINKI

**VERKKO- JA
PUHELINPALVELUT**

**Oulun Osuuspankin
Puhelinpalvelu 010 2535 014**
ma-pe klo 8 – 18

**OP Puhelinpalvelu
0100 0500**

Henkilökohtainen:
ma-pe klo 8 – 18
Automaattinen: 24 h

**Osuuspankin Internet-
pankkipalvelu**

- www.OP.fi/oulu
OP.fi-verkkopalvelu avoinna
24 h joka päivä
- verkkoviestit, verkkoneuvottelu,
chat

www.facebook.com/opoulu

hakusana: OP Oulu

www.pivolompakko.fi

- Mobiililompakko
- OP Oulun omistaja-asiakasedut

**OULUN OSUUSPANKKI
HALLINTOHENKILÖT 31.12.2015**

LIITE 2

EDUSTAJISTO

OULU

Al Amir Jasmin opiskelija
Asikainen Kyösti insinööri
Autio Timo kunnankamreeri, eläkel.
Bastman Pirjo atk-suunnittelija
Enojärvi Annemari liikunnanopettaja
Ervelius Tuula ylihoitaja
Haapalainen Antti YTM, asiantuntija
Haipola Pertti muusikko, dir.mus.
Halonen Paula perushoitaja
Hekkala Rauno varastotyöntekijä
Helanen Suvu yrittäjä, hankesuunnittelija
Huikari Juha laskentatoimen yo-opettaja
Huttu-Hiltunen Antti apulaisjohtaja, KM
Isohookana Seppo yrittäjä
Jämsä Tanja veroasiantuntija
Jämsä-Uusitalo Vaili opintoasiainsihteeri
Järvenpää Raimo kunnallisneuvos
Kakko Matti J. sairaalaneuvos
Kallinen Maila psyk. sairaanhoitaja
Karhula Matti TKT, arkkitehti
Kauppila Lauri myyntineuvottelija
Keränen Heikki rovasti, johtaja
Keskikallio Katri maanviljelijä
Kinnunen Raimo maanviljelijä
Kolmonen Jukka seurakuntapastori
Kuukasjärvi Pentti rehtori, eläkeläinen
Lattula Ulla-Riitta erikoissairaanhoitaja
Lawson Hellu Latekoe tietoliikenneinsinööri
Lepistö Anna-Kaisa kotiäiti, myyjä
Lääkkö Tuomas maanviljelijä
Meriläinen Veikko rahoituspäällikkö, eläkel.
Mikkonen Lauri yrittäjä
Myllyniemi Kari poliisimestari h.c.
Nikkinen Esa sähkölaitosasentaja
Näppä Anneli sairaanhoitaja
Oikarinen Kyösti professori
Perätalo Jouko puuseppä
Piikivi Leena lääketiet. ja kir. tri
Pikkuaho Sami perhetyön siht., yrittäjä
Päkkilä Risto AMK insin., koulutussuunn.
Riihola Saara sairaanhoitaja, eläkeläinen
Sandelin Anu ekonomi
Sipola Atso maanviljelijä
Sipola Mauno kirvesmies
Suutari Tiina ryhmäpäällikkö
Torro Kaarina kirjastos sihteeri
Vallström Eero yksityissijoittaja
Örling Risto eläkeläinen

POHJOINEN

Kaleva Oili suuhygienisti, hammashoit.
Riepula Anne kirjastos sihteeri
Veijovaara Markku yrittäjä

ITÄINEN

Heikkinen Jouni kirkkoherra
Rissanen Anneli farmaseutti

ETELÄINEN

Etelä Jouko turvall.koordinaattori
Hintsala Olli energia-asiantuntija
Holma Sisko eläkeläinen
Junkkonen Tapio opistoupseeri evp.
Kemppainen Pekka maatalousyrittäjä
Tahkola Veli-Pekka yrittäjä
Vähäkuopus Pirjo sairaanhoitaja, eläkel.

HALLINTONEUVOSTO

Hallikainen Pekka maanviljelijä
Härö Jonna-Marleena tiedekeskuksen joht.
Jokelainen Martti toimitusjohtaja
Keränen Jorma maanviljelijä
Laukkanen Pekka sosiaalipäällikkö
Leipälä Pasi toimitusjohtaja
Marttila Arto toimitusjohtaja
Niemelä-Pentti Saija vs. rehtori
Ojala Oili työhyvinvointipäällikkö
Poukkanen Päivi kauppias
Rajala Tiina, pj. HTM, kehitysjohtaja
Rajamäki Riitta KM vt. erityisopettaja
Saaranen Anne laskentapäällikkö
Salmi Mikko toimituspääll., pastori
Siljander Mervi myyntineuvottelija
Sipola Helena apulaiskanslisti
Sutela Kaarlo, vpj. maanviljelijä
Säilynoja Perttu osastonhoitaja
Tervonen Pertti metsätalousinsinööri
Tihinen Maija päiväkodinjohtaja
Turkka Antti diplomi-ins. Mv.
Vehkaperä Mirja luokanopettaja, kansanedustaja

HALLITUS

Mikkonen Sirkka-Liisa toimitusjohtaja
Sahlström Petri, vpj. dekaani, KTT
Tarvainen Pertti, pj. TTM
Vimpari Jussi rehtori
Vähäsarja Mari toimitusjohtaja
Levo Timo toimitusjohtaja

TILINTARKASTAJAT

Varsinaiset
Antti Kääriäinen KHT, JHTT

Varatilintarkastaja
KHT-yhteisö KPMG Oy Ab

Tuloslaskelma ja tase

Oulun Op konserni (574000KONS)

12 / 2015

12 / 2014

**KONSERNITILINPÄÄTÖS
TULOSLASKELMA**

KORKOTUOTOT	36 955 392,30	39 364 106,18
KORKOKULUT	-14 253 105,96	-23 495 082,67
KORKOKATE	22 702 286,34	15 869 023,51
TUOTOT OMAN PÄÄOMAN EHTOISISTA SIOITUKSISTA	19 841 900,62	6 520 862,90
PALKKIOTUOTOT	16 824 516,27	15 813 167,55
PALKKIOKULUT	-2 035 229,93	-1 954 909,25
ARVOPAPERIKAUPAN JA VALUUTTATOIMINNAN NETTOTUOTOT	90 548,83	108 164,46
Arvopaperikaupan nettotuotot	52 979,85	82 088,11
Valuuttatoiminnan nettotuotot	37 568,98	26 076,35
MYYTÄVISSÄ OLEVIEN RAHOITUSVAROJEN NETTOTUOTOT	5 927 030,19	46 943 468,77
SUOJAUSLASKENNAN NETTOTULOS	0,00	0,00
SIOITUSKIINTEISTÖJEN NETTOTUOTOT	2 958 468,07	1 531 334,40
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	911 273,23	741 853,79
HALLINTOKULUT	-25 160 988,92	-24 213 393,06
Henkilöstökulut	-14 209 683,51	-13 586 821,11
Palkat ja palkkiot	-11 662 845,09	-10 978 131,95
Henkilösivukulut	-2 546 838,42	-2 608 689,16
Eläkekulut	-1 818 372,19	-1 957 738,60
Muut henkilösivukulut	-728 466,23	-650 950,56
Muut hallintokulut	-10 951 305,41	-10 626 571,95
POISTOT JA ARVONALENTUMISET KONSERNILIIKEARVOSTA	0,00	318 363,75
POISTOT JA ARVONALENTUMISET AINEELLISISTA JA AINEETOMISTA HYÖDYKKEISTÄ	-746 095,34	-846 302,16
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-4 715 422,67	-6 958 568,66
ARVONALENTUMISTAPPIOT LUOTOISTA JA MUISTA SITOUMUKSISTA	-871 585,71	-1 542 496,37
MUIDEN RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMISTAPPIOT	0,00	0,00
OSUUS OSAKKUUSYRITYSTEN TULOKSESTA	0,00	0,00
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	35 726 700,98	52 330 569,63
TULOVEROT	-3 227 847,24	-9 373 064,14
Tilikauden verot	-2 573 824,73	-8 118 099,61
Aikaisempien tilikausien verot	-14 687,28	0,00
Laskennallinen vero	-639 335,23	-1 254 964,53
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (-TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	32 498 853,74	42 957 505,49
VÄHEMMISTÖN OSUUS TILIKAUDEN VOITOSTA TAI TAPPIOSTA	0,00	0,00
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (-TAPPIO) VÄHEMMISTÖN OSUUDEN JÄLKEEN	32 498 853,74	42 957 505,49
MUUN KUIN VARSINAISEN TOIMINNAN TUOTOT JA KULUT	0,00	0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	32 498 853,74	42 957 505,49

Oulun Op konserni (574000KONS)

12 / 2015

12 / 2014

TASE		
VASTAAVAA		
KÄTEISET VARAT	2 026 427,60	1 870 588,63
KESKUSPANKKIRAHOITUKSEEN OIKEUTTAVAT SAAMISTODISTUKSET	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00
SAAMISET LUOTTOLAITOKSILTA	259 448 830,29	270 840 824,22
Vaadittaessa maksettavat	7 496 070,41	20 943 765,13
Muut	251 952 759,88	249 897 059,09
SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ	1 994 728 470,86	1 933 618 550,22
Vaadittaessa maksettavat	0,00	0,00
Muut	1 994 728 470,86	1 933 618 550,22
SAAMISTODISTUKSET	77 510 783,15	97 647 674,98
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muilta	77 510 783,15	97 647 674,98
OSAKKEET JA OSUUDET	335 528 520,91	242 700 275,78
OSAKKEET JA OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ	0,00	0,00
OSAKKEET JA OSUUDET SAMAAAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ	36 855,12	36 855,12
JOHDANNAISSOPIMUKSET	10 278 311,82	11 011 657,13
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	314 954,00	117 021,00
Konsernilikearvo	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	314 954,00	117 021,00
AINEELLISET HYÖDYKKEET	40 329 156,73	46 403 815,61
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	27 069 041,41	30 724 695,97
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet	11 770 399,26	13 996 678,75
Muut aineelliset hyödykkeet	1 489 716,06	1 682 440,89
OSAKE-, SIOITUSOSUUSANTI- JA KANTARAHASTOANTISAAMISET	0,00	0,00
MUUT VARAT	1 243 822,40	1 716 659,96
SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT	7 721 626,63	8 308 161,27
LASKENNALLISET VEROSAAMISET	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 729 167 759,51	2 614 272 083,92

Oulun Op konserni (57400KONS)

12 / 2015

12 / 2014

VASTATTAVAA

VIERAS PÄÄOMA	2 340 874 047,65	2 329 511 276,73
VELAT LUOTTOLAITOKSILLE	713 021 109,34	739 452 884,82
Keskuspankeille	0,00	0,00
Luottolaitoksille	713 021 109,34	739 452 884,82
Vaadittaessa maksettavat	10 021 109,34	16 452 884,82
Muut	703 000 000,00	723 000 000,00
VELAT YLEISÖLLE JA JULKISYHTEISÖILLE	1 589 771 731,16	1 538 609 046,73
Talletukset	1 559 108 970,50	1 507 560 641,24
Vaadittaessa maksettavat	1 507 094 299,35	1 430 976 650,53
Muut	52 014 671,15	76 583 990,71
Muut velat	30 662 760,66	31 048 405,49
Vaadittaessa maksettavat	1 700,34	158,78
Muut	30 661 060,32	31 048 246,71
YLEISEEN LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAKIRJAT	1 511 771,42	3 409 274,89
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Muut	1 511 771,42	3 409 274,89
JOHDANNAISSOPIMUKSET JA MUUT KAUPANKÄYNTITARKOITUKSESSA PIDETTÄVÄT VELAT	1 255 101,82	1 628 521,78
MUUT VELAT	3 848 533,93	7 253 822,17
Muut velat	3 526 817,93	6 899 028,17
Pakolliset varaukset	321 716,00	354 794,00
SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT	14 540 551,86	22 489 898,02
VELAT, JOILLA ON HUONOMPI ETUOIKEUS KUIN MUILLA VELOILLA	0,00	0,00
Pääomalainat	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00
LASKENNALLISET VEROVELAT	16 925 248,12	16 667 828,32
KONSERNIRESERVI	0,00	0,00
OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS	388 293 711,86	284 760 807,19
Osake- ja osuuspääoma	173 758 300,00	99 602 000,00
Osakepääoma	0,00	0,00
Jäsenosuudet	6 881 000,00	6 574 200,00
Lisäosuudet	3 098 900,00	7 055 000,00
Tuotto-osuudet	163 778 400,00	85 972 800,00
Sijoitusosuuspääoma/Kantarahasto/Lisäpääoma	0,00	0,00
Ylikurssirahasto	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
Muut sidotut rahastot	15 859 150,77	17 386 812,51
Vararahasto	7 823 734,26	7 823 734,26
Käyvän arvon rahasto	8 035 416,51	9 563 078,25
Käypään arvoon arvostamisesta, saamistodistukset	810 771,75	2 285 041,51
Käypään arvoon arvostamisesta muista	405 372,15	263 346,20
Rahavirran suojausrahasto	8 828 126,74	9 405 460,09
Laskennalliset verot /rahavirran suojaus	-1 765 625,35	-1 881 092,01
Laskennalliset verot käyvän arvon rahaston saamistodistuksista	-162 154,35	-457 008,30
Laskennalliset verot käyvän arvon rahaston muista	-81 074,43	-52 669,24
Yhtiöjärjestyksen / sääntöjen mukaiset rahastot	0,00	0,00
Muut rahastot	0,00	0,00
Vapaat rahastot	20 170 000,00	20 170 000,00
Muut rahastot	20 170 000,00	20 170 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	146 007 407,35	104 644 489,19
Tilikauden voitto tai tappio	32 498 853,74	42 957 505,49
Vähemmistön osuus pääomasta	0,00	0,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 729 167 759,51	2 614 272 083,92
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
ASIAKKAAN PUOLESTA KOLMANNEN HYVÄKSI ANNETUT SITOUMUKSET	16 078 362,75	11 767 966,86
Takaukset ja pantit	16 078 362,75	11 767 966,86
ASIAKKAAN HYVÄKSI ANNETUT PERUUTTAMATTOMAT SITOUMUKSET	166 947 289,14	148 913 897,81
Muut	166 947 289,14	148 913 897,81
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET YHTEENSÄ	183 025 651,89	160 681 864,67

OULUN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2015	1.1. - 31.12.2014
Korkotuotot	37 030 708,32	39 453 362,15
Korkokulut	14 253 105,96	23 495 055,67
KORKOKATE	22 777 602,36	15 958 306,48
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	19 841 900,62	6 520 862,90
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	180 000,00	50 000,00
Muista yrityksistä	19 661 900,62	6 470 862,90
Palkkiotuotot	16 825 535,47	15 813 167,55
Palkkiokulut	2 035 229,93	1 954 890,05
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	90 548,83	108 164,46
Arvopaperikaupan nettotuotot	52 979,85	82 088,11
Valuuttatoiminnan nettotuotot	37 568,98	26 076,35
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	5 927 030,19	46 943 468,77
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	2 927 895,11	1 634 733,38
Liiketoiminnan muut tuotot	964 073,23	787 894,29
Hallintokulut	25 160 988,92	24 213 393,06
Henkilöstökulut	14 209 683,51	13 586 821,11
Palkat ja palkkiot	11 662 845,09	10 978 131,95
Henkilösivukulut	2 546 838,42	2 608 689,16
Eläkekulut	1 818 372,19	1 957 738,60
Muut henkilösivukulut	728 466,23	650 950,56
Muut hallintokulut	10 951 305,41	10 626 571,95
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	624 652,08	727 834,95
Liiketoiminnan muut kulut	5 139 823,23	7 281 423,34
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	871 585,71	1 542 496,37
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	35 522 305,94	52 046 560,06
Tilinpäätössiirrot	3 120 471,65	2 198 000,00
Tuloverot	2 562 138,77	8 933 464,14
Tilikauden verot	2 573 824,73	8 118 099,61
Aikaisempien tilikausien verot	14 687,28	
Laskennallinen vero	-26 373,24	815 364,53
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	29 839 695,52	40 915 095,92
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	29 839 695,52	40 915 095,92

OULUN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TASE	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA		
Käteiset varat	2 026 427,60	1 870 588,63
Saamiset luottolaitoksilta	259 448 830,29	270 840 824,22
Vaadittaessa maksettavat	7 496 070,41	20 943 765,13
Muut	251 952 759,88	249 897 059,09
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 004 381 310,18	1 939 279 475,37
Muut	2 004 381 310,18	1 939 279 475,37
Saamistodistukset	77 510 783,15	97 647 674,98
Muilta	77 510 783,15	97 647 674,98
Osakkeet ja osuudet	335 520 313,34	242 692 068,21
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	36 855,12	36 855,12
Johdannaissopimukset	10 278 311,82	11 011 657,13
Aineettomat hyödykkeet	314 954,00	117 021,00
Aineelliset hyödykkeet	30 242 707,76	40 988 102,32
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	20 617 034,92	27 436 370,00
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	8 257 906,64	12 012 637,43
Muut aineelliset hyödykkeet	1 367 766,20	1 539 094,89
Muut varat	1 243 822,40	1 716 659,96
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	7 737 636,63	8 316 730,07
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 728 741 952,29	2 614 517 657,01
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	713 021 109,34	739 452 884,82
Luottolaitoksille	713 021 109,34	739 452 884,82
Vaadittaessa maksettavat	10 021 109,34	16 452 884,82
Muut	703 000 000,00	723 000 000,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 589 837 524,62	1 539 160 928,72
Talletukset	1 559 174 763,96	1 508 112 523,23
Vaadittaessa maksettavat	1 507 160 092,81	1 431 528 532,52
Muut	52 014 671,15	76 583 990,71
Muut velat	30 662 760,66	31 048 405,49
Vaadittaessa maksettavat	1 700,34	158,78
Muut	30 661 060,32	31 048 246,71
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 511 771,42	3 409 274,89
Muut	1 511 771,42	3 409 274,89
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	1 255 101,82	1 628 521,78
Muut velat	3 847 238,76	7 242 686,88
Muut velat	3 525 522,76	6 887 892,88
Pakolliset varaukset	321 716,00	354 794,00
Siirtovelat ja saadut ennakot	14 538 650,96	22 478 733,98
Laskennalliset verovelat	1 177 687,17	1 585 975,84
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 325 189 084,09	2 314 959 006,91
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	78 529 734,05	75 409 262,40
Vapaaehtoiset varaukset	78 529 734,05	75 409 262,40
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	173 758 300,00	99 602 000,00
Jäsenosuudet	6 881 000,00	6 574 200,00
Lisäosuudet	3 098 900,00	7 055 000,00
Tuotto-osuudet	163 778 400,00	85 972 800,00
Muut sidotut rahastot	15 859 150,77	17 386 812,51
Vararahasto	7 823 734,26	7 823 734,26
Käyvän arvon rahasto	8 035 416,51	9 563 078,25
Vapaat rahastot	20 170 000,00	20 170 000,00
Muut rahastot	20 170 000,00	20 170 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	85 395 987,86	46 075 479,27
Tilikauden voitto (tappio)	29 839 695,52	40 915 095,92
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	325 023 134,15	224 149 387,70
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 728 741 952,29	2 614 517 657,01
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	16 078 362,75	11 767 966,86
Takaukset ja pantit	16 078 362,75	11 767 966,86
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	166 947 289,14	148 913 897,81
Muut	166 947 289,14	148 913 897,81
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET YHTEENSÄ	183 025 651,89	160 681 864,67

OULUN OSUUSPANKKI**KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA****2015****2014****LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA**

Kauden voitto	32 498 853,74
Kauden voittoon tehdyt oikaisut	-4 678 078,24

LIIKETOIMINNAN VAROJEN LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+)**-145 711 441,15**

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	-2 055 700,79
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-62 200 537,86
Leasingkohteet	0,00
Saamistodistukset	8 338 000,00
Osakkeet ja osuudet	-92 690 682,88
Johdannaissopimukset	0,00
Sijoituskiinteistöt	1 838 108,18
Muut varat	1 059 372,20

LIIKETOIMINNAN VELKOJEN LISÄYS (+) TAI VÄHENNYS (-)**20 804 428,96**

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	-26 431 775,48
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	51 162 392,43
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00
Muut velat	-3 926 187,99

Maksetut tuloverot	-9 965 057,87
Saadut osingot	19 841 900,62

A. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA YHTEENSÄ**-97 086 236,69****INVESTOINTIEN RAHAVIRTA**

Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	0,00
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	10 000 000,00
Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat	0,00
Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit	0,00
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	2 694 883,51
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	443 120,00

B. INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ**13 138 003,51****RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT**

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	4 159 083,99
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-6 064 597,95
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	0,00
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	75 258 400,00
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-1 102 100,00
Maksetut osingot ja osuus pääoman korot	-1 594 587,33
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	0,00
Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset	0,00

C. RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ**70 656 198,71****D. VALUUTTAKURSSIEN MUUTOSTEN VAIKUTUS RAHAVAROIHIN****178,72****RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C+D)****-13 291 855,75****RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA****22 814 353,76****RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA****9 522 498,01****RAHAVAROJEN MUUTOS****-13 291 855,75**

Saadut korot	37 431 064,09
Maksetut korot	15 221 769,13

Kauden voittoon tehdyt oikaisut

Erät joihin ei liity maksutapahtumaa	0,00
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	-178,72
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	4 463,70
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	1 073 101,88
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	873 501,22
Saamisten arvonalentumiset	-6 456 478,63
Muut	-4 505 590,55
<hr/>	
<u>Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa</u>	
Myyntivoitot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-172 487,69
Myyntitappiot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00
	-172 487,69
<hr/>	
Oikaisut yhteensä	-4 678 078,24
Rahavarat	
Käteiset varat	2 026 427,60
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	7 496 070,41
Rahavarat yhteensä	9 522 498,01

OULUN OSUUSPANKKI

RAHOITUSLASKELMA

2015

2014

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA

Kauden voitto 29 839 695,52 40 915 095,92
 Kauden voittoon tehdyt oikaisut -2 528 532,81 -33 511 359,37

LIIKETOIMINNAN VAROJEN LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+)

-144 734 843,09 -132 263 927,48

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset 0,00
 Saamiset luottolaitoksilta -2 055 700,79 9 403 015,51
 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä -66 192 452,03 -34 073 496,02
 Leasingkohteet 0,00
 Saamistodistukset 8 338 000,00 -7 728 855,39
 Osakkeet ja osuudet -92 690 682,88 -100 131 343,39
 Johdannaissopimukset 0,00
 Sijoituskiinteistöt 6 814 061,61 213 617,61
 Muut varat 1 051 931,00 53 134,20

LIIKETOIMINNAN VELKOJEN LISÄYS (+) TAI VÄHENNYS (-)

20 337 443,69 85 013 915,09

Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille -26 431 775,48 56 373 161,29
 Velat yleisölle ja julkisyhteisöille 50 676 303,90 30 099 000,63
 Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat 0,00
 Muut velat -3 907 084,73 -1 458 246,83
 Maksetut tuloverot -9 965 057,87 -201 554,73
 Saadut osingot 19 841 900,62 6 520 862,90

A. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA YHTEENSÄ

-97 086 236,69 -39 846 275,84

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset 0,00
 Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset 10 000 000,00 5 125 500,00
 Tytär- ja osakkuusyritysten hankinnat 0,00
 Tytär- ja osakkuusyritysten myynnit 0,00
 Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin 2 694 883,51 -309 791,96
 Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset 443 120,00 411 981,44

B. INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ

13 138 003,51 5 227 689,48

RAHOITUKSEN RAHAVIRRA

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset 4 159 083,99 70 196 969,31
 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset -6 064 597,95 -100 032 374,48
 Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset 0,00
 Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset 0,00
 Osuus- ja osakepääoma, lisäykset 75 258 400,00 48 553 865,91
 Osuus- ja osakepääoma, vähennykset -1 102 100,00 -7 551 010,00
 Maksetut osingot ja osuuspääoman korot -1 594 587,33 -528 524,61
 Maksetut bonukset omistajajäsenille 0,00
 Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset 0,00
 Muut oman pääoman erien rahamääräiset vähennykset 0,00

C. RAHOITUKSEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ

70 656 198,71 10 638 926,13

D. VALUUTTAKURSSIEN MUUTOSTEN VAIKUTUS RAHAVAROIHIN

178,72 185,50

RAHAVAROJEN NETTOMUUTOS (A+B+C+D)

-13 291 855,75 -23 979 474,73

RAHAVARAT TILIKAUDEN ALUSSA

22 814 353,76 46 793 828,49

RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA

9 522 498,01 22 814 353,76

RAHAVAROJEN MUUTOS

-13 291 855,75 -23 979 474,73

Saadut korot 37 498 958,11 39 259 437,45
 Maksetut korot 15 221 769,13 23 370 558,22

Kauden voittoon tehdyt oikaisut

Erät joihin ei liity maksutapahtumaa		
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	0,00	
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-178,72	-185,50
Sijoitusomaisuuden käyvän arvon muutos	4 463,70	-46 913 713,11
Poistot, poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	3 888 355,78	3 119 017,84
Saamisten arvonalentumiset	873 501,22	1 646 812,72
Muut	-7 122 187,10	8 738 215,94
	-2 356 045,12	-33 409 852,11
<u>Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa</u>		
Myyntivoitot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-172 487,69	-101 507,26
Myyntitappiot , investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	
Maksetut bonukset omistajajäsenille	0,00	
	-172 487,69	-101 507,26
Oikaisut yhteensä	-2 528 532,81	-33 511 359,37
Rahavarat		
Käteiset varat	2 026 427,60	1 870 588,63
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	7 496 070,41	20 943 765,13
Rahavarat yhteensä	9 522 498,01	22 814 353,76

OSUUSPANKIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1.1 YLEISTÄ

Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

1.2 KESKINÄINEN VASTUU JA OP RYHMÄ

Pankki- ja vakuutustoimintaa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP Ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetuissa laeissa määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Osuuspankki yhdistellään OP Ryhmän tilinpäätökseen. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP Ryhmän tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö OP Osuuskunnan ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. OP Osuuskunnalla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi OP Ryhmälle on määritelty tekninen emoyhtiö. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. OP Ryhmän osuuspääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuismaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Jäljennös OP Ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai ryhmän toimitiloista käyntiosoitteesta Gebhardinaukio 1, PL 308, 00101 Helsinki.

1.3 LAATIMISPERUSTA

Osuuspankin tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätöspankkiperäisten noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi. Jäljempänä kuvatut tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat yhteneväiset kaikille OP Osuuskunnan jäsenosuuspankeille. Kuitenkaan jäsenosuuspankilla ei välttämättä ole kaikkia laatimisperiaatteissa lueteltuja eriä.

1.4 YHDISTELYPERIAATTEET

1.4.1 Konsernitilinpäätöksen laajuus

Osuuspankin konsernin muodostaa emo-osuuspankki ja sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Tytäryritysten tilinpäätökset yhdistellään hankintamenetelmällä. Osakkuusyrittukset, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20 – 50 prosenttia yrityksen äänivallasta, tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, muttei määräysvaltaa.

Merkitykseltään vähäiset tytär- ja osakkuusyrittukset jätetään yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen. Tällaisia ovat tytär- ja osakkuusyrittukset, joiden taseen loppusumma on vähemmän kuin yksi prosentti emoyrityksen taseen loppusummasta ja vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa. Jos konsernin tällaisen tytär- tai

osakkuusyrittien taseen loppusumma laskettuna yhteen muiden sellaisten konserniin kuuluvien tytä- ja osakkuusyrittien taseiden loppusummien kanssa on vähintään viisi prosenttia konsernitaseen loppusummasta, yhdistellään se konsernitilinpäätökseen.

Tilikauden aikana hankitut tytä- ja osakkuusyrittien yhdistellään konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien. Tilikauden aikana myydyt tytä- ja osakkuusyrittien yhdistellään myyntihetkeen asti.

1.4.2 Konsolidointi

Tytäryrittien hankintamenot eliminoidaan hankintahetken taseen mukaisia omia pääomia vastaan. Hankintahetken oman pääoman määrän ylittävä tai alittava osuus hankintamenosta esitetään taseessa konserniliikearvona tai konsernireservinä siltä osin kuin niitä ei ole kohdistettu omaisuus- tai velkaerien lisäykseksi tai vähennykseksi. Konserniliikearvo poistetaan pääsääntöisesti viiden vuoden kuluessa suunnitelman mukaan.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa eliminoidaan konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäiset katteet, sisäinen voitonjako sekä keskinäiset saamiset ja velat. Vähemmistön osuus erotetaan tuloksesta ja omasta pääomasta ja esitetään omana eränään tuloslaskelmassa ja taseessa omassa pääomassa. Vähemmistön osuus tytäryhtiön kiinteistöistä esitetään muissa kiinteistöissä.

Osakkuusyrittien konsernituloslaskelmaan sisällytetään konsernin omistusosuutta vastaava osuus näiden yritysten tilikauden voitosta tai tappiosta ja esitetään tuloslaskelmassa omana eränään rivillä Osuus osakkuusyrittien tuloksesta. Tuloksessa huomioidaan myös osakkuusyrittien poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos laskennallisella verovelalla vähennettynä. Konsernitaseessa osakkuusyrittien hankintamenot ja konsernin edellisen tilikauden tulokseen ja tilikauden tulokseen lisätään tai vähennetään konsernin osuus hankinnan jälkeisistä muutoksista nettovarallisuudesta.

Konserniin kuuluva kiinteistöyhtiö voi jättää erillistilinpäätöksessään tekemättä suunnitelman mukaiset poistot. Konsernitilinpäätöksessä poistot oikaistaan suunnitelman mukaisiksi.

1.5 RAHOITUSINSTRUMENTIT

1.5.1 Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään viimeaikaisten toteutuneiden markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritelty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

1.5.2 Luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusinstrumentit luokitellaan neljään ryhmään: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset sekä myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu riippuu siitä, mihin tarkoitukseen kyseiset rahoitusvarat ja -velat on hankittu. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat voivat jakaantua kahteen alaryhmään, jotka ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat sekä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja –velat.

Rahoitusvarojen kirjaamisperusteena käytetään kaupantekopäivää. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin on lakannut.

Saamisen hankintamenoksi kirjataan käypä arvo, joka pääsääntöisesti on se määrä, joka siitä on hankintahetkellä maksettu. Hankintameno sisällytetään transaktiomenot, jotka kohdistuvat lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin ja myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen transaktiomenot kirjataan kuluksi hankintahetkellä.

1.5.2.1 Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja –velat

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin luokitellaan saamistodistukset sekä osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu tarkoituksena hyötyä lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävänä käsitellään myös kaikki johdannaissopimukset, paitsi tehokkaaseen suojaussuhteeseen määritetyt johdannaiset ja takaussopimusjohdannaiset.

1.5.2.2 Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat

Tilinpäätökseen voidaan tietyin edellytyksin merkitä käypään arvoon myös muita tietyt ehdot täyttäviä rahoitusvaroja ja –velkoja, jos päätös näiden erien pysyvistä käypään arvoon merkitsemisestä tehdään tällaista erää ensimmäistä kertaa kirjanpitoon merkittäessä. Osuuspankissa tähän erään voidaan merkitä vain sellainen rahoitusvaroihin kuuluva instrumentti, johon liittyy yksi tai useampi sellainen kytketty johdannainen, joka kirjanpidossa muutoin pitäisi esittää erillään tästä instrumentista ja arvostaa käypään arvoon.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja –velat arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntitulokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot. Osuuspankilla ei ole tähän erään luokiteltuja rahoitusvelkoja.

1.5.2.3 Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättynä päivänä ja jotka on hankittu aikomuksella ja kyvyllä pitää eräpäivään

saakka. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset kirjataan alun perin käypään arvoon, johon lisätään transaktiomenot. Myöhemmin ne arvostetaan kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle. Vastaerä kirjataan arvopaperin kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvonalentumista tarkastellaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin lainojen ja saamisten arvonalentumista. Saamistodistuksen arvonalentumisena kirjataan sen kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Mikäli on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että eräpäivään pidettäviin rahoitusvaroihin kuuluvan joukkovelkakirjan arvo on alentunut, kirjataan arvonalentumistappio tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.5.2.4 Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka ovat osuuspankin myöntämiä luottoja ja niihin rinnastettavia rahoitussopimuksia sekä noteeraamattomia saamistodistuksia.

Lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Jos lainan tai saamisen arvo on tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta alhaisempi kuin jaksotettu hankintamenu, arvostetaan se arvonalentumistappiolla vähennettyyn jaksotettuun hankintamenuon.

Lainoista ja muista saamisista kirjataan saamiskohtaisia ja saamisryhmäkohtaisia arvonalentumisia. Arvonalentuminen kirjataan silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti.

Saamisen arvo on alentunut, jos sen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvo – vakuus huomioon otettuna – ovat pienemmät kuin luoton pääoman ja maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä efektiivisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Tulosvaikutteisesti kirjattavan arvonalentumistappion suuruus on lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotus.

Arvon alentumisen arviointiprosessi on kaksivaiheinen. Arvonalentumista arvioidaan saamiskohtaisesti yksittäin merkittävistä lainoista ja saamisista. Jos lainoja ja muita saamisista ei tarkastella saamiskohtaisesti, ne tulevat saamisryhmäkohtaisen arvonalennuslaskennan piiriin. Ryhmäkohtaisena arvonalentumisena kirjataan syntyneet mutta ei vielä raportoidut tappiot, joita ei vielä voida kohdistaa tietyille asiakaslainalle. Ryhmäkohtainen arvonalentuminen perustuu taloudellisen pääomavaateen laskennassa käytettävään tilastolliseen malliin. Mallissa saamiset ryhmitellään luottoriskiominaisuuksiltaan samankaltaisiin ryhmiin. Ryhmäkohtaisen arvonalentumisen lasketaan odotetun tappion perusteella, jonka lisäksi laskennassa huomioidaan vakuuksien diskonttatut nykyarvot. Lisäksi mallissa arvioidaan tappion synnyttävän tapahtuman ajankohtaa ns. havainnointiviiveen avulla.

Jos luoton maksusuunnitelmaa muutetaan, muutoksen syy ja vakavuusaste luokitellaan sisäisellä asteikolla. Osa maksusuunnitelmien muutoksista tehdään asiakassuhteiden hoidon perusteella eivätkä ne johdu asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä. Nämä muutokset eivät vaikuta arvonalentumisen kirjaamiseen. Joissakin tapauksissa asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen annetaan myönnytys lainaehtoihin esim. lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi tai muu luoton uudelleenjärjestely, jolla pyritään turvaamaan asiakkaan maksukyky ja rajoittamaan vastuiden luottoriskiä. Maksusuunnitelman muutokset, jotka johtuvat asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä vaikuttavat yhdessä muiden kriteerien kanssa asiakkaan luottoluokitusta heikentävästi ja siten lisäävät ryhmäkohtaisen arvonalennuksen määrää. Korkeimman vakavuusasteen maksusuunnitelman muutoksella on vaikutus myös luoton ohjautumiseen saamiskohtaisen arvonalentumistappioiden piiriin. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi ja tuloslaskelmassa erään Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista. Arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennettulle määrälle.

Laina poistetaan taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun, tai taseesta poiskirjaamisesta on tehty muutoin erillinen päätös. Taseesta poiskirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan saamisten arvonalentumisten oikaisuuksi.

Mikäli on saatu objektiivista näyttöä saamiskohtaisen arvonalentumisen testauksessa aiemmin mukana olleen asiakkaan maksukyvyyn palautumisesta, arvonalentumisen määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuneet muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

1.5.2.5 Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat rahoitusvaroja, joita ei sisällytetä edellä mainittuihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat muodostuvat pääasiassa saamistodistuksista, pitkäaikaisista osakesijoituksista ja muista toiminnalle välttämättömistä osakkeista ja osuuksista. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenoon, joka on niistä maksetun vastikkeen käypä arvo lisättynä hankintaan suoraan kohdistettavilla transaktiomenoilla. Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan taseessa käypään arvoon. Silloin kun käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, toiminnalle välttämättömät osakkeet ja osuudet sekä muut noteeraamattomat osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman Käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot, kun omaisuuserä myydään, saamistodistus eräännyty tai sen arvon on todettu alentuneen. Samaan tuloslaskelman erään kirjataan myös näiden rahoitusvarojen myyntitulokset.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen kohdalla objektiiviseksi näytöksi katsotaan saamistodistusten osalta esimerkiksi liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksen huomattava negatiivinen muutos tai oman pääoman ehtoisen instrumentin osalta sen käyvän arvon merkittävä tai pitkäaikainen aleneminen alle sen hankintameno. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokiteltujen rahoitusvarojen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti todeta liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

1.5.2.6 Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat luokkaan sisällytetään muut kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvelat. Velka merkitään taseeseen arvoon, joka siitä on hankintahetkellä saatu. Velan nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle. Vastaerä kirjataan velan kirjanpitoarvon lisäykseksi tai vähennykseksi.

Osuuspankki voi osallistua OP-Asuntoluottopankki Oyj:n väliluottomalliin, jossa osuuspankki saa rahoitusvelkoihin merkittävän väliluoton OP-Asuntoluottopankki Oyj:ltä kun osuuspankin taseessa olevia asuntovakuudellisia luottoja merkitään OP-Asuntoluottopankki Oyj:n joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi.

1.5.3 Pitkäaikaissäätämissopimukset

Pitkäaikaissäätämislain (PS-lain) mukaisella sidotulla ja verotuetulla eläkesäästämissopimuksella tarkoitetaan sopimusta, jonka ehtojen mukaan säästövarat ovat nostettavissa vasta, kun säästövaroihin oikeutettu saavuttaa määrätyn iän tai kun muu ehdoissa mainittu säästövaroihin oikeutetun elämäntilanteeseen liittyvä erityinen nostoperuste täyttyy. Säästämistilille talletetut rahat palveluntarjoajan on sijoitettava säästämissopimuksessa tarkemmin määrättyllä tavalla pitkäaikaissäätämisestä annetussa laissa määriteltyihin kohteisiin siltä osin kuin niitä ei ole sovittu jätettäväksi säästämistilille.

Osuuspankit, jotka tarjoavat PS-palveluja, vastaanottavat asiakkaan suorittamat maksut tarkoitusta varten avatulle talletussuojan piiriin kuuluvalla säästämistilille. Jos säästövarat jätetään säästämistilille tai sijoitetaan osuuspankin tarjoamalle muulle talletustilille, merkitään säästövarat pankin taseessa talletusvelkoihin. Jos säästövarat sijoitetaan sopimuksen mukaisesti muihin sijoituskohteisiin, kirjataan sijoitetut varat pois säästämistililtä ja pankki kirjaa ne taseen ulkopuoliseen säästämissopimuskohtaiseen reskontraan.

Säästövarojen sijoittamisesta saadut korot, osingot ja muut tuotot sekä sijoituskohteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovutuksesta ja pääoman takaisinmaksusta kertyvät varat kirjataan taseessa olevalle säästämistilille,

jollei varoja välittömästi sijoiteta uudelleen. Säästämissopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot kirjataan tulosvaikutteisesti säästämistilä veloittaen.

1.5.4 Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuuksin myydyt arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään luovutuksesta huolimatta.

1.5.5 Johdannaissopimukset

Osuuspankki tekee johdannaissopimuksia suojaustarkoituksessa joko taloudellisina suojina tai kirjanpidollisen suojauslaskennan säännöin. Sopimusvastapuolena on aina Pohjola Pankki Oyj. Suojauksessa käytetään korkojohdannaisia.

Johdannaiset kirjataan alun perin käypään arvoon ja sen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Tästä syntyvän voiton tai tappion kirjaaminen riippuu siitä, onko johdannainen määritelty suojaustarkoitukseen ja minkä luonteista erää se suojaa.

Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvomuutokset kirjataan taseen vastaavaa -puolen erään Johdannaissopimukset ja negatiiviset taseen vastattavaa -puolen erään Johdannaissopimukset. Koronvaihtosopimusten vaihdettavat korot jaksotetaan ajan kulumisen perusteella taseen siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin sekä vastaerät nettona tuloslaskelman korkoihin.

1.5.5.1 Taloudelliset suojat

Taloudellisessa suojaamisessa suojataan tiettyä tase-erää, positiota tai kassavirtaa tulevaisuuden arvomuutoksia vastaan sovellettavan riskienhallintastrategian mukaisesti. Koska suojauksen tehokkuutta ei ole tarkoituksenmukaista todentaa suojauslaskennan säännöillä, suojaustapaa kutsutaan muutoin suojaavaksi. Taloudellisessa suojauksessa johdannaissopimuksen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan arvopaperikaupan nettotuottoihin.

Enimmäis- ja vähimmäiskorkoehtoisten yritysluottojen korkoriski suojataan luottokohtaisesti ostamalla sovitulle korkoputkiehdolle vastakkaismerkkinen johdannaispari. Kytkeytyt johdannaiset ja niitä kattavat korkokatto- ja lattiajohdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Arvostustulokset kirjataan korkoihin.

1.5.5.2 Suojauslaskenta

Suojauslaskenta tarkoittaa tehokkaaksi todennetun suojaussuhteen kirjanpidollista laskentakäytäntöä, jossa suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta.

Osuuspankeilla voi olla suojauslaskennan piirissä sekä rahoitusvaroja että rahoitusvelkoja, kuten lainat ja saamiset –ryhmään sisältyvä yksittäinen luotto tai luottokanta, myytävissä olevien arvostusryhmään kuuluva saamistodistus sekä muiden rahoitusvelkojen yksilöity määräaikaistalletuserä tai liikkeeseen laskettu emissio. Osuuspankit käyttävät korkosuojaukseen sekä perinteisiä koronvaihtosopimuksia että OTC swap-johdannaisia. Vastapuolena on aina Pohjola Pankki Oyj.

Suojaukseen käytettyjen johdannaisten ja suojauksen kohteet yksilöidään suojausta aloitettaessa. Samoin dokumentoidaan suojaussuunnitelma ja suojauksen tavoitteet. Lisäksi jokaisena tilinpäätöspäivänä osoitetaan suojauksen tehokkuus.

1.5.5.3 Käyvän arvon suojauslaskenta

Käyvän arvon suojausta sovelletaan kiinteäkorkoisten lainojen korkoriskiltä suojautumiseen. Suojaavan johdannaisinstrumentin ja suojattavan kohteen korkoriskistä johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan suojauslaskennan nettotuottoihin.

1.5.5.4 Rahavirran suojauslaskenta

Euribor –sidonnaisen luottokannan tulevien korkovirtojen korkomuutosta suojaavat koronvaihtosopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, kuuluvat rahavirran suojauslaskennan piiriin.

. Rahavirran suojauksessa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevaa korkovirtaa vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Koronvaihtosopimuksista jaksotettavat siirtyvät korot kirjataan suoriteperusteisesti. Korkokertymät esitetään taseen siirtosaamisissa tai siirtoveloissa. Molempien vastaerä kirjataan nettona korkokatteen Korkotuotot johdannaissopimuksista –erään. Nettokorko on joko korkotuotto tai korkotuoton oikaisu.

Rahoitusjohdannaisena käytettävät koronvaihtosopimukset arvostetaan käypään arvoon sopimuskohtaisesti. Käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan suoraan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon laskennallisella verovelalla vähennettynä. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmaan.

Suojauslaskenta lopetetaan ennenaikaisesti vain jos suojattavaa lainakantaa ei enää ole.

1.6 TILINPÄÄTÖSERIEN NETOTTAMINEN

Tuloslaskelmassa ilmoitetaan tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Milloin osuuspankilla on saaminen siltä, jolle pankki itse on velkaa, esitetään saaminen ja velka taseessa erikseen, jollei pankilla ole lakisääteistä oikeutta kuittaamiseen ja jollei pankki aio käyttää oikeuttaan kuittaukseen.

1.7 ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssseja. Ulkomaan rahan määräisten erien muuttamisesta Suomen rahaksi syntyvät kurssierot kirjataan tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

1.8 OSAKKEET JA OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ JA SAMAN KONSERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ

Osakkeet ja osuudet sekä muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset omistusyhteisyhtiöihin sekä samaan konserniin kuuluviin yrityksiin merkitään hankintameno, tai jos erän arvon todetaan tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta olevan alempi kuin hankintameno, arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintameno. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.9 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Kirjanpitolain 5 luvun 5 a §:n mukaiset aineettomaan omaisuuteen kuuluvien vastikkeellisesti hankittujen oikeuksien ja varojen hankintameno aktivoidaan ja poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Myös mahdollisesti aktivoidut muut pitkävaikutteiset menot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan.

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alun perin hankintameno. Jos aineettoman hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10 AINEELLISET HYÖDYKKEET

1.10.1.1 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen, omaisuuden arvonnousujen tai molempien hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat vuokrattavien tilojen hallintaan sekä maksamatta jääneen saamisen sijaan tulevat kiinteistöt. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöstä osa vuokrataan ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia pinta-alasta), luokitellaan se sijoituskiinteistöksi. Jos osa tavallisen kiinteistöyhtiön omistamista tiloista on sijoituskäytössä ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia kiinteistöyhtiön omistamien tilojen pinta-alasta), luokitellaan osakkeet sijoituskiinteistöiksi.

Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintameno. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintameno. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahastoon. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen peruserämenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Mikäli sijoituskiinteistön todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alempi kuin kirjanpitoarvo, kirjanpitoarvon ja todennäköisen luovutushinnan erotus poistetaan sinä tilikautena, jolloin arvonalennus todetaan.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomituksen perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja –tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Sijoituskiinteistöksi rakennettavat uudet kiinteistöt (tai kiinteistöyhteisöosakkeet) kirjataan ennen valmistumista IAS 40-standardin mukaisesti keskeneräiseksi käyttöomaisuushyödykkeeksi sijoituskiinteistöjen ryhmään ja otetaan huomioon sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyssä jo ennen valmistumista.

1.10.2 Muut kiinteistöt

Muilla kiinteistöillä tarkoitetaan omassa käytössä olevia kiinteistöjä, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi luetaan myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on yli viisi prosenttia pinta-alasta. Tavallisen kiinteistöyhtiön osakkeet luetaan omassa käytössä oleviksi, jos yhtiön omistamista tiloista yli viisi prosenttia on omassa käytössä.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvoa määritettäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintameno. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintameno. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahastoon.

Arvonkorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

Konsernitilinpäätöksessä vähemmistön osuus tytäryhtiön kiinteistöistä esitetään muissa kiinteistöissä ja niihin kohdistuvat tuotot esitetään tuloslaskelman erässä Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut erässä Liiketoiminnan muut kulut.

1.10.2.1 Arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonnääritysmenettelmät

Arvonkorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, joiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvot perustuvat arviokirjoihin.

1.10.2.2 Taseesta pois kirjaaminen

Sijoituskiinteistö tai omassa käytössä oleva kiinteistö kirjataan pois taseesta, kun se luovutetaan tai kun kiinteistö poistetaan pysyvästi käytöstä eikä sen luovuttamisesta ole odotettavissa vastaista taloudellista hyötyä.

1.10.2.3 Muut aineelliset hyödykkeet

Muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseeseen hankintamenoon ja kirjataan vaikutusaikaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Jos hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.10.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Rakennusten ja muiden kuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä poistoja. Poistojen tekeminen aloitetaan sen jälkeen kun kohde on hankittu tai kun se on valmistunut ja otettu käyttöön.

Taloudelliset vaikutusajat ovat pääsääntöisesti seuraavat:

Rakennukset	30 – 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	3 – 10 vuotta

1.11 VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksin tai muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot. Sijoituskiinteistöjen vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle otettuja hyödykkeitä ei merkitä taseeseen. Vuokrat merkitään kuluksi tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

1.12 PAKOLLISET VARAUKSET

Tuotoista vähennetään velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, kun ne kohdistuvat päätyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, niiden toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä, niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen ja perustuvat lakiin ja sitoumukseen sivullista kohtaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä, merkitään se taseen pakollisiin varauksiin enintään sen todennäköiseen määrään. Jos määrä ja toteutumisajankohta on tiedossa, merkitään se siirtovelaksi.

1.13 OMA PÄÄOMA

Osuuspankin omaan pääoman sisältyvät osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset Tuotto-osuuksiin. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä sekä jäsenosuuden että Tuotto-osuuden palauttamisesta. Osuuspankin tilinpäätöksessä omaan pääomaan luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi.

Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua osuuspankin päätöksentekoon. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä jäsenosuuden palauttamisesta. Jäsenosuudelle ei makseta korkoa.

Tuotto-osuudella ei ole äänivaltaa. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä Tuotto-osuuden pääoman ja koron maksusta. Tuotto-osuuksille mahdollisesti maksettava korko on kaikille Tuotto-osuuksille samansuuruinen. Korko kirjataan velaksi ja vähennetään omasta pääomasta, kun päätös maksusta on tehty.

1.14 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Konserniyritysten erillistilinpäätöksissä taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Vapaaehtoiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä vapaaehtoisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan. Vapaaehtoisten varausten määrä ja niiden muutos eivät kuvaa osuuspankin ennakoituja riskejä.

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset jaetaan omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Konsernituloslaskelmassa niiden muutos merkitään jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

1.15 TYÖSUHDE-ETUUKSET

1.15.1 Eläke-etuudet

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan OP- Eläkekassassa ja lisäeläketurva OP- Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

1.15.2 Henkilöstörahasto

Osuuspankki voi kuulua OP Ryhmän yhteiseen OP-Henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP Ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot, vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.15.3 Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Osuuspankin lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana. Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko osuuspankin henkilöstön.

Pitkän aikavälin johdon palkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat osuuspankeissa toimivat johtajat ja erikseen määritellyt avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän OPn ryhmätasoiset ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen.

Pitkän aikavälin järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä. Ensimmäisen ansaintajakson 2011 – 2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015 – 2017. OP Osuuskunnan tekemän Pohjolan osakkeiden ostotarjouksen johdosta koko tavoitepalkkio maksetaan rahana palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaisesti.

Palkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014 – 2016 perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OPn liikkeeseen laskemina debenttuureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debenttuurien kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvitettyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 – 2020.

Palkkion arvoa jaksotetaan ansainta- ja siouttamisjakson kuluessa. Palkkio kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

1.16 TULOVEROT

Tuloslaskelman tuloverot muodostuvat verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta.

Laskennallinen verovelka lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista.

Laskennallinen verosaaminen lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista, jos on todennäköistä, että vähennyskelpoiset väliaikaiset erot ja verotukselliset tappiot voidaan verotettavan tulon kertymisen ansioista hyödyntää.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyin verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, kirjataan erään liittyvän laskennallisen verovelan tai -saamisen muutos omaan pääomaan.

Tuloverojen jakautuminen varsinaisesta ja muusta toiminnasta johtuviin veroihin esitetään liitetiedoissa.

Konsernin tuloslaskelmaan merkittävä laskennallisen veron muutos muodostuu tilinpäätössiirtoihin, yhdistelytoimenpiteisiin ja konserniyritysten omiin tuloslaskelmiin perustuvista eristä.

1.17 TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksullisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus. Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Luottojen viivästyskorot tuloutetaan maksuperusteisesti. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

1.18 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimitit ja arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

1.19 VIRANOMAISMAKSUT

Suomen talletussuojajärjestelmää ja sitä koskevaa lainsäädäntöä on muutettu 1.1.2015 alkaen. Vuoteen 2014 asti talletussuojasta on vastannut vanha talletussuojarahasto. Vuoden 2015 alusta talletussuojasta vastaa uusi viranomainen, Rahoitusvakuusvirasto. Rahoitusvakuusviraston tehtävänä on hallinnoida uutta perustettua rahoitusvakuusrahastoa, joka koostuu vakuusmaksuin kartutettavasta kriisinratkaisurahastosta ja talletussuojamaksuin kartutettavasta talletussuojarahastosta (uusi talletussuojarahasto). Viranomaismaksut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

1.19.1 Vakuusmaksu

Vakuusmaksuja kerätään vuonna 2015 siten, että niiden yhteismäärä vastaa 0,1 prosenttia Suomessa 31.7.2015 olevien korvattavien talletusten määrästä. Luottolaitoksilta kerättävät vakuusmaksut siirretään edelleen EU:n yhteiseen kriisinratkaisurahastoon, jota hallinnoi EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). Vuonna 2015 kutakin pankkia hyvitetään vakuusmaksuissa samassa suhteessa kuin se on aiemmin maksanut pankkiveroa (laki väliaikaisesta pankkiverosta oli voimassa 2013-2014). Vakuusmaksusta ei tule osuuspankille kuluvaikutusta v. 2015. Vuonna 2014 osuuspankit kirjasivat pankkiveroa liiketoiminnan muihin kuluihin.

1.19.2 Talletussuojamaksu

Vanhaan talletussuojarahastoon kerätyt varat ylittävät tällä hetkellä talletussuojan tasoa koskevat EU vaatimukset. Sääntöjensä nojalla vanha talletussuojarahasto huolehtii jäsenpankilleen määrättävistä talletussuojamaksuista uuteen talletussuojarahastoon siinä suhteessa kun kukin jäsenpankki on vuosien kuluessa kartuttanut vanhaa talletussuojarahastoa. Rahoitusvakuusrahasto määrää maksun jokaiselle jäsenpankille mutta laskuttaa sen suoraan vanhalta talletussuojarahastolta. Talletussuojamaksusta ei tule osuuspankille kuluvaikutusta v. 2015.

1.19.3 Rahoitusvakuusviraston hallintomaksu

Rahoitusvakuusviraston hallintomaksu perustuu samaan laskentamenetelmään kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu.

1.19.4 Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnan valvontamaksu koostuu suhteellisesta valvontamaksusta, joka perustuu taseen loppusummaan, sekä kiinteästä perusmaksusta.

1.19.5 Euroopan keskuspankin valvontamaksu

Osana OP Ryhmää osuuspankki on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa. EKP:n valvontamaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella, EKP määrää valvontamaksun OP Ryhmän keskusyhteisölle, joka jakaa sen Ryhmän jäsenpankeille.

LUETTELO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- 1 Korkotuotot
- 2 Korkokulut
- 3 Leasingtoiminnan nettotuotot
- 4 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- 5 Palkkiotuotot ja -kulut
- 6 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- 7 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
- 8 Suojauslaskennan nettotulos
- 9 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
- 10 Liiketoiminnan muut tuotot
- 11 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 12 Liiketoiminnan muut kulut
- 13 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista
- 14 Tuloverot
- 15 Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut

Tasetta koskevat liitetiedot

- 16 Saamiset luottolaitoksilta
- 17 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 18 Leasingkohteet
- 19 Saamistodistukset
- 20 Osakkeet ja osuudet
- 21 Johdannaissopimukset
- 22 Aineettomat hyödykkeet
- 23 Aineelliset hyödykkeet
- 24 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- 25 Muut varat
- 26 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- 27 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- 28 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 29 Muut velat
- 30 Pakolliset varaukset
- 31 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 32 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- 33 Oma pääoma
- 34 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 35 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2015
- 36a Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2015
- 36b Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2015

Muut liitetiedot

- 37 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2015
- 38 Eläkevastuut
- 39 Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut
- 40 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 41 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
- 42 Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri
- 43 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2015
- 44 Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset, joiden tilikausi päättynyt ennen tai jälkeen emoyrityksen tilikautta
- 45 Notariaattitoiminta
- 46 Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2015
- 47 Pitkäaikaissäätämispalvelu

1. Korkotuotot

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Saamisista luottolaitoksilta	2 572 319,98	2 801 283,03	2 572 319,98	2 801 283,03
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	29 054 119,56	31 197 327,77	29 129 435,58	31 286 586,51
Saamistodistuksista	3 039 644,95	3 938 339,58	3 039 644,95	3 938 339,58
Johdannaissopimuksista	2 286 687,32	1 423 727,09	2 286 687,32	1 423 727,09
josta rahavirran suojaus	2 868 027,09	2 110 378,46	2 868 027,09	2 110 378,46
Muut korkotuotot	2 620,49	3 428,71	2 620,49	3 425,94
Yhteensä	36 955 392,30	39 364 106,18	37 030 708,32	39 453 362,15
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot	84 574,09	-116 269,97	84 574,09	-116 269,97

2. Korkokulut

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Veloista luottolaitoksille	4 931 684,06	7 507 110,53	4 931 684,06	7 507 083,53
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	4 500 635,59	6 219 861,08	4 500 635,59	6 219 861,08
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	8 010,49	45 007,32	8 010,49	45 007,32
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	0,00	0,00	0,00	0,00
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut korkokulut	4 812 775,82	9 723 103,74	4 812 775,82	9 723 103,74
Yhteensä	14 253 105,96	23 495 082,67	14 253 105,96	23 495 055,67

Konserniyrityksiltä ja osakkuusyrityksiltä saadut korkotuotot ja niille suoritettavat korkokulut

	2015		2014	
	Tytäryrityksiltä	Osakkuus-yrityksiltä	Tytäryrityksiltä	Osakkuus-yrityksiltä
Korkotuotot	75 316,02		89 258,74	
Korkokulut	0,00		0,00	

3. Leasingtoiminnan nettotuotot

	Pankki	
	2015	2014
Vuokratuotot	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	0,00	0,00
Palkkiotuotot	0,00	0,00
Muut tuotot	0,00	0,00
Muut kulut	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

4. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevista	19 661 900,62	6 470 862,90	19 661 900,62	6 470 862,90
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	180 000,00	50 000,00	180 000,00	50 000,00
Omistusyhteisyrittäjä	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	19 841 900,62	6 520 862,90	19 841 900,62	6 520 862,90

5. Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Luotonannosta	6 394 740,31	6 150 945,05	6 395 759,51	6 150 945,05
Talletuksista	208 002,76	229 605,78	208 002,76	229 605,78
Maksuliikenteestä	6 043 207,60	5 883 531,89	6 043 207,60	5 883 531,89
Rahastoista	1 035 604,77	1 011 479,07	1 035 604,77	1 011 479,07
Omaisuuksienhoidosta	1 721 749,25	1 609 782,71	1 721 749,25	1 609 782,71
Lainopillisista tehtävistä	630 168,75	641 333,21	630 168,75	641 333,21
Arvopaperinvälityksestä	294 587,15	318 185,91	294 587,15	318 185,91
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	19 209,17	17 728,69	19 209,17	17 728,69
Vakuutusten välityksestä	4 497 248,49	4 050 405,06	4 497 248,49	4 050 405,06
Takauksista	153 816,76	129 915,64	153 816,76	129 915,64
Muut	-4 173 818,74	-4 229 745,46	-4 173 818,74	-4 229 745,46
Yhteensä	16 824 516,27	15 813 167,55	16 825 535,47	15 813 167,55

Palkkiokulut	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Maksetut toimitusmaksut	1 731 701,68	1 660 821,07	1 731 701,68	1 660 821,07
Muut	303 528,25	294 088,18	303 528,25	294 068,98
Yhteensä	2 035 229,93	1 954 909,25	2 035 229,93	1 954 890,05

6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Arvopaperikaupan myyntivoitot ja -tappiot				
Saamistodistuksista *	25 502,01	26 356,97	25 502,01	26 356,97
Osakkeista ja osuuksista	-20,68	274,56	-20,68	274,56
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	25 481,33	26 631,53	25 481,33	26 631,53
Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat				
Saamistodistuksista *	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeista ja osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	25 481,33	26 631,53	25 481,33	26 631,53
Johdannaisten nettotuotot	-70 924,33	-11 064,83	-70 924,33	-11 064,83
Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoön arvostettavista	98 422,85	66 521,41	98 422,85	66 521,41
Valuuttatoiminnan nettotuotot	37 568,98	26 076,35	37 568,98	26 076,35
Kaikki yhteensä	90 548,83	108 164,46	90 548,83	108 164,46

*)Saamistodistuksista -kohdat sisältävät alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltujen rahoitusvarojen myyntituloksia 0 euroa ja käyvän arvon muutoksia 0 euroa.

7. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Saamistodistuksista				
Myyntivoitot ja -tappiot	0,00	4 260,80	0,00	4 260,80
Arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	0,00	102 127,70	0,00	102 127,70
Yhteensä	0,00	106 388,50	0,00	106 388,50
Osaikkeista ja osuuksista				
Myyntivoitot ja -tappiot	5 931 493,89	25 494,86	5 931 493,89	25 494,86
Arvonalentumistappiot	-4 463,70	-127 995,41	-4 463,70	-127 995,41
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	0,00	46 939 580,82	0,00	46 939 580,82
Yhteensä	5 927 030,19	46 837 080,27	5 927 030,19	46 837 080,27
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	5 927 030,19	46 943 468,77	5 927 030,19	46 943 468,77

8. Suojauslaskennan nettotulos

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Suojausinstrumenttien nettotulos	217 408,01	-108 975,71	217 408,01	-108 975,71
Suojauskohteiden nettotulos	-217 408,01	108 975,71	-217 408,01	108 975,71
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

9. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Vuokra- ja osinkotuotot	4 126 249,20	4 093 809,51	4 126 249,20	4 093 809,51
Muut tuotot	660,00	60,00	660,00	60,00
Myyntivoitot	1 664 126,09	114 186,74	1 664 126,09	114 186,74
Vuokrakulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-327 006,54	-320 463,74	-269 825,61	-243 959,71
Myyntitappiot	-170 267,17	-249 742,08	-170 267,17	-249 742,08
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	0,00	50 776,82	0,00	50 776,82
Muut kulut	-2 335 293,51	-2 157 292,85	-2 423 047,40	-2 130 397,90
Yhteensä	2 958 468,07	1 531 334,40	2 927 895,11	1 634 733,38

10. Liiketoiminnan muut tuotot

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	470 775,80	332 030,19	523 575,80	378 070,69
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	172 487,69	77 347,82	172 487,69	77 347,82
Fuusiovoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	268 009,74	332 475,78	268 009,74	332 475,78
Yhteensä	911 273,23	741 853,79	964 073,23	787 894,29

11. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Suunnitelman mukaiset poistot	746 095,34	846 302,16	624 652,08	727 834,95
Arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	746 095,34	846 302,16	624 652,08	727 834,95

12. Liiketoiminnan muut kulut

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Vuokrakulut	673 108,23	691 114,93	673 108,23	691 114,93
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	2 055 008,25	2 079 586,70	2 479 408,81	2 402 441,38
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Fuusiotappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	1 987 306,19	4 187 867,03	1 987 306,19	4 187 867,03
Yhteensä	4 715 422,67	6 958 568,66	5 139 823,23	7 281 423,34

13. Arvonlukumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista

2015

Konserni

	Saamiskohtaiset arvonlukumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonlukumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
Arvonlukumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 713 928,41	250 798,55	-1 024 087,49	940 639,47
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	0,00	-69 053,76	0,00	-69 053,76
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 713 928,41	181 744,79	-1 024 087,49	871 585,71
Muiden rahoitusvarojen arvonlukumistappiot				
Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Omistusyhteyseritysosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonlukumistappiot yhteensä	1 713 928,41	181 744,79	-1 024 087,49	871 585,71

Pankki

	Saamiskohtaiset arvonlukumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonlukumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
Arvonlukumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 713 928,41	250 798,55	-1 024 087,49	940 639,47
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	0,00	-69 053,76	0,00	-69 053,76
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 713 928,41	181 744,79	-1 024 087,49	871 585,71
Muiden rahoitusvarojen arvonlukumistappiot				
Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Omistusyhteyseritysosakkeista ja -osuuksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonlukumistappiot yhteensä	1 713 928,41	181 744,79	-1 024 087,49	871 585,71

14. Tuloverot

Varsinaisesta toiminnasta ja muusta toiminnasta johtuvat tilikauden tuloverot

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	2 588 512,01	8 118 099,61	2 588 512,01	8 118 099,61
Tuloverot muusta kuin varsinaisesta toiminnasta				
Tuloverot yhteensä	2 588 512,01	8 118 099,61	2 588 512,01	8 118 099,61

Konsernituloslaskelmaan merkitty laskennallisen verovelan muutos muodostuu seuraavista eristä:

Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	-624 094,33
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	-41 614,14
Konserniyritysten omiin tuloslaskelmiin perustuvat	10 492,48
Yhteensä	-655 215,99

15. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
_____				
_____				
_____				

	Konserni		Pankki	
	2015	2014	2015	2014
Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
_____				
_____				
_____				

16. Saamiset luottolaitoksilta

	Konserni		Pankki	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Vaadittaessa maksettavat				
Talletukset	7 496 070,41	20 943 765,13	7 496 070,41	20 943 765,13
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	7 496 070,41	20 943 765,13	7 496 070,41	20 943 765,13
Muut kuin vaadittaessa maksettavat				
Keskuspankeilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Luottolaitoksilta				
Talletukset	251 952 759,88	249 897 059,09	251 952 759,88	249 897 059,09
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	251 952 759,88	249 897 059,09	251 952 759,88	249 897 059,09
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	259 448 830,29	270 840 824,22	259 448 830,29	270 840 824,22
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00

17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

	Konserni		Pankki	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Luotonanto ja takausaamiset sektoreittain				
Yritykset	606 073 771,44	568 614 326,84	615 726 610,76	574 275 251,99
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	76 433 646,35	70 328 946,28	76 433 646,35	70 328 946,28
Julkisyhteisöt	3 256 692,55	3 750 000,00	3 256 692,55	3 750 000,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	26 553 066,96	25 842 043,57	26 553 066,96	25 842 043,57
Kotitaloudet	1 283 859 762,42	1 266 342 405,38	1 283 859 762,42	1 266 342 405,38
Ulkomaat	184 387,41	191 939,63	184 387,41	191 939,63
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	-1 632 856,27	-1 451 111,48	-1 632 856,27	-1 451 111,48
Yhteensä	1 994 728 470,86	1 933 618 550,22	2 004 381 310,18	1 939 279 475,37
josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset	153 000,39	153 000,39	153 000,39	153 000,39

Tase-erään sisältyy luottoja

29 213,40

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

	Konserni		Pankki	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Luottojen ja takausaamisten arvonalentumiset				
Arvonalentumiset tilikauden alussa	8 503 131,06	8 531 191,42	8 503 131,06	8 531 191,42
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset	1 603 612,82	2 886 965,88	1 603 612,82	2 886 965,88
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	181 744,79	-352 468,35	181 744,79	-352 468,35
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset	-1 022 154,65	-1 534 299,94	-1 022 154,65	-1 534 299,94
- Tilikaudella kirjatut tot.arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-488 488,32	-1 028 257,95	-488 488,32	-1 028 257,95
Arvonalentumiset tilikauden lopussa	8 777 845,70	8 503 131,06	8 777 845,70	8 503 131,06

18. Leasingkohteet

	Konserni		Pankki	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu omaisuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

19. Saamistodistukset**Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset 31.12.2015****Konserni**

	Keskuspankki- rahoituksen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etuoikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	47 292 906,45	47 292 906,45	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	30 217 876,70	30 217 876,70	0,00
Yhteensä	0,00	77 510 783,15	77 510 783,15	0,00

Pankki

	Keskuspankki- rahoituksen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etuoikeudella
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	47 292 906,45	47 292 906,45	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	30 217 876,70	30 217 876,70	0,00
Yhteensä	0,00	77 510 783,15	77 510 783,15	0,00

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset 31.12.2015**Konserni**

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	30 792 906,45	16 500 000,00	47 292 906,45
Eräpäivään asti pidettävät	20 152 750,94	10 065 125,76	30 217 876,70
Yhteensä	50 945 657,39	26 565 125,76	77 510 783,15

Pankki

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	30 792 906,45	16 500 000,00	47 292 906,45
Eräpäivään asti pidettävät	20 152 750,94	10 065 125,76	30 217 876,70
Yhteensä	50 945 657,39	26 565 125,76	77 510 783,15

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat -ryhmä sisältää alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltuja rahoitusvaroja yhteensä 0 euroa, joista noteerattuja 0 euroa.

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2015

Konserni

	31.12.2015		31.12.2014	
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Yhteensä
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	50 945 657,39	26 565 125,76	77 510 783,15	97 647 674,98
Eräpäivään asti pidettävät	20 152 750,94	10 065 125,76	30 217 876,70	40 576 618,83
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	20 152 750,94	10 065 125,76	30 217 876,70	40 576 618,83
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	30 792 906,45	16 500 000,00	47 292 906,45	57 071 056,15
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	8 336 733,47
Pankkien joukkovelkakirjat	15 709 131,45	16 500 000,00	32 209 131,45	33 098 187,68
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	15 083 775,00	0,00	15 083 775,00	15 636 135,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	50 945 657,39	26 565 125,76	77 510 783,15	97 647 674,98

Taseeseen sisältyy saamistodistuksia

0,00

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

Pankki

31.12.2015

31.12.2014

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Yhteensä
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eräpäivään asti pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion velkasitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kuntatodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	50 945 657,39	26 565 125,76	77 510 783,15	97 647 674,98
Eräpäivään asti pidettävät	20 152 750,94	10 065 125,76	30 217 876,70	40 576 618,83
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	20 152 750,94	10 065 125,76	30 217 876,70	40 576 618,83
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	30 792 906,45	16 500 000,00	47 292 906,45	57 071 056,15
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yritystodistukset	0,00	0,00	0,00	8 336 733,47
Pankkien joukkovelkakirjat	15 709 131,45	16 500 000,00	32 209 131,45	33 098 187,68
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	15 083 775,00	0,00	15 083 775,00	15 636 135,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	50 945 657,39	26 565 125,76	77 510 783,15	97 647 674,98

Taseeseen sisältyy saamistodistuksia

0,00

euroa, joille ei tulouteta korkoa.

20. Osakkeet ja osuudet

31.12.2015

Konserni

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat	0,00		0,00	
Myytavissä olevat	3 043 199,20	332 485 321,71	335 528 520,91	0,00
Omistusyhteisyrittösoyakkeet		0,00	0,00	
Tytäryrittösoyakkeet		36 855,12	36 855,12	
Yhteensä	3 043 199,20	332 522 176,83	335 565 376,03	0,00

Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	joista luottolaitoksissa
0,00		0,00	0,00
3 043 199,20	332 485 321,71	335 528 520,91	0,00
	0,00	0,00	
	36 855,12	36 855,12	
3 043 199,20	332 522 176,83	335 565 376,03	0,00

Pankki

Osakkeet ja osuudet

Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Myytavissä olevat	3 043 199,20	332 477 114,14	335 520 313,34	0,00
Omistusyhteisyrittösoyakkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Tytäryrittösoyakkeet	0,00	36 855,12	36 855,12	0,00
Yhteensä	3 043 199,20	332 513 969,26	335 557 168,46	0,00

Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	joista luottolaitoksissa
0,00	0,00	0,00	0,00
3 043 199,20	332 477 114,14	335 520 313,34	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	36 855,12	36 855,12	0,00
3 043 199,20	332 513 969,26	335 557 168,46	0,00

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoön.

Osakkeet ja osuudet sektoreittain	Konserni		Pankki	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Yritykset ja asuntoyhteisöt	3 086 688,29	2 932 218,47	3 078 480,72	2 924 010,90
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	332 302 960,14	239 601 808,03	332 302 960,14	239 601 808,03
Julkisyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	8 026,40	8 026,40	8 026,40	8 026,40
Kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Ulkomaiset yhteisöt	167 701,20	195 078,00	167 701,20	195 078,00
Yhteensä	335 565 376,03	242 737 130,90	335 557 168,46	242 728 923,33

21. Johdannaissopimukset

Konserni

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	343 256 243,81	9 070 510,11	47 300,11
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	343 244 243,81	9 070 172,64	47 300,11
josta rahavirran suojaus	285 000 000,00	8 828 126,74	0,00
Muut swap -sopimukset	12 000,00	337,47	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		9 070 510,11	47 300,11

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	87 479 376,81	185 776 867,00	70 000 000,00	0,00	343 256 243,81
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	87 478 376,81	185 765 867,00	70 000 000,00	0,00	343 244 243,81
Muut swap -sopimukset	1 000,00	11 000,00	0,00	0,00	12 000,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	37 423 616,07	22 602,08	1 185 199,63
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	37 423 616,07	22 602,08	1 185 199,63
Ostetut	37 423 616,07	22 602,08	1 185 199,63
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		22 602,08	1 185 199,63

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	6 365 576,16	13 213 425,30	17 844 614,61	0,00	37 423 616,07
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	6 365 576,16	13 213 425,30	17 844 614,61	0,00	37 423 616,07
Ostetut	6 365 576,16	13 213 425,30	17 844 614,61	0,00	37 423 616,07
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on Pohjola Pankki Oyj.

Pankki

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	343 256 243,81	9 070 510,11	47 300,11
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	343 244 243,81	9 070 172,64	47 300,11
josta rahavirran suojaus	285 000 000,00	8 828 126,74	0,00
Muut swap -sopimukset	12 000,00	337,47	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Termiinisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		9 070 510,11	47 300,11

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksuaika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	87 479 376,81	185 776 867,00	70 000 000,00	0,00	343 256 243,81
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	87 478 376,81	185 765 867,00	70 000 000,00	0,00	343 244 243,81
Muut swap sopimukset	1 000,00	11 000,00	0,00	0,00	12 000,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset 31.12.2015

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	37 423 616,07	22 602,08	1 185 199,63
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	37 423 616,07	22 602,08	1 185 199,63
Ostetut	37 423 616,07	22 602,08	1 185 199,63
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		22 602,08	1 185 199,63

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	6 365 576,16	13 213 425,30	17 844 614,61	0,00	37 423 616,07
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	6 365 576,16	13 213 425,30	17 844 614,61	0,00	37 423 616,07
Ostetut	6 365 576,16	13 213 425,30	17 844 614,61	0,00	37 423 616,07
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.

Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on Pohjola Pankki Oyj.

Konserni

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	350 749 956,37	9 465 619,50	82 484,15
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	350 737 956,37	9 465 574,03	82 484,15
josta rahavirran suojaus	285 000 000,00	9 405 460,09	0,00
Muut swap -sopimukset	12 000,00	45,47	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		9 465 619,50	82 484,15

Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika					
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	74 727 317,37	165 898 390,00	110 124 249,00	0,00	350 749 956,37
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset	74 727 317,37	165 886 390,00	110 124 249,00	0,00	350 737 956,37
Muut swap -sopimukset	0,00	12 000,00	0,00	0,00	12 000,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	36 230 373,40	0,00	1 546 037,63
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	36 230 373,40	0,00	1 546 037,63
Ostetut	36 230 373,40	0,00	1 546 037,63
Asetetut	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	1 546 037,63

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	1 095 454,77	19 344 279,19	15 790 639,44	0,00	36 230 373,40
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	1 095 454,77	19 344 279,19	15 790 639,44	0,00	36 230 373,40
Ostetut	1 095 454,77	19 344 279,19	15 790 639,44	0,00	36 230 373,40
Asetetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä.

Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on Pohjola Pankki Oyj.

Pankki

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	350 749 956,37	9 465 619,50	82 484,15
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	350 737 956,37	9 465 574,03	82 484,15
josta rahavirran suojaus	285 000 000,00	9 405 460,09	0,00
Muut swap -sopimukset	12 000,00	45,47	0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		9 465 619,50	82 484,15

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				Yhteensä
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	
Korkojohdannaiset	74 727 317,37	165 898 390,00	110 124 249,00	0,00	350 749 956,37
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	74 727 317,37	165 886 390,00	110 124 249,00	0,00	350 737 956,37
Muut swap sopimukset	0,00	12 000,00	0,00	0,00	12 000,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaisopimukset 31.12.2014

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	36 230 373,40	0,00	1 546 037,63
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	36 230 373,40	0,00	1 546 037,63
Ostetut	36 230 373,40	0,00	1 546 037,63
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset			
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Johdannaiset yhteensä		0,00	1 546 037,63

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	yli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	1 095 454,77	19 344 279,19	15 790 639,44	0,00	36 230 373,40
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	1 095 454,77	19 344 279,19	15 790 639,44	0,00	36 230 373,40
Ostetut	1 095 454,77	19 344 279,19	15 790 639,44	0,00	36 230 373,40
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00
Valuuttajohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset					0,00
Osakejohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Muut johdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on Pohjola Pankki Oyj.

22. Aineettomat hyödykkeet

	Konserni		Pankki	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
ATK-menot	0,00	50,00	0,00	50,00
Muut kehittämismenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	314 954,00	116 971,00	314 954,00	116 971,00
Yhteensä	314 954,00	117 021,00	314 954,00	117 021,00

Osakkuusyrityksistä johtuva konserniliikearvo ja konsernireservi 31.12.2015

Osakkuusyrityksistä johtuvan konserniliikearvon vielä poistamatta oleva määrä

Osakkuusyrityksistä johtuvan konsernireservin vielä tulouttamatta oleva määrä

	euroa
	euroa

Osakkuusyrityksistä johtuvaa konserniliikearvoa ja konsernireserviä ei ole kirjattu taseeseen.

23. Aineelliset hyödykkeet

31.12.2015

Konserni

Kiinteistöomistukset

Maa- ja vesialueet

Rakennukset

Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet

Yhteensä

Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
3 884 670,57	676 302,62	150 000,00
4 268 425,46	7 955 208,69	14 608 542,99
3 617 303,23	18 437 530,10	25 571 338,58
11 770 399,26	27 069 041,41	40 329 881,57

Pankki

Kiinteistöomistukset

Maa- ja vesialueet

Rakennukset

Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet

Yhteensä

Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
3 884 670,57	676 302,62	150 000,00
466 635,00	971 778,00	4 612 342,99
3 906 601,07	18 968 954,30	35 567 538,58
8 257 906,64	20 617 034,92	40 329 881,57

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena on käytetty riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko johdon omiin arvioihin tai tuottoarvomenetelmään, jona käytetään suoran pääomituksen arviointimenetelmää perustuen kohteen nettotuottoon ja markkinatuottovaatimuksiin huomioiden kohteen sijainti, kunto ja käyttötarkoitus. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo on määritetty pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo on määritetty pääasiassa kauppahintamenetelmällä.

24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

Konserni

Hankintameno tilikauden alussa

+ lisäykset tilikautena

- vähennykset tilikautena

+/- siirrot erien välillä

- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot

-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset

+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset

- kertyneet poistot tilikauden alussa

- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa

+ kertyneet arvonorotukset tilikauden alussa

+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset

= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa

Aineettomat hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
426 795,38	40 202 246,59	18 017 469,58	5 546 061,95
251 801,41	-4 771 626,97	-3 259 199,21	312 514,29
0,00	-2 942 553,06	-423 892,71	-197 823,74
0,00	408 156,75	-408 156,75	0,00
-53 868,41	-453 600,10	-304 307,81	-387 919,12
0,00	143 533,51	0,00	0,00
0,00	876 423,51	277 335,36	80 503,74
-309 774,38	-3 646 971,45	-2 632 417,16	-3 863 621,06
0,00	-2 746 567,37	-993 304,59	0,00
0,00	0,00	1 496 872,55	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
314 954,00	27 069 041,41	11 770 399,26	1 489 716,06

Pankki

Hankintameno tilikauden alussa

+ lisäykset tilikautena

- vähennykset tilikautena

+/- siirrot erien välillä

- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot

-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset

+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset tilikauden alussa

- kertyneet poistot tilikauden alussa

- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa

+ kertyneet arvonorotukset tilikauden alussa

+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset

= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa

Aineettomat hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
426 795,38	33 652 889,28	14 034 684,56	5 391 050,81
251 801,41	-4 771 626,97	-3 259 199,21	312 514,29
0,00	-2 942 553,06	-423 892,71	-197 823,74
0,00	137 958,58	-137 958,58	0,00
-53 868,41	-269 825,61	-204 260,69	-366 522,98
0,00	143 533,51	0,00	0,00
0,00	883 178,47	270 580,40	80 503,74
-309 774,38	-3 469 951,91	-2 525 615,09	-3 851 955,92
0,00	-2 746 567,37	-993 304,59	0,00
0,00	0,00	1 496 872,55	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00
314 954,00	20 617 034,92	8 257 906,64	1 367 766,20

25. Muut varat

	Konserni		Pankki	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Arvopapereiden myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Maksujenvälityssaamiset	7 143,73	110 074,32	7 143,73	110 074,32
Muut	1 236 678,67	1 606 585,64	1 236 678,67	1 606 585,64
Yhteensä	1 243 822,40	1 716 659,96	1 243 822,40	1 716 659,96

26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	Konserni		Pankki	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Korot				
Korkosaamiset	6 845 130,22	7 320 802,01	6 861 140,22	7 329 390,01
Maksetut korkoennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	6 845 130,22	7 320 802,01	6 861 140,22	7 329 390,01
Muut				
Muut maksetut ennakkomaksut	3 375,36	38 327,03	3 375,36	38 327,03
Muut siirtosaamiset	873 121,05	949 032,23	873 121,05	949 013,03
Yhteensä	876 496,41	987 359,26	876 496,41	987 340,06
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	7 721 626,63	8 308 161,27	7 737 636,63	8 316 730,07

27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2015

Konserni**Jaksotuseroista**

Tilinpäätössiirtoihin perustuvat	
Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	
Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat	
Laskennalliset verosaamiset	837 322,91
Laskennalliset verovelat	6 155,93
Netto	831 166,98

Muista väliaikaisista eroista

Yhdistelytoimenpiteisiin perustuvat	
Konserniyritysten omiin taseisiin perustuvat	
Laskennalliset verosaamiset	0,00
Laskennalliset verovelat	2 008 854,13
Netto	-2 008 854,13

Yhteensä

Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat
	15 705 946,81
	41 614,14
831 166,98	0,00
0,00	2 008 854,13
831 166,98	17 756 415,08

Konsernitaseessa kertynyt poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Omaan pääomaan siirretty osuus on euroa.

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuista myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista kirjatuista laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

OULUN OP

574000

Arvonkorotukset 31.12.2015

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonkorotuksia

1 496 872,55

Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonkorotuksen kohteet myytäisiin, arvonkorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi

299 374,51

Pankki

Jaksotuseroista

Muista väliaikaisista eroista

Yhteensä

Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
837 322,91	6 155,93	831 166,97
0,00	2 008 854,13	-2 008 854,13
837 322,91	2 015 010,06	-1 177 687,16

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä 0,00 euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatusta myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksista kirjatusta laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

Arvonkorotukset 31.12.2015

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonkorotuksia

1 496 872,55

Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonkorotuksen kohteet myytäisiin, arvonkorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi

299 374,51

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero

Vapaaehtoiset varaukset

Yhteensä

Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
0,00	0,00	0,00
78 529 734,05	15 705 946,81	62 823 787,24
78 529 734,05	15 705 946,81	62 823 787,24

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat**Konserni**

	Kirjanpitoarvo 31.12.2015	Nimellisarvo 31.12.2015	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Nimellisarvo 31.12.2014
Sijoitustodistukset	1 511 771,42	1 513 398,86	3 409 274,89	3 412 800,52
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 511 771,42	1 513 398,86	3 409 274,89	3 412 800,52

Pankki

	Kirjanpitoarvo 31.12.2015	Nimellisarvo 31.12.2015	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Nimellisarvo 31.12.2014
Sijoitustodistukset	1 511 771,42	1 513 398,86	3 409 274,89	3 412 800,52
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 511 771,42	1 513 398,86	3 409 274,89	3 412 800,52

29. Muut velat

	Konserni		Pankki	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Arvopapereiden ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Maksujenvälitysvelat	210 286,88	237 819,38	210 286,88	237 819,38
Muut	3 316 531,05	6 661 208,79	3 315 235,88	6 650 073,50
Yhteensä	3 526 817,93	6 899 028,17	3 525 522,76	6 887 892,88

30. Pakolliset varaukset

31.12.2015

Konserni

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.					354 794,00	354 794,00
+ varausten lisäys					0,00	0,00
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset					33 078,00	33 078,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	321 716,00	321 716,00

Pankki

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.					354 794,00	354 794,00
+ varausten lisäys						0,00
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset					33 078,00	33 078,00
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	321 716,00	321 716,00

31. Siirtovelat ja saadut ennakot

	Konserni		Pankki	
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Korot				
Korkovelat	4 419 527,34	5 398 104,61	4 419 527,34	5 398 104,61
Saadut korkoennakot	20 677,08	10 762,98	20 677,08	10 762,98
Yhteensä	4 440 204,42	5 408 867,59	4 440 204,42	5 408 867,59
Muut				
Muut saadut ennakkomaksut	53 211,86	39 413,54	53 211,86	39 413,54
Muut siirtovelat	10 047 135,58	17 041 616,89	10 045 234,68	17 030 452,85
Yhteensä	10 100 347,44	17 081 030,43	10 098 446,54	17 069 866,39
Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä	14 540 551,86	22 489 898,02	14 538 650,96	22 478 733,98

32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**Konserni****Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

Pääomalainat
Muut
Yhteensä

31.12.2015

0,00
0,00
0,00

Yksittäiset velat, jotka ylittävät 10 prosenttia huonommalla etuoikeudella olevien velkojen yhteismäärästä**31.12.2015**

Velka	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Valuutta	Korko %	Lainan eräpäivä
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Finanssivalvonnan luvalla. Velkojilla ei ole oikeutta vaatia ennaikaista takaisinmaksua.

Pankki**Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla**

Pääomalainat
Muut
Yhteensä

31.12.2015

0,00
0,00
0,00

Yksittäiset velat, jotka ylittävät 10 prosenttia huonommalla etuoikeudella olevien velkojen yhteismäärästä**31.12.2015**

Velka	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Valuutta	Korko %	Lainan eräpäivä
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	
	0,00	0,00		0,00	

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus lainan takaisinostoon vain Finanssivalvonnan luvalla. Velkojilla ei ole oikeutta vaatia ennaikaista takaisinmaksua.

33. Oma pääoma

Konserni

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma ja vähemmistön osuus yhteensä	284 760 807,19	107 986 341,16	-4 453 436,49	0,00	388 293 711,86
Osuuspääoma	99 602 000,00	75 258 400,00	-1 102 100,00	0,00	173 758 300,00
Jäsenosuudet	6 574 200,00	444 600,00	-137 800,00	0,00	6 881 000,00
Tuotto-osuudet	85 972 800,00	74 804 800,00	0,00	3 000 800,00	163 778 400,00
Lisäosuudet	7 055 000,00	9 000,00	-964 300,00	-3 000 800,00	3 098 900,00
Ylikurssirahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00	0,00		0,00
Muut sidotut rahastot	17 386 812,51	229 087,42	-1 756 749,16	0,00	15 859 150,77
Vararahasto	7 823 734,26	0,00	0,00		7 823 734,26
Käyvän arvon rahasto	9 563 078,25	229 087,42	-1 756 749,16		8 035 416,51
Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	20 170 000,00				20 170 000,00
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	147 601 994,68		-1 594 587,33		146 007 407,35
Tilikauden voitto tai tappio		32 498 853,74	0,00		32 498 853,74
Vähemmistön osuus pääomasta	0,00				0,00

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	1 828 033,21	0,00	1 172 103,05	7 312,76	648 617,40
Osakkeet ja osuudet	210 676,96	113 620,76	0,00	0,00	324 297,72
Muut	7 524 368,08	115 466,66	577 333,35	0,00	7 062 501,39
Rahavirran suojaus	9 405 460,09	0,00	577 333,35	0,00	8 828 126,74
laskennalliset verot	-1 881 092,01	115 466,66	0,00		-1 765 625,35
Yhteensä	9 563 078,25	229 087,42	1 749 436,40	7 312,76	8 035 416,51

Pankki

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	224 149 387,70	105 327 182,94	-4 453 436,49	0,00	325 023 134,15
Osuuspääoma	99 602 000,00	75 258 400,00	-1 102 100,00	0,00	173 758 300,00
Jäsenosuudet	6 574 200,00	444 600,00	-137 800,00	0,00	6 881 000,00
Tuotto-osuudet	85 972 800,00	74 804 800,00	0,00	3 000 800,00	163 778 400,00
Lisäosuudet	7 055 000,00	9 000,00	-964 300,00	-3 000 800,00	3 098 900,00
Ylikurssirahasto	0,00				0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00				0,00
Muut sidotut rahastot	17 386 812,51	229 087,42	-1 756 749,16	0,00	15 859 150,77
Vararahasto	7 823 734,26				7 823 734,26
Käyvän arvon rahasto	9 563 078,25	229 087,42	-1 756 749,16		8 035 416,51
Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	20 170 000,00				20 170 000,00
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	86 990 575,19		-1 594 587,33		85 395 987,86
Tilikauden voitto tai tappio		29 839 695,52	0,00		29 839 695,52

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päättyessä
Saamistodistukset	1 828 033,21	0,00	1 172 103,05	7 312,76	648 617,40
Osakkeet ja osuudet	210 676,96	113 620,76	0,00	0,00	324 297,72
Muut	7 524 368,08	115 466,66	577 333,35	0,00	7 062 501,39
Rahavirran suojaus	9 405 460,09	0,00	577 333,35	0,00	8 828 126,74
laskennalliset verot	-1 881 092,01	115 466,66	0,00		-1 765 625,35
Yhteensä	9 563 078,25	229 087,42	1 749 436,40	7 312,76	8 035 416,51

34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät**Oma pääoma 31.12.2015**

Sidottu oma pääoma
Vapaa oma pääoma

Oma pääoma yhteensä

Konserni	Pankki
189 617 450,77	189 617 450,77
198 676 261,09	135 405 683,38
388 293 711,86	325 023 134,15

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2015

Vapaa oma pääoma
- muut jakokelvottomat erät

Voitonjakokelpoiset varat

Konserni	Pankki
198 676 261,09	135 405 683,38
62 863 287,24	39 500,00
135 812 973,85	135 366 183,38

35. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2015**Konserni**

Jäljellä oleva juoksuaika

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamis-
todistukset

Saamiset luottolaitoksilta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Saamistodistukset

Velat luottolaitoksille

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamis- todistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	49 448 830,29	0,00	210 000 000,00	0,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	64 510 652,43	144 157 596,38	661 636 943,58	531 046 493,19	593 376 785,28
Saamistodistukset	31 583 775,00	10 170 588,09	35 756 420,06	0,00	0,00
Velat luottolaitoksille	50 021 109,34	140 000 000,00	393 000 000,00	130 000 000,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 561 021 001,50	16 952 412,41	1 197 021,34	661 060,32	9 940 235,59
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	1 511 771,42	0,00	0,00	0,00
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

Pankki

Jäljellä oleva juoksuaika

Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamis-
todistukset

Saamiset luottolaitoksilta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Saamistodistukset

Velat luottolaitoksille

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamis- todistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	49 448 830,29	0,00	210 000 000,00	0,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	64 510 652,43	144 157 596,38	661 636 943,58	531 046 493,19	603 029 624,60
Saamistodistukset	31 583 775,00	10 170 588,09	35 756 420,06	0,00	0,00
Velat luottolaitoksille	50 021 109,34	140 000 000,00	393 000 000,00	130 000 000,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 561 086 794,96	16 952 412,41	1 197 021,34	661 060,32	9 940 235,59
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	1 511 771,42	0,00	0,00	0,00
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut kuin määräaikaiset talletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

36a. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2015

Konserni

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Konsernin saamiset osakkuusyrityksiltä ja velat osakkuusyrityksille
Saamiset luottolaitoksilta	254 211 926,46	5 236 903,83	259 448 830,29	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 994 728 470,86	0,00	1 994 728 470,86	
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	77 510 783,15	0,00	77 510 783,15	
Johdannaissopimukset	10 278 311,82	0,00	10 278 311,82	
Muu omaisuus	387 073 920,34	127 443,05	387 201 363,39	
Velat luottolaitoksille	713 021 109,34	0,00	713 021 109,34	
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 584 536 556,92	5 235 174,24	1 589 771 731,16	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 511 771,42	0,00	1 511 771,42	
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	1 255 101,82	0,00	1 255 101,82	
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	
Muut velat	35 312 164,32	2 169,59	35 314 333,91	

Pankki

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä	Josta	
				Tytäryrityksiltä	Osakkuusyrityksiltä
Saamiset luottolaitoksilta	254 211 926,46	5 236 903,83	259 448 830,29		
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2 004 381 310,18	0,00	2 004 381 310,18	9 652 839,32	
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	77 510 783,15	0,00	77 510 783,15		
Johdannaissopimukset	10 278 311,82	0,00	10 278 311,82		
Muu omaisuus	376 995 273,80	127 443,05	377 122 716,85		
Velat luottolaitoksille	713 021 109,34	0,00	713 021 109,34		
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 584 602 350,38	5 235 174,24	1 589 837 524,62	65 793,46	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 511 771,42	0,00	1 511 771,42		
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	1 255 101,82	0,00	1 255 101,82		
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00		
Muut velat	19 561 407,30	2 169,59	19 563 576,89		

36b. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2015

	Konserni		Pankki	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat				
Käteiset varat	2 026 427,60	2 026 427,60	2 026 427,60	2 026 427,60
Saamiset luottolaitoksilta	259 448 830,29	259 448 830,29	259 448 830,29	259 448 830,29
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 994 728 470,86	1 994 728 470,86	2 004 381 310,18	2 004 381 310,18
Saamistodistukset	77 510 783,15	78 255 536,45	77 510 783,15	78 255 536,45
Osakkeet ja osuudet	335 528 520,91	335 528 520,91	335 520 313,34	335 520 313,34
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrittäjissä	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	36 855,12	36 855,12	36 855,12	36 855,12
Johdannaissopimukset	10 278 311,82	10 278 311,82	10 278 311,82	10 278 311,82
Yhteensä	2 679 558 199,75	2 680 302 953,05	2 689 202 831,50	2 689 947 584,80
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	713 021 109,34	713 021 109,34	713 021 109,34	713 021 109,34
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 589 771 731,16	1 589 771 731,16	1 589 837 524,62	1 589 837 524,62
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 511 771,42	1 511 771,42	1 511 771,42	1 511 771,42
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	1 255 101,82	1 255 101,82	1 255 101,82	1 255 101,82
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	2 305 559 713,74	2 305 559 713,74	2 305 625 507,20	2 305 625 507,20

OULUN OP

574000

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit**Konserni**

Saamistodistukset
 Osakkeet ja osuudet
 Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)
 Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset	32 209 131,45	15 083 775,00	0,00	47 292 906,45
Osakkeet ja osuudet	3 043 199,20	0,00	0,00	3 043 199,20
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)	0,00	9 093 112,19	0,00	9 093 112,19
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)	0,00	1 232 499,74	0,00	1 232 499,74

Pankki

Saamistodistukset
 Osakkeet ja osuudet
 Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)
 Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset	32 209 131,45	15 083 775,00		47 292 906,45
Osakkeet ja osuudet	3 043 199,20			3 043 199,20
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)		9 093 112,19		9 093 112,19
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)		1 232 499,74		1 232 499,74

37. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2015**Konserni****Omien velkojen puolesta annetut vakuudet**

Velat luottolaitoksille
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat
Muut velat
Huonommalla etuoikeudella olevat velat
Yhteensä

	Pantit	Kiinnitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	45 742 241,51	45 742 241,51	45 742 241,51
joista lähipiiriin kuuluvalla johdolle	0,00	0,00	0,00	0,00
Annetut vakuudet yhteensä	0,00	0,00	45 742 241,51	45 742 241,51

Muut omasta puolesta annetut vakuudet**Konserniyhtiön puolesta annetut****Muiden puolesta annetut**

joista lähipiiriin kuuluvalla johdolle

Annetut vakuudet yhteensä**Pankki****Omien velkojen puolesta annetut vakuudet**

Velat luottolaitoksille
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat
Muut velat
Huonommalla etuoikeudella olevat velat
Yhteensä

	Pantit	Kiinnitykset	Muut vakuudet	Yhteensä
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	45 742 241,51	45 742 241,51	45 742 241,51
joista lähipiiriin kuuluvalla johdolle	0,00	0,00	0,00	0,00
Annetut vakuudet yhteensä	0,00	0,00	45 742 241,51	45 742 241,51

Muut omasta puolesta annetut vakuudet**Konserniyhtiön puolesta annetut****Muiden puolesta annetut**

joista lähipiiriin kuuluvalla johdolle

Annetut vakuudet yhteensä**38. Eläkevastuut**

31.12.2015

Konserni Pankki

Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu

25 833,33	25 833,33
0,00	0,00

Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön ja OP-Henkivakuutuksen kautta.

39. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut

31.12.2015

Konserni Pankki

Yhden vuoden kuluessa maksettavat

284 718,26	284 718,26
------------	------------

Yli vuoden kuluessa ja enintään 5 vuoden kuluessa maksettavat

942 863,22	942 863,22
------------	------------

Yli 5 vuoden kuluessa maksettavat

312 528,00	312 528,00
------------	------------

Yhteensä

1 540 109,48	1 540 109,48
---------------------	---------------------

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot

40. Taseen ulkopuoliset sitoumukset Konserni

	Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyri-tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2015	0,00	0,00	183 025 651,89	183 025 651,89
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	0,00	0,00	16 078 362,75	16 078 362,75
Takaukset ja pantit	0,00	0,00	16 078 362,75	16 078 362,75
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0,00	0,00	166 947 289,14	166 947 289,14
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	166 947 289,14	166 947 289,14
josta luottolupaukset	0,00	0,00	166 900 953,82	166 900 953,82

Pankki

	Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyri-tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2015	0,00	0,00	183 025 651,89	183 025 651,89
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	0,00	0,00	16 078 362,75	16 078 362,75
Takaukset ja pantit	0,00	0,00	16 078 362,75	16 078 362,75
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0,00	0,00	166 947 289,14	166 947 289,14
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	166 947 289,14	166 947 289,14
josta luottolupaukset	0,00	0,00	166 900 953,82	166 900 953,82

41. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

31.12.2015

Pankki on velvollinen tarkistamaan vuonna 2008 ja sen jälkeen valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään alv-vähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee 10 vuoden tarkistusjakson aikana. Viimeiset tarkistusvuodet ovat 2017-2024 kiinteistöinvestoinnin valmistumisajankohdasta riippuen.

11 172,73
0,00
0,00
11 172,73

42. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

	Konserni		Pankki	
	Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana	Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2015				
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	249	-5	249	-5
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	0	0	0	0
Määräaikainen henkilöstö	37	8	37	8
Yhteensä	286	3	286	3

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2015

Hallintoneuvoston jäsenet
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa
josta toimitusjohtaja Timo Levolle maksetut palkat ja palkkiot
sekä luontoisedut

	Konserni	Pankki
Palkat ja palkkiot	Palkat ja palkkiot	Palkat ja palkkiot
	29 400,00	29 400,00
	772 961,00	772 961,00
	476 993,00	476 993,00
	16 718,00	16 718,00

Edustajiston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 800 euroa kuukaudessa ja varapuheenjohtajalle 400 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi heille ja muille hallintoneuvoston jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 350 euroa kokoukselta.

Hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 2.700 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 1.350 euroa kuukaudessa ja muille jäsenille 900 euroa kuukaudessa. Päivärahat ja matkakulujen korvaukset maksetaan pankin matkustussäännön mukaan. Pankin toimitusjohtajalle ei makseta hallitustyöskentelystä erillisiä palkkioita tai muita etuisuuksia.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä on 62 vuotta. Toimitusjohtajan toimisuhte päättyy eläketapahtumaan ilman erillistä irtisanomista sen kalenterivuoden lopussa, jolloin hän saavuttaa eläkeiän. Oulun Osuuspankki sitoutuu suorittamaan OP-Eläkesäätiölle sopimuksen mukaisesta eläkeoikeudesta aiheutuvat eläkemaksut. Muilta osin eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP:n omien eläkejärjestelmien mukaisesti. Toimitusjohtajan noudattama irtisanomisaika on 3 tai 6 kuukautta ja työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta, jolloin hänelle irtisanomisajan palkan lisäksi suoritetaan korvauksena 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

Oulun Osuuspankki liittyi OP-Henkilöstörahastoon vuonna 2005.

OP-Henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2015 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle: OP Ryhmän tulos ennen veroja ja OP Ryhmän ydinvakavaraisuus (CET 1), molemmat painoilla 30% sekä keskittäjäasiakkaiden määrän muutos painolla 40 %.

Henkilöstörahastoon tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2015 on noin 5,3 % rahaston jäsenten palkkasummasta.

Vuonna 2015 kirjattiin palkkioita yhteensä 544.727 euroa

Palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän osakeperusteinen palkitseminen jakautuu yrityskohtaiseen lyhyen aikavälin palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu.

Lyhyen aikavälin palkitsemisohjelmassa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan lähtökohtaisesti rahana.

Lyhyen aikavälin palkitsemisjärjestelmä kattaa koko henkilöstön.

Pitkän aikavälin johdon osakepalkkiojärjestelmän piiriin kuuluvat erikseen määritellyt johtajat ja avaintehtävissä toimivat henkilöt, jotka yhtiön hallitus on nimennyt. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto päättää järjestelmän OP:n ryhmätasoiset ansaintamittarit ja niille asetettavat tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen. Tavoitteet liittyvät OP Ryhmän tulokseen ennen veroja, ydinvakavaraisuuteen (CET1) ja keskittäjäasiakkaiden määrän kasvuun

Pitkän aikavälin järjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden pituisista ansaintajaksoista. Palkkion määrä riippuu tavoitteiden saavuttamisesta ansaintajakson päätyttyä. Ensimmäisen ansaintajakson 2011 - 2013 palkkio maksetaan lykkäysajan jälkeen kolmessa yhtä suuressa erässä kesäkuun loppuun mennessä vuosina 2015 - 2017.

OP Osuuskunnan tekemän Pohjolan osakkeiden ostotarjouksen johdosta koko tavoitepalkkio maksetaan rahana palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaisesti

Palkitsemisjärjestelmän ansaintajakson 2014 - 2016 perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OP:n liikkeeseen laskemina debentureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debentuurien kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Palkkiosta vähennetään rahana maksettava osuus, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvia veroja ja veroluonteisia maksuja. Palkkio maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2018 - 2020.

Palkkion arvoa jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Palkkio kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot ja vastaerä siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

Palkkion maksamiseen liittyy OP Ryhmän vakavaraisuutta ja työ- tai toimisuhteen voimassaoloa koskevia ehtoja

Muuttuvan palkkion maksamisen lykkäytyminen

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty laissa Luottolaitostoiminnasta (610/2014). Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, joiden ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), lykätään muuttuvan palkkion maksua tietyissä olosuhteissa kolmelle vuodelle.

Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään sovelletaan muuttuvan palkkion maksamisen lykkäämistä mikäli henkilön muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ylittää Finanssivalvonnan kannanoton mukaisen rajan 50.000 euroa tai tätä korkeamman kahden kuukauden kiinteän bruttopalkan. Riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkioita tarkastellaan kokonaisuutena huomioiden sekä pitkän- että lyhyen aikavälin palkkiot.

Jos maksun viivästyminen euroraja ylittyy, osa palkkiosta maksetaan heti ja loput palkkion maksusta lykätään. Lykkäystilanteessa viivästettävä palkkio maksetaan kolmen seuraavan vuoden aikana. Sanotussa lykkäystilanteessa lyhyen aikavälin ohjelmassa maksetaan aina puolet palkkiosta rahana ja puolet OP:n liikkeeseen laskemana debentuurilainana.

	Konserni		Pankki	
	Tilintarkastus-palkkiot		Tilintarkastus-palkkiot	
Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin v. 2015				
Tilintarkastuksesta	25 223,19		25 223,19	
Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	8 846,58		8 846,58	
Veroneuvonta	0,00		0,00	
Muut palvelut	4 921,60		4 921,60	
Yhteensä	38 991,37		38 991,37	

Toimielinten jäsenten saamat luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2015

	Rahalainat 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahalainat 31.12.	Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset
Hallintoneuvoston jäsenet	2 313 915,66	0,00	210 106,83	2 103 808,83	10 046,10
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1 011 407,40	0,00	53 129,15	958 278,25	55 000,00
Yhteensä	3 325 323,06	0,00	263 235,98	3 062 087,08	65 046,10

Ilmoitetut luvut sisältävät luotot ja takaukset, jotka luottolaitos tai sen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut luottolaitoksen hallinto- ja valvontaelinten jäsenille. Toimielinten jäsenten antamat henkilötakaukset sisältyvät myös rahalainat erään.

Rahalainojen pääasialliset korkoehdot ja muut ehdot

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

	Konserni		Pankki	
	0,00		0,00	
Eläkesitoumukset				
Hallintoneuvoston jäsenet				0,00
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa				0,00
Aikaisemmin toimielimiin kuuluneiden henkilöiden eläkesitoumukset	0,00		0,00	
Hallintoneuvoston jäsenet				0,00
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa				0,00

Lähipiiri

	Omistus	Hallinto-henkilöt	Osakkuus-yritys	Muut
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä 31.12.	139 596,47	4 094 715,15	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamistodistukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappioiden muutos tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvon alentumistappiot 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.	0,00	51 665,64	0,00	0,00

Osuuspankin lähipiiriin kuuluvat pankin hallintoneuvoston jäsenet, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen, tilintarkastaja ja varatilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön päävastuullinen tilintarkastaja sekä näiden aviopuolisot tai avioliitonomaisessa suhteessa olevat henkilöt ja alaikäiset lapset. Lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt ja säätiöt, joissa edellä mainituilla henkilöillä on yksin tai yhdessä toisen kanssa kirjanpitolaisissa tarkoitettu määräysvalta.

Lisäksi lähipiiriin kuuluu se, jolla omistuksen nojalla on vähintään 20 prosenttia osuuspankin osuuksista tai omistuksen, optio-oikeuden tai vaihtovelkakirjalainan nojalla on tai voi olla vastaava omistus tai äänivalta pankin konserniin kuuluvassa yhteisössä, jolle omistuksen kohteena olevan yhtiön merkitys koko konsernin kannalta ole vähäinen. Näiden yritysten edellisessä kappaleessa mainitut vastaavat henkilöt kuuluvat samoin lähipiiriin.

Lähipiiriin kuuluu myös osuuspankin konsernitilinpäätökseen yhdistelty osakkuusyhtiö.

Osuuspankin kanssa yhteisen määräysvallan alaiset yhteisöt kuuluvat myös osuuspankin lähipiiriin (sisäryitykset).

43. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2015

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tiliikauden voitto tai tappio
Tytäryritykset, jotka yhdistellään konsernitilinpäätökseen				
Yrityksen nimi:	As Oy Oulun Kalevankulma	100,00 %	1 139 111,15	8,79
Kotipaikka:	OULU		31.12.2015	
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Tytäryritykset, joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen vähäisen merkityksen johdosta				
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Kiimingin Liiketalo 1	100,00 %	228 244,58	1 699,32
Kotipaikka:	KIIMINKI		31.12.2014	
Yrityksen nimi:	Kiinteistökonsultointi Proexactum Oy	100,00 %	25 779,41	-301,51
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014	
Yrityksen nimi:	Oulun OP-Kiinteistökeskus Oy	100,00 %	591 010,15	185 212,67
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014	
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Kempeleen Kurikkatie 6	100,00 %	106 467,79	8,71
Kotipaikka:	KEMPELE		31.12.2014	
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Lekatie 6	100,00 %	3 586 873,65	12 024,15
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014	
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Myllyojan Palvelukeskus	100,00 %	739 024,63	1,37
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014	
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Oulun Isokatu 14	100,00 %	1 232 502,82	5,01
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014	
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Oulun Saaristonkatu 8	100,00 %	571 417,21	-6 316,66
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014	
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Kiimingin Liiketalo 2	91,48 %	340 940,92	2 423,98
Kotipaikka:	KIIMINKI		31.12.2014	
Yrityksen nimi:	Asunto Oy Isokatu 26	76,94 %	382 269,91	18 068,80
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014	

	Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Osakkuusyritykset, jotka yhdistellään konsernitilinpäätökseen			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			

	Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Osakkuusyritykset, joita ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen vähäisen merkityksen johdosta			
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Ylikiimingin Liikekeskus	49,72 %	688 410,21
Kotipaikka:	YLIKIIMINKI		31.12.2014
Yrityksen nimi:	Rajakylän Palvelukeskus Oy	35,36 %	184 425,83
Kotipaikka:	OULU		30.9.2014
Yrityksen nimi:	Asunto Oy Kyrönmiehentalo	35,09 %	202 736,69
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014
Yrityksen nimi:	Asunto Oy Kauppasaari	29,88 %	258 969,37
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Kulmaleveri	28,89 %	905 079,34
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014
Yrityksen nimi:	Asunto Oy Huvilatie 4	28,62 %	457 148,85
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014
Yrityksen nimi:	Pyhännän Malmitori Oy	26,63 %	543 812,33
Kotipaikka:	PYHÄNTÄ		31.12.2014
Yrityksen nimi:	Kaukovainion Ostoskeskus Oy	23,79 %	321 818,66
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014
Yrityksen nimi:	Asunto Oy Lukkatalo	22,79 %	102 458,60
Kotipaikka:	OULU		31.12.2014

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteisyritykset

Yrityksen nimi ja kotipaikka	Selostus yhteisestä vaikutusvallasta ja henkilöstö keskimäärin

Yritykset, joissa luottolaitoksella on rajoittamaton vastuu

	Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yritysmuoto:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yritysmuoto:			
Yrityksen nimi:			
Kotipaikka:			
Yritysmuoto:			

44. Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt tytäryritykset, joiden tilikausi päättynyt ennen tai jälkeen emoyrityksen tilikautta

45. Notariaattitoiminta

Osuuspankki tarjoaa arvopaperivälitystä sekä säilytys- ja hoitopalvelua samoin kuin muita asiakkaan omaisuuden hoitoon liittyviä palveluja, kuten lainhuudatus- ja kiinnitysasiat, asiakkaan omaisuuden säilytys, lainopilliset toimeksiannot sekä asiakkaan oikeudellinen neuvonta omaisuuden hoitoon ja varojen sijoittamiseen liittyvissä asioissa.

46. Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2015

Jäsenten lukumäärä
Maksamatta olevat osuusmaksut
Irtisanotut jäsenosuusmaksut
Irtisanotut lisäosuusmaksut
Irtisanotut tuotto-osuusmaksut

	66 831
	1 300,00
	199 200,00
	1 412 500,00
	14 976 900,00

Irtisanotun osuuspääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta

Osuuspankkien omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava asiakasomistajuus antaa mahdollisuuden osallistua pankin hallintoon ja päätöksentekoon. Tuotto-osuuksiin ei liity asiakasomistajien oikeuksia eivätkä ne anna äänivaltaa. Vuosille 2015-2016 tavoitellaan tuotto-osuuksille 3,25 %:n korkoa ja maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankkien kansallisessa tilinpäätöksessä omiin pääomiin luetaan lisäksi lisäosuuspääoma, josta osuuspankeilla ei ole ehdotonta oikeutta kieltäytyä palauttamasta jäsenille. Irtisanottu lisäosuuspääoma luokitellaan tilinpäätöksessä velaksi. Lisäosuuspääoma palautetaan kuuden kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka perusteella palautus ensimmäisen kerran voidaan suorittaa. Jos irtisanottua lisäosuusmaksua ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan, voi palautus tapahtua jälkipalautuksena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen perusteella mahdollista. Lisäosuudelle maksetaan korkoa siihen asti, kun se on osuuskuntalain mukaan nostettavissa.

47. Pitkäaikaissäätämispalvelu

OP-eläkesäästön eläketili
Määräaikaais- tai muulle talletustilille tehdyt sijoitukset
Osuuspankin taseessa olevat sijoitukset yhteensä
Taseen ulkopuoliset sijoitukset, sijoitusrahastot, osakkeet, jvk-lainat (sis. myyntisaamiset/ostovelat)
OP-eläkesäästön eläketililtä veloitettujen sopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot
Tilikauden aikana säästämisestä maksetut eläkkeet

	31.12.2015
	49 994,30
	0,00
	49 994,30
	392 370,12
	686,29
	0,00

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

OP RYHMÄN SAP tositelajit ja tositenumerosarjat

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	TOISTUVA TOSITE	X1	7700001	7799999
	MALLITOSITE	X2	7800001	7899999
	KAUDEN PÄÄTÖS, lopullinen	SA	1000010001	1000019999
	KAUDEN PÄÄTÖSTOS, purettavat	SB	1000020001	1000029999
	ENNAKKOKIRJAUS, lopullinen	SC	1000030001	1000039999
	ENNAKKOKIRJAUS, purettavat	SD	1000040001	1000049999
	PÄIVITTÄISTOSITE	SE	1000050001	1000059999
	ED.KUUKAUDEN KORJAUKSET/AURUM	SF	1000060001	1000069999
	AGIOARVOSTUS MANUAALINEN	SH	1000080001	1000089999
	SALDONSIIIRTO, PURETTAVA (taseen väärän merkkisten saldojen siirto)	SS	1000090001	1000099999
	ARVONLISÄVERON KORJAUS	SV	1000100000	1000109999
	LOMAPALKKAVARAUS	SL	1000110001	1000119999
	HENKILÖSIVUKULUT	SM	1000120001	1000129999
	IFRS-OVY JA -OPHV -saldonsiirto	SI	1000130001	1000139999
	GE-PALKKIOVARAUS	GK	1000140001	1000149999
	TULOSPALKK. JAKSOTUS	GM	1000150001	1000159999
	VEROJAKSOTUS, PURETT.	GO	1000160001	1000169999
	TALL.SUOJARAH. JAKS.	GQ	1000170001	1000179999
	RYHMÄKOHT.ARVALENT	GX	1000180001	1000189999
	VEROJAKSOTUS,LOPULL.	GY	1000190001	1000199999
	PÄIVITT.TOS./OKO PKL	SO	1000200001	1000209999
	ALV-VELOITUS	GZ	1000210001	1000219999
	ALV-SIIIRTO	ST	1000220001	1000229999
	SOS.KULUVELAN SIIIRTO	SR	1000230001	1000239999
	SIJ.OM. PÄIVITT./VAR	SP	1000240001	1000249999
	SIJ.OM TP PURETT/VAR	SQ	1000250001	1000259999
	LOMAP.VARAUS/KUSTP.S	GF	1000260001	1000269999
	SOS.KULUVELAN SIIIRTO lopullinen	SY	1000270001	1000279999
	KIINTEISTÖSIJ. PÄIV.	SZ	1000280001	1000289999
	KIINTEISTÖSIJ. PURET	SX	1000290001	1000299999
	ELIMINOINTI BALTIA purettava	MB	1000300001	1000309999
	ELIMINOINTI BALTIA ei-purettava	RC	1000310001	1000319999
	PUH.KULUJEN ALV-OIK.	HD	1000320001	1000329999
	SALDONSIIIRTO, EI-PURETTAVA	SJ	1000330001	1000339999
	SALDONSIIIRTO, TEM	SN	1000340001	1000349999
	SALDONSIIIRTO, MVAT	HI	1000350001	1000359999
	KÄYTTÖOMAISUUS	AA	1010000001	1010999999 RABUCH00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS POISTOT	AF	1011000001	1011999999 RAPERB00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS VARASTOSALDOK	AG	1012000001	1012999999
	LASKU e-Flow/SAP eliminoidtavat	LF	1021000001	1021999999
	LASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	LM	1022000001	1022999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	HM	1023000001	1023999999
	LASKUN PERUUTUS AUTOMAATTINEN	LP	1024000001	1024999999
	LASKUN MANUAALINEN MAKSU	KA	1025000001	1025999999
	AUTOMAATTISET MAKSUT	KZ	1026000001	1026999999
	LASKU E-Flow/SAP ei eliminoidtavat	LG	1027000001	1027999999
	LASKU MANUAALINEN ei eliminoidtavat	LN	1028000001	1028999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN ei eliminoidtavat	HN	1029000001	1029999999
	MYNTILASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	DR	1030000001	1030999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoidtavat	DG	1031000001	1031999999
	MYNTILASKUN PERUUTUS	DA	1032000001	1032999999
	HYVITYSLAS.MR Ei ELIM.	DH	1033000001	1033999999
	HYVITYSLASKUTUS eliminoidtavat	DI	1034000001	1034999999
	LASKUN MAKSU	DZ	1035000001	1035999999
	HYVITYSLASKUTUS ei eliminoidtavat	DJ	1036000001	1036999999
	MYNTILASKU MANUAALINEN ei eliminoidtavat	DS	1037000001	1037999999
	MYNTILASKUTUS eliminoidtavat	DT	1038000001	1038999999
	MYNTILASKUTUS ei eliminoidtavat	DU	1039000001	1039999999
	TASAUS	MT	1040000001	1040999999
	MATKALASKU /MATKAMIES	FA	1041000001	1041999999
	KONEKIELISET TILIOTETAPAHTUMAT	FB	1042000001	1042999999
	LUOTTORESKONTRA/KOTIPANKKI	FC	1043000001	1043999999
	JAHA/KOTIPANKKI	FD	1044000001	1044999999
	IFACTOR /OPR	FE	1045000001	1045999999
	IFACTOR /OPR JAKSOTUS	FF, FG	1046000001	1046999999
	SOPRI /OPR	FH	1047000001	1047999999
	SOPRI /OPR JAKSOTUS	FI,FJ	1048000001	1048999999
	LUOTTOTILI /OPR	FK	1049000001	1049999999
	LEASONG OR /OPR	FL	1050000001	1050999999
	VARAINHANKINTA /OPR	FM	1051000001	1051999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	VARAINHANKINTA /OPR JAKSOTUS	FN, FO	1052000001	1052999999
	DISKONTATUT OSAMAKSUT /OPR	FP	1053000001	1053999999
	DISKONTATUT OSAM. /OPR JAKSOTUS	FQ, FR	1054000001	1054999999
	OIKEUDELLINEN PERINTÄ /OPR	FS	1055000001	1055999999
	OSAMAKSULEASING (VIEW21) /OPR	FT	1056000001	1056999999
	VIEW 21/JAKSOTUKSET	ET	1057000001	1057999999
	VIEW 21/AGIO	EU	1058000001	1058999999
9900095	SRJ-TAPAHTUMAT	FU	1059000001	1059999999
	AIRAS-PALKKIOT/AURUM	FV	1060000001	1069999999
	TYÖNANTAJAN ST-MAKSU	FX	1070000001	1070999999
	DIME/SIJ.RAHASTOT	GR	1071000001	1071999999
	OPUSCAPITA/OKO	GU	1072000001	1072999999
	ANALYSTE	IE	1073000001	1073999999
	MYYNTELASKU/KIPINÄ	DB	1074000001	1074999999
	LASKUN MANUMAKS/OPKK	DY	1075000001	1075999999
	TEM MATKALASKUT	MK	1076000001	1076999999
	VIRO MANU PÄIVITT.	JS	1077000001	1077999999
	VIRO MANU TP PYSYVÄ	JV	1078000001	1078999999
	VIRO MANU TP PERUUT.	JX	1079000001	1079999999
	LATVIA MANU PÄIVITT.	JT	1080000001	1080999999
	LATVIA MANU TP PYS.	JY	1081000001	1081999999
	LATVIA MANU TP PER.	JZ	1082000001	1082999999
	LIETTUA MANU PÄIVITT	JU	1083000001	1083999999
	LIETTUA MANU TP PYS.	KB	1084000001	1084999999
	LIETTUA MANU TP PER.	KC	1085000001	1085999999
	LOMAPALKAT, OSTOLASKU	LL	1086000001	1086999999
	LOMAPALKAT, MYYNTELASKU	DL	1087000001	1087999999
	JAKSOTUSAJO, SAPin man. jaksotus -toiminto	MA	1088000001	1088999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, OR	KY	1089000001	1089999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, MR	DE	1090000001	1090999999
	AGIOARVOSTUS	SG	1091000001	1091999999
	ACQUIRING	KQ	1092000001	1092999999
9930004	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930005	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930006	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930007	CAL PÄIVITTÄISET VIENNIIT	RF	1093000001	1093999999
9930008	CAL PÄIVITT. TASEEN ULKOP.	RH	1094000001	1094999999
9930106	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIIT	RG	1095000001	1095999999
9930107	CAL KK-VAIHTEEN VIENNIIT	RG	1095000001	1095999999
9930108	CAL KK-VAIHTEEN TASEEN ULKOP.	RI	1096000001	1096999999
9900048	LISÄOSUUSPÄÄOMA	HB	1097000001	1097999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, OR	LK	1098000001	1098999999
	BONUSKERTYMÄ/CLEARING, MR	DK	1099000001	1099999999
9900049	PERINNÄN LIITTYMÄ	HC	1100000001	1100999999
	Bonuskäyttö toinen op, MR	DO	1105000001	1105999999
	Bonuskäyttö toinen op, OR	LO	1106000001	1106999999
	Equens/Debit-kortit	HF	1107000001	1107999999
	Ariba tilaus eliminoitava	LU	1108000001	1108999999
	Ariba ei tilausta eliminoitava	LV	1109000001	1109999999
	Ariba tilaus ei-eliminoitava	LX	1110000001	1110999999
	Ariba ei tilausta ei-eliminoitava	LY	1111000001	1111999999
	Ariba peruutusosite	LZ	1112000001	1112999999
	ACQUIRING/HALTI	HG	1113000001	1113999999
12999	ENTRA	EN	1299900001	1299999999
	TEKNINEN FD EI ELIM.	Z9	2010000001	2010999999
	KASSAKP. LIITT./OPHV	NA	3010000001	3010999999
	HK KORVAUS KKP./OPHV	NB	3011000001	3011999999
	OIVA KON./OPHV	NC	3012000001	3012999999
	TUOTTOTURVA KON/OPHV	ND	3013000001	3013999999
	LAINATURVA KON./OPHV	NE	3014000001	3014999999
	HENKILÖV.KORV K/OPHV	NF	3015000001	3015999999
	RYHMÄVAK. KON./OPHV	NG	3016000001	3016999999
	IF RYHMÄELÄK K./OPHV	NH	3017000001	3017999999
	MOOTTORIAJ. KON/OPHV	NI	3018000001	3018999999
	VAHINKOVAK. KON/OPHV	NJ	3019000001	3019999999
	HENKILÖVAK. KON/OPHV	NK	3020000001	3020999999
	TAPATURMA KON./OPHV	NL	3021000001	3021999999
	KIINT.VUOKRAT K/OPHV	NM	3022000001	3022999999
	VSM KON./OPHV	NN	3023000001	3023999999
	MITTATURVA KON./OPHV	NO	3024000001	3024999999
	LÄHTEVÄ RAHA L./OPHV	NP	3025000001	3025999999
	TULEVA RAHA L./OPHV	NQ	3026000001	3026999999
	TKV KON./OPHV	NR	3027000001	3027999999
	HK KORVAUS KON./OPHV	NS	3028000001	3028999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	AULI KON./OPHV	NT	3029000001	3029999999
	RATTI KON./OPHV	NU	3030000001	3030999999
	RAKENNUSVIRHE K/OPHV	NV	3031000001	3031999999
	SULKA KON./OPHV	NX	3032000001	3032999999
	MATKAVAKUUTUS K/OPHV	NY	3033000001	3033999999
	KASKO KON./OPHV	OA	3034000001	3034999999
	ESINEVAK.YKS. K/OPHV	OB	3035000001	3035999999
	TAKAUSVAKUUTUS/OPHV	OC	3036000001	3036999999
	SULKAN EPÄV.VAH/OPHV	OD	3037000001	3037999999
	RESK.SAATAVAL.L/OPHV	OE	3038000001	3038999999
	YT KORVAUS KKP./OPHV	OF	3039000001	3039999999
	PERUUTUS/OPHV LIITT.	NZ	3100000001	3109999999

PLA-tositelajit

Kirjanpitosite	AB	3204000000	3204999999
Täsmäytyspääkirja	AC	3205000000	3205999999
Käyttöom.konversio	AK	3206000000	3206999999
Käyttöom.kirj: netto	AN	3207000000	3207999999
Ratti Kkp.	C3	3208000000	3208999999
VSM Kkp.	C4	3209000000	3209999999
HK Korvaus Muis.	DC	3210000000	3210999999
EK Korvaus Muis.	DD	3211000000	3211999999
Manuaalipal. Muis.	DM	3212000000	3212999999
Auli Muis.	E1	3213000000	3213999999
Oiva Muis.	E2	3214000000	3214999999
Ratti Muis.	E3	3215000000	3215999999
Tuottoturva Muis.	E4	3216000000	3216999999
Mittaturva Muis.	E6	3217000000	3217999999
Ryhmävakuutus Muis.	E7	3218000000	3218999999
Rakennusvirhe Muis.	E8	3219000000	3219999999
IF Ryhmäeläke Muis.	E9	3220000000	3220999999
Ulkoinen numero	EX	3221000000	3221999999
Ratti Muis.	F3	3222000000	3222999999
VSM Muis.	F4	3223000000	3223999999
IF Ilm. eläke Muis.	F9	3224000000	3224999999
As.miesp.m.liit.jaks	H1	3226000000	3226999999
Sonet.vak.pal.jaks.l	H2	3227000000	3227999999
Asiamiehet	HA	3228000000	3228999999
Palkansaajat	HE	3229000000	3229999999
Hallintohenkilöt	HH	3230000000	3230999999
Tilapäispalkkionsaaj	HT	3231000000	3231999999
Investointityönumero	IP	3232000000	3232999999
Toimittajat - hyvät.	KG	3233000000	3233999999
Kiint.hall.järj.liit	KH	3234000000	3234999999
Toimittajat - netto	KN	3235000000	3235999999
Kiint.osakejärj	KO	3236000000	3236999999
Tilien ylläpito	KP	3237000000	3237999999
Toimittajat - lasku	KR	3238000000	3238999999
Kiint.sähkönl.liitt	KS	3239000000	3239999999
Laskut, IP,ulkopuoli	LB	3240000000	3240999999
Laji/toimintoj.kirj.	LT	3241000000	3241999999
ML-tilitys	ML	3242000000	3242999999
Regressilask. Kon.	MQ	3243000000	3243999999
JV-Simmer Kon.(tulev	MS	3244000000	3244999999
Ratti Kon.	N3	3245000000	3245999999
IF ilm. eläk Kon.	N9	3246000000	3246999999
EU Korvaus Kkp.	OG	3247000000	3247999999
Henkivak.korvau Kkp.	OH	3248000000	3248999999
Tapaturma Kkp.	OI	3249000000	3249999999
MA korvaus Kkp.	OJ	3250000000	3250999999
Takaus.korvaus Kkp.	OK	3251000000	3251999999
Sulkan epäv.vah. Kkp	OL	3252000000	3252999999
TKV Muis.	OM	3253000000	3253999999
Moottoriajon. Muis.	ON	3254000000	3254999999
Sulka Muis.	OO	3255000000	3255999999
Matkavakuutus Muis.	OP	3256000000	3256999999
Vahinkovakuutus Muis	OQ	3257000000	3257999999
Henkilövakuutus Muis	OR	3258000000	3258999999
Tapaturma Muis.	OS	3259000000	3259999999
Kasko Muis.	OT	3260000000	3260999999
Ratti maksusop. Muis	OU	3261000000	3261999999
Esinevak.yks. Muis.	OV	3262000000	3262999999
Takausvakuutus Muis.	OW	3263000000	3263999999
Sulkan epäv.vah Muis	OX	3264000000	3264999999
Regressilask. Muis.	OY	3265000000	3265999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	Tuleva raha Muis.	OZ	3266000000	3266999999
	Palkk. as.m.liitt.ja	P1	3267000000	3267999999
	MA korvaus Muis.	PB	3268000000	3268999999
	Sulkan epäv.vah Muis	PC	3269000000	3269999999
	Henkivak.korvau Muis	PD	3270000000	3270999999
	Tapaturma Muis.	PF	3271000000	3271999999
	Takaus.korvaus. Muis	PG	3272000000	3272999999
	YT Korvaus Muis.	PH	3273000000	3273999999
	JV-Simmer Muistio	PI	3274000000	3274999999
	MA korvaus Kon.	PJ	3275000000	3275999999
	Tapaturma Kon.	PL	3276000000	3276999999
	Takaus,korvaus Kon.	PM	3277000000	3277999999
	YT Korvaus Kon.	PN	3278000000	3278999999
	JV-Simmer Kon.(lähte	PO	3279000000	3279999999
	ATK-palv.vel.liitt	PP	3280000000	3280999999
	Hinnanmuutos	PR	3281000000	3281999999
	EU Korvaus Kon.	PS	3282000000	3282999999
	EK Korvaus Kon.	PT	3283000000	3283999999
	Päätetapahtum.liitt	PU	3284000000	3284999999
	ATK-palv.vel. levyti	PW	3285000000	3285999999
	Systemipalv.vel.lii	PX	3286000000	3286999999
	Työasemaveloitukset	PY	3287000000	3287999999
	S-laskutus, Elisa	PZ	3288000000	3288999999
	Sulkan epäv.vah. Kon	QA	3289000000	3289999999
	EK Korvaus Kkp.	QB	3290000000	3290999999
	Cross-company korot	QC	3291000000	3291999999
	EU korvaus muis.	QD	3292000000	3292999999
	Hyvitys - nettosuor.	QE	3293000000	3293999999
	Ostolasku	RE	3294000000	3294999999
	Lask.vast.otto netto	RN	3295000000	3295999999
	Laskun siirto	RV	3296000000	3296999999
	SIJ/KTÖ JAKO	SK	3297000000	3297999999
	Jälkikirjaustosite	SU	3298000000	3298999999
	Tiedonsiirto	UE	3299000000	3299999999
	Maksukirjaus	ZP	3305000000	3305999999
	Pankki - täsmäytys	ZR	3306000000	3306999999
	Maksu per shekki	ZS	3307000000	3307999999
	Maksuselvitys	ZV	3308000000	3308999999
	INV.TILAUSTEN PURKU	QE	3309000000	3309999999
	Tuottoturva man. peruut	14	3310000000	3310999999
	Lainaturva man. peruut	15	3311000000	3311999999
	Mittaturva man. peruut	16	3312000000	3312999999
	Auli man. peruut	11	3313000000	3313999999
	ryhmävak man. peruut	17	3314000000	3314999999
	Rak.virhevak. man. peruut	18	3315000000	3315999999
	Oiva man. peruut	12	3316000000	3316999999
	Sulka evl man. peruut	1P	3317000000	3317999999
	Sulka man. peruut	1C	3318000000	3318999999
	Matkavak. man. peruut	1D	3319000000	3319999999
	Vahinkovak. man. peruut	1E	3320000000	3320999999
	M.ajoneuvovak. man. peruut	1A	3321000000	3321999999
	Henkilövak. man. peruut	1F	3322000000	3322999999
	Tapaturmavak. man. peruut	1G	3323000000	3323999999
	Kaskovak. man. peruut	1I	3324000000	3324999999
	Ratti man. peruut	13	3325000000	3325999999
	Ratti maksusop. man peruut	1J	3326000000	3326999999
	Esinevak. yks. man. peruut	1M	3327000000	3327999999
	Takausvak. man. peruut	1N	3328000000	3328999999
	EK Korvaus man. peruut	19	3329000000	3329999999
	Ratti 2 man. peruut	1B	3330000000	3330999999
	Takaus korv. man peruut	1H	3331000000	3331999999
	JV-Simmer man peruut	1K	3332000000	3332999999
	JV-Simmer muist m pe	1S	3333000000	3333999999
	Korkki TA	QF	3334000000	3334999999
	Korkki YT	QG	3335000000	3335999999
	Korkki EU	QH	3336000000	3336999999
	Korkki EK	QI	3337000000	3337999999
	Korkki YA	QJ	3338000000	3338999999
	Korkki MK	QK	3339000000	3339999999
	Korkki manuaalitosite	QL	3340000000	3340999999
	KORKKI PV MANUAALITOS.	QM	3341000000	3341999999
500	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
501	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
502	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
503	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
504	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
505	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
506	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
507	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
508	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
509	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
040	JÄSENLUOTTOVAKUUTUS	TA	5040000001	5040999999 HVRKR0H
050	ASUNTOSÄÄSTÖPALKKIOT	TB	5050000001	5050999999
060	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
061	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
080	OP-LUOTOT	TD	5080000001	5080999999
084	ALV-MAKSUT	TE	5084000001	5084999999
510	TOSITEMUUNTO	TG	5100000001	5100999999
610	ULTRA VALUUTANVAIHTO	TX	6100000001	6100999999
613	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
614	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
615	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999
616	PSE/PE-MAKSUT/OKO	TZ	6150000001	6150999999
620	FORSE	TI	6200000001	6200999999
621	SDD SEPA SUORAVELOITUS	RB	6210000001	6210999999
624	AQUARIUS/OKO	GP	6240000001	6240999999
625	VIEW/PÄIVITYKSET	TJ	6250000001	6250999999
628	DPS/OPTO-TAPAHTUMAT	RZ	6280000001	6280999999
631	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999
632	SEKKILUNASTUKSET (USKI)	TK	6310000001	6310999999
633	PANKKITAKAUKSET	TL	6330000001	6330999999
634	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999
635	OKOBANKEN	TM	6340000001	6340999999
636	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999
637	REMBURSSIT JA PERITTÄVÄT	TN	6360000001	6360999999
638	DPS PÄIVITTÄISET	KU	6380000001	6380999999
639	DPS TASEEN ULKOPUOL.	KV	6390000001	6390999999
640	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
641	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
642	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
643	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
644	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
645	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
646	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
647	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
648	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
649	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
653	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
654	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
657	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
658	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
659	ULKOMAISET SEKKILUNASTUKSET	TU	6570000001	6570999999
660	MATKASHEKIT	TQ	6600000001	6600999999
663	Ultra/ Henki Aquarius VIRO	KF	6630000001	6630999999
665	BANKGIRO	TV	6650000001	6650999999
666	RPM (Rahanpesun estämisen keskeytyskirjaukset)	KX	6660000001	6660999999
667	RPM/EUR	RM	6670000001	6670999999
670	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
671	SETELIKAUPAT	TR	6710000001	6710999999
672	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
673	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
674	BOND/REPO PÄIVITTÄISET	TS	6740000001	6740999999
675	BOND ARVOSTUKSET	XV	6750000001	6750999999
691	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
692	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
693	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
694	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
695	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
696	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
697	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
698	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
699	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
	TYÖASEMATOSITTEET	TY	9000000001	9099999999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9701600001	9701699999
990005	LÄHTEVÄ CLEARING (AAMU)	VB	9900500001	9900599999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
990007	Prepaid rsk-tapahtumat	KJ	9900070001	9900079999
9900001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999 OT003/OTORP002
990001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999
9900002	ANTOLAINAUS	BD	9900200001	9900299999 AMR972
9900030	OVY:N LUOTTOVAKUUTUKSET	EJ	9900300001	9900309999
9900031	OVY:N KORVAUS&VARAUS	GE	9900310001	9900319999
9900032	ABASEC/OPSTOCK	GL	9900320001	9900329999
9900004	PANKKITAKAUS	BF	9900400001	9900499999 ATRR009
990004	MTL TAPAHTUMAT / MAKSULIIKE	VA	9900400001	9900499999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET	BG	9900500001	9900599999 MGKR2005, MGKR2006
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET	BH	9900600001	9900699999 MGKR2001
9900007	SELVITETTÄVÄT ATK-VÄLITYKSET	BI	9900700001	9900799999 MGKR2002
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT	BJ	9900800001	9900899999 MGKR2004
9900009	SAAPUNEET PIKASIIROT	BK	9900900001	9900999999 MGR5150
990009	SAAPUVA CLEARING 31.12.1997 ALKAEN (AAMU)	VE	9900900001	9900999999
990010	POPS BRUTTOCLEARING 16.12.1997 ALKAEN	VF	9901000001	9901099999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET / OKO	EK	9901100001	9901199999
990012	AGIOT /VALUUTTAKASSA	VG	9901200001	9901299999
9900013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999
9900013	ERIKOISLAINAT	CG	9901300001	9901399999
9900014	VALUUTTAKIRJANPITO	EE	9901400001	9901499999 MV29K
990014	VALUUTTAKASSA 24.2.1997 ALKAEN	EE	9901400001	9901499999 OTALPKT
9900015	ANTOLAINAUS /ALPER	BP	9901500001	9901599999
990015	AUTOMAATTIKIRJAUS / ALPER 18.11.94 ALKAEN	BP	9901500001	9901599999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9901600001	9901699999 op:t, 7880: USLR610
990016	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VH	9901600001	9901699999
990017	CLEARING 30.10.98 (YÖ)	VI	9901700001	9901799999
9900018	MATKAVALUUTTA	BL	9901800001	9901899999 MAVRMTIK
990018	MATKAV. (MAVA) VIERAAT SEKIT JA			
990018	MATKASEKIT	BL	9901800001	9901899999
9900019	MATKAVALUUTTA/AGIO	BM	9901900001	9901999999 MAVRATIK
990019	AGIOT (MAVA)	BM	9901900001	9901999999
990020	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990022	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990023	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990024	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990025	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990122	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990123	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
990124	OPICS (PÄIVITTÄINEN) (OC)	VJ	9902000001	9902099999
9900021	OP:N TILIT OKOSSA	BS	9902100001	9902199999 PR002
990021	OPICS (KK-VAIHDE PYSYVÄT KIRJAUKSET)	VK / VL	9902100001	9902199999
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET / OKO	EL	9902200001	9902299999
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT / OKO	EM	9902300001	9902399999
9900241	PERINTÄ- JA KORVAUSJÄRJESTELMÄ (PKJ) OVV	EQ	9902410001	9902419999
9900242	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVV	ER	9902420001	9902429999
9900243	PANKKIKOHTAISET VAKUUTUKSET (PKV) OVR	ES	9902430001	9902439999
9900025	RAHAHUOLTO	EG	9902500001	9902599999
9900026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999 MGKR2003
990026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999
	WINRESK	EO	9902700001	9902799999
990028	KAPULA PÄIVITT./OKO	GS	9902800001	9902899999
990029	KAPULA ARVOSTUS/OKO	GT	9902900001	9902999999
990030	ASLA/SIIRTYVÄT/OHMO	GD	9903000001	9903099999
990031	ASLA	VM	9903100001	9903199999
990032	ASLA / SIIRTYVÄT	VN / VO	9903200001	9903299999
990033	ASLA/OHMO	GC	9903300001	9903399999
990034	UTU/PALKKIOT	IF	9903400001	9903499999
9900035	POPS/LUNASTAMATTOMAT SEKIT YLI 10V	IG	9903500001	9903599999
9900036	PKJ JÄLKIPER. SUORIT	IH	9903600001	9903699999
990036	ELE PÄIVITTÄISET VIENNIT	JA	9903700001	9903799999
990037	ELE TAUP VIENNIT	JB	9903800001	9903899999
990038	ELE PERUUTETTAVAT TILINPÄÄTÖSVIENNIT	JC	9903900001	9903999999
990041	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO	VP	9904100001	9904199999
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9904200001	9904299999 BJER122
990042	KIRJAUSYHTEENVETO/RAHAHUOLTO (UUSI)	VQ	9904200001	9904299999
9900043	CLARITY, sisäinen ICT työ (ei peruutettava)	RD	9904300001	9904399999
990044	DEVON, 30.6.99	VR	9904400001	9904499999
990045	DEVON, 30.6.99	VS	9904500001	9904599999
990046	DEVON, 30.6.99	VT	9904600001	9904699999
990047	DEVON, 30.6.99	VU	9904700001	9904799999
9900050	PALKAT	BY	9905000001	9905099999 ***)
9900052	LOMAPALKKAVELAT	GV	9905200001	9905299999 ***)
990053	Banksyst päivittäiset	JD	9905300001	9905399999
990054	Banksyst kk/tp-päätös	JE	9905900001	9905999999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
990055	Banksyst taseen ulkopuoliset (jos tarvitaan)	Jl	9905500001	9905599999
990056	TRADING TERMIINIEN ARVOSTUSTULOS (EI PERUUTETTAVA)	VX	9905600001	9905699999
990057	RJ PÄIVITTÄISET	JF	9905700001	9905799999
990058	RJ SIIRTYVÄT	JG	9905800001	9905899999
990060	VALUUTTATILIT	BZ	9906000001	9906099999
990060	VALUUTTAOTTOLAINAUS	BZ	9906000001	9906099999
9900061	VALUUTTATILIT / AGIOT	CA	9906100001	9906199999 DARRAGI/OVARP002
990061	VALUUTTAOTTOLAINAUS /AGIOT	CA	9906100001	9906199999
9900062	VALUUTTATILIT/SIIRTYVÄ KORKO	CB,CC	9906200001	9906299999 DARRASK/OVARP002
990062	VALUUTTAOTTOLAINAUS/SIIRTYVÄT ERÄT	CB / CC	9906200001	9906299999
9900063	LÄHTEVÄT ULKOMAAN MAKSUT	CD	9906300001	9906399999 LUMR124
990064	BLV PÄIVITTÄISET	JM	9906400001	9906499999
990065	BLV TILINP. PYSYVÄ	JN	9906500001	9906599999
990066	BLV TP PERUUTETTAVA	JO	9906600001	9906699999
990067	BLT PÄIVITTÄISET	JP	9906700001	9906799999
990068	BLT TILINP. PYSYVÄ	JQ	9906800001	9906899999
990069	BLT TP PERUUTETTAVA	JR	9906900001	9906999999
9900070	SÄILYTYSPALKKIOT	CE	9907000001	9907099999
	SÄILYTYSPALKKIOLAKUTUS 2.11.94 ALKAEN			
990070	(KESÄ.- JA JOULUK)	CE	9907000001	9907099999
9900071	ARVOPAPREIDEN MYYNTIPALKKIOT	CF	9907100001	9907199999
	JVK.MERKINTÄ/ARVOPAPEREIDEN			
990071	VÄL.PALKKIOT	CF	9907100001	9907199999
990072	BOND/JVK/EI KÄYTÖSSÄ	VZ	9907200001	9907299999
990073	BOND/S. KOROT. PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UC	9907300001	9907399999
990074	BOND/ARV. KK. L./EI KÄYTÖSSÄ	UD	9907400001	9907499999
990075	BOND/HINTAERO PÄIV./EI KÄYTÖSSÄ	UF	9907500001	9907599999
990076	Prepaid maksutapahtumat	KK	9907600001	9907699999
990077	REPO NORMAALIKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YA	9907700001	9907799999
9900078	MAKSULIIKETILIN KATESIIRTO	EC	9907800001	9907899999 OKO/PR93
990078	KATESIIRTO OTTO/OPTO	YB	9907800001	9907899999
990079	BOND/ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET	YC	9907900001	9907999999
9900080	SIJOITUSRESKONTRA/OVC	GJ	9908000001	9908099999
9900081	KORJAUSTOSITELAJI	CH	9908100001	9908199999
9900082	HALTIA VUOKRASAAMISET	EH	9908200001	9908299999
9520005	YIT-VUOKRAT	EH	9908200001	9908299999
677	KORVA/PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
678	KORVA/HINTAEROT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA-TAPAHTUMAT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA PÄIVITTÄISET	CJ	9908300001	9908399999
9900085	KIINTEISTÖRESKONTRA / UUSI	CI	9908500001	9908599999
9900086	OKO:N LAINAT	CM	9908600001	9908699999
990086	OKO:N LAINAT OP:LLE	CM	9908600001	9908699999
990087	REPO ARVOPÄIVÄKIRJAUKSET/EI KÄYTÖSSÄ	YK	9908700001	9908799999
9900088	HALTIA VASTIKERESKONTRA	EF	9908800001	9908899999
9900089	HALTIA VASTEKESUORITUKSET	EI	9908900001	9908999999
9900091	MAKSULIIKE /ASLA	CN	9909100001	9909199999 ALARKP01 JA 13
9900092	ASLA/OHMO	GA	9909200001	9909299999
9900095	VILU/KOTIPANKKI	GG	9909500001	9909599999
990995	OKO:N KIRJAUSYHTEENVETO / OPTO	YN	9909950001	9909959999
9901001	OTTOLAINAUS/SIIR.KOR.PERUUTUS	BC	9910010001	9910019999 OT003/ OTORP003
991001	OTTOLAINAUS / SIIRTYVÄT ERÄT	YO / YP	9910010001	9910019999
9901002	ETUKÄTEEN MAKS.KOROT/TILINP.	BE,ED	9910020001	9910029999 AMR827
991003	LOAN IQ/OKO	GN	9910030001	9910039999
	ANTO AGIO KIRJAUKSET JA			
991004	PENNINPYÖRISTYKSET	YQ	9910040001	9910049999
991005	YPA LAINAT	YR	9910050001	9910059999
991006	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (eurot)	YS / YT	9910060001	9910069999
991048	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (valuutat)	YS / YT	9910060001	9910069999
991007	KESKUSPANKKIPALVELUOSASTON LAINAT (RO)	YU	9910070001	9910079999
991008	RO SIIRTYVÄT	YV / YW	9910080001	9910089999
991009	PERINTÄANTOLAINAUS (PA)	YX	9910090001	9910099999
991010	PA SIIRTYVÄT	YY / YZ	9910100001	9910109999
9901011	OTTOLAINAUS /SIIRTYVÄ KORKO	BB	9910110001	9910119999 OT003
991012	YA-JS S. KORK. PER.	UK	9910120001	9910129999
9901013	ALS:N HOITOPALKKIOT	BN,BO	9910130001	9910139999 AMR830
991013	RO-JS S. KORK. PER.	UG	9910130001	9910139999
991014	PA-JS S. KORK. PER.	UH	9910140001	9910149999
991015	RO/AGIOKIRJAUKSET	UI	9910150001	9910159999
991016	PA/AGIOKIRJAUKSET	UJ	9910160001	9910169999
9910002	ALS-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	JJ	9910200001	9910209999
9901021	OPTO / SIIRTYVÄ KORKO	BT,BU	9910210001	9910219999 PR402
991024	YA VIRO AGIOT	RP	9910240001	9910249999
991025	YA VIRO PÄIVITTÄISET	RJ	9910250001	9910259999
991026	YA VIRO SIIRTYVÄT	RO	9910260001	9910269999
991027	YA VIRO AA-PERUUTUUKSET	RU	9910270001	9910279999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
9901003	ANTOLAINAUS /Okopankki	EY,EZ	9910300001	9910399999
991034	YA LATVIA AGIOT	RR	9910340001	9910349999
991035	YA LATVIA PÄIVITTÄISET	RK	9910350001	9910359999
991036	YA LATVIA SIIRTYVÄT	RQ	9910360001	9910369999
991037	YA LATVIA AA-PERUUTUKSET	RX	9910370001	9910379999
9901042	PLATINAJÄRJESTELMÄ/SIIRTYVÄ	BX,BR	9910420001	9910429999 BJER221
991044	YA LIETTUA AGIOT	RT	9910440001	9910449999
991045	YA LIETTUA PÄIVITTÄISET	RL	9910450001	9910459999
991046	YA LIETTUA SIIRTYVÄT	RS	9910460001	9910469999
991047	YA LIETTUA AA-PERUUTUKSET	RY	9910470001	9910479999
9901050	ALS/PREEMIOI JA ARV.	GH	9910500001	9910509999
9901055	ALS/JOHD.AR.V.PER.	GI	9910550001	9910559999
9901083	KORVA-TAPAHTUMAT/SIIRT. KORKO	CK,CL	9910830001	9910839999
9901083	KORVA OSAKKEET /SIIRTYVÄT	CK,CL	9910830001	9910839999
990083	KORVA RM/ARVOSTUKSET	CK	9910830001	9910839999
991083	KORVA RM/ARVOST.PER.	CL	9910830001	9910839999
9901086	OKO:N LAINOJEN SIIRTYVÄT	CV	9910860001	9910869999
991086	OKO:N LAINAT OP:LLE / SIIRTYVÄT	CV / CY	9910860001	9910869999
9901091	MAKSULLIKE /ASLA /SIIRTYVÄ KORKO	CO,CP	9910910001	9910919999 ALARKP06 JA 07
9901092	SSP:N KAUPPAHINNAN JAKSOTUS	CQ,CZ	9910920001	9910929999
9901093	ASLA/OHMO/SIIRTYVÄT	GB	9910930001	9910939999
991111	OKOPANKIN TASESIIRROT / OL	XA	9911110001	9911119999
991112	OKOPANKIN TASESIIRROT /ALS	XB	9911120001	9911129999
991113	OKOPANKIN TASESIIRROT / VALUUTTAKASSA	XC	9911130001	9911139999
991114	OKOPANKIN TASESIIRROT / DA	XD	9911140001	9911149999 ACR3B1/ACR3B2
9910201	ATK-LASKUTUS OPK /JP	CS	9912010001	9912019999
990176	PREPAID TILITYKSET	KT	9917600001	9917699999
991995	OPTON KONEKIELISET SIIRT.KOROT	XE / XF	9919950001	9919959999
992001	TERMIINI / H TAI TR	XG	9920010001	9920019999
9920002	ALS-JOLLA CAP TILINPÄÄTÖS	JK	9920020001	9920029999
992005	FRA PÄÄOMAT	XH	9920050001	9920059999
990201	ATK-LASKUTUS / OKO	YL	9920100001	9920199999
9900202	SRJ-PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/OP- RAHASTO	39 IA	9920200001	9920299999
	SRJ-			
9900203	PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/SAAJAYHTIÖT	40 IB	9920300001	9920399999
9900205	OMISTAJAJÄSENREKISTERI	CT	9920500001	9920599999 JRER110
990207	TALLETUSSIIRROT	YM	9920700001	9920799999
679	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999
9902083	PÄÄOMAKONVERSIOT	Z4	9920830001	9920839999
992100	PANKKITAKAUSET	XI	9921000001	9921009999 PTKR3301
992101	PANKKITAKAUSET / AGIOT	XJ	9921010001	9921019999
992102	HENKIVAKUUTUS	HV	9921020001	9921029999
683	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z5	9921830001	9921839999
9902183	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z5	9921830001	9921839999
684	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z6	9922830001	9922839999
9902283	ARVOSTUSKONVERSIOPURKU	Z6	9922830001	9922839999
992400	CPICS (TASEEN ULKOPUOLISET)	XL	9924000001	9924009999
9903001	SALDONSIIRO	Z1	9930010001	9930019999
9903001	SALDONSIIROT	Z1	9930010001	9930019999
993002	TERMIINIT PISTE-EROT SIIRT.	XM / XN	9930020001	9930029999
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999
9903003	EURO	Z3	9930030001	9930039999
9930002	ALS-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	JL	9930200001	9930209999
993009	TERMIINIT PISTE-EROT	XO / XP	9930090001	9930099999
9940004	LJR ANTOLAINAUS	MC	9940040001	9940049999
994005	TERMIINIT / AGIOT	XQ	9940050001	9940059999
994006	TERMIINIT / AGIOT PALAUTUS	XR	9940060001	9940069999
9940007	LJR OPA-SIIRROT	MX	9940700001	9940799999
9940008	LJR ERIKOISLAINAT	MD	9940080001	9940089999
994010	FRA ARVOSTUKSET	XS / XT	9940100001	9940109999
9940104	LJR EFEKT.KORON HINTAERO	ME	9941040001	9941049999
9940105	LJR EFEKT.KORON HINTAERO PERUUTUS	MF	9941050001	9941059999
9940106	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP	MG	9941060001	9941069999
9940107	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP PERUUTUS	MH	9941070001	9941079999
9940108	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT	MI	9941080001	9941089999
9940109	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT PERUUTUS	MJ	9941090001	9941099999
9940110	LJR-JOLLA CAP PÄIVITTÄISET	MM	9941100001	9941109999
9940111	LJR-JOLLA CAP KK-VAIHDE PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940112	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET	MN	9941120001	9941129999
9940113	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940114	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	MO	9941140001	9941149999
9940115	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET PERUUTUS	ei vielä varattu		
9940116	LJR-KALA PREEMIOI JA ARVOSTUKSET	MP	9941160001	9941169999
9940117	LJR-KALA ARVOSTUSTEN PERUUTUS	MR	9941170001	9941179999
9940120	LJR ARVONALENTUMISET	MU	9941200001	9941209999

Sovellus- tosite ')	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja	
			alku	loppu
9940121	LJR ARVONALENTUMISET PERUUTUS	MV	9941210001	9941219999
995	AGIOT/ULKOMAANRESKONTRAT	XU	9950010001	9950019999
9950002	JORE TILINPÄÄTÖS	KD	9950020001	9950029999
9960002	JORE TASEEN ULKOP.	KE	9960020001	9960029999
9970002	CHF-TP-VIENNIT	KL	9970020001	9970029999
9970003	CHF-TAUP-VIENNIT	KM	9970030001	9970039999
	ULKOM.SIIRTYVIEN KORKOJEN			
998	AUTOMAATTIKIRJAUS	XX	9980000001	9980999999
999	VALUUTTALUOTTO	XY	9990000001	9990999999
	PERUUTUS / KUMPPANIKOODIT	PK	9999970001	9999979999
	E-FLOW PERUUTUS	EP	9999980001	9999989999
	YLEINEN PERUUTUSTOSITE	PE	9999990001	9999999999

- SAPin tositepäiväkirja, kuukausipäiväkirja ja SAPin Ostovelka- ja myyntisaamistilien pääkirja
 *) on arkistoitu LEA -arkistointijärjestelmään.
 Tositteet on joko laadittu konekielisenä tai tulostettu paperille ja ne säilytetään kansiossa tai arkistoituna
 **) REA-arkistointijärjestelmään
 ***) Raportit arkistoitu marraskuusta 2006 lähtien Aditron eArkistossa

Rinnakkaisissa sovellustositenumeroissa lyhyemmät sovellustositenumerot ovat peräisin Intime-kirjanpitojärjestelmästä, pidemmät FMS-kirjanpitojärjestelmästä.
 Jatkossa yksi sovellustositenumero kaikkien yritysten käyttöön (SAP kaikilla käytössä).

1. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Tammikuun 26 .päivänä 2016

Handwritten signatures in blue ink, including names like Perttu, J. V. J., and others.

2. Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Vuoden 2016 osuuskunnan/edustajiston kokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että pankkia on hoidettu lain ja säännösten mukaisesti ja että hallintoneuvostolla ei ole Oulun Osuuspankin tilinpäätöksen eikä toimintakertomuksen johdosta huomautettavaa. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen esitykseen ylijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

Helmikuun 9 .päivänä 2016

Handwritten signature in blue ink.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Handwritten signature in blue ink.

Hallintoneuvoston sihteeri

3. Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Oulussa

Helmikuun 10 .päivänä 2016

KPMY OY AB

 ANTI KÄMELÄINEN
 KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Oulun Osuuspankin edustajistolle

Olemme tilintarkastaneet Oulun Osuuspankin kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2015. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiamme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus osuuspankkia kohtaan, taikka rikkoneet osuuskuntalakia, luottolaitostoiminnasta annettua lakia, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettua lakia tai osuuspankin sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on osuuspankissa merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet, mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon osuuspankin sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot osuuspankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Oulussa 9. helmikuuta 2016

KPMG Oy Ab

Antti Kääriäinen

KHT